

नेपालमा सर्वाधिक बिक्री हुने राष्ट्रिय दैनिक

ekantipur.com

कान्तिपुर

सातै प्रदेशबाट एकैसाथ प्रकाशित

वर्ष २९ अंक ११८ २ असार २०७८ बुधवार ज्येष्ठ शुक्लपक्ष षष्ठी नेपाल संवत् १९४१ राष्ट्रिय संस्करण KANTIPUR, Nepali National Daily, Wednesday, June 16, 2021 पृष्ठ नं १० रूपैयाँ

प्रदेशहरूको बजेट

आकार खासै घटेन, सांसदको रकम हटेन

- कोभिड-१९ नियन्त्रणलाई प्राथमिकता, स्रोतका लागि भने संघमै निर्भर
- लुम्बिनीबाहेक सबैमा सांसदको तजबिजीमा खर्च हुने गरी बजेट

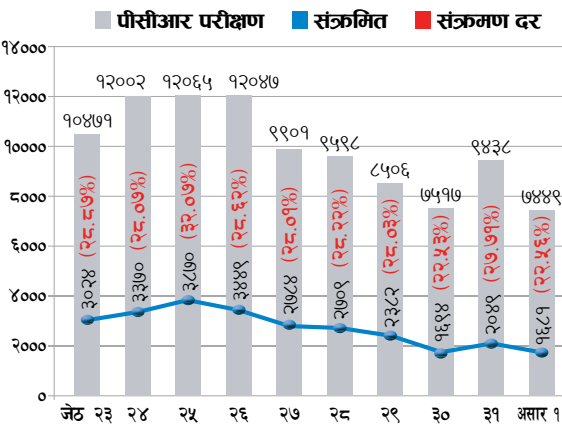
■ कृष्ण आचार्य (काठमाडौं), देवनारायण शाह (विराटनगर), सन्तोष सिंह (जनकपुर), सुवास बिडारी (हेटौंडा), लालप्रसाद शर्मा (पोखरा), धनश्याम गौतम (बुटवल), चाँदनी कठायत (वीरेन्द्रनगर) र अर्जुन शाह (धनगढी)

लगातार तीन वर्षमा कमजोर खर्च क्षमता र कोभिड-१९ संक्रमणले निम्त्याएको आर्थिक संकटबाट सिर्जित स्रोत सकुचनलाई बेवास्ता गर्दै अधिकांश प्रदेश सरकारले ठूलो आकारको बजेट सार्वजनिक गरेका छन् । लुम्बिनीबाहेक सबैले सांसदको तजबिजीमा खर्च गरिने 'प्रदेश निर्वाचन क्षेत्र' का नामको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिएका छन् । प्रदेश सरकारले मंगलबार सार्वजनिक गरेको आगामी आर्थिक वर्षको बजेटमा कोभिड-१९ को रोकथाम, नियन्त्रण तथा उपचार र मृतकका परिवारलाई भत्ता वितरणमा उल्लेख्य रकम छुट्याएका छन् । विगतमा जरतै कृषि, रोजगारी, शिक्षा, उद्योग, पर्यटनलगायत क्षेत्रमा विभिन्न नारा दिई बजेट विनियोजन गरिएको छ । बजेटका लागि भने संघीय सरकारबाट जाने अनुदान, राजस्व र रोयल्टी बॉण्डफाँटको रकममा निर्भर रहनुपर्ने देखिएको छ । त्यसमा आन्तरिक स्रोत अर्थात् राजस्वको अंश निकै न्यून छ ।

प्रदेश सरकारले आगामी आर्थिक वर्षका लागि असार १ गते बजेट ल्याउनेपर्ने कानूनी व्यवस्था छ, जसअनुसार मंगलबार बजेट सार्वजनिक गरिएका हुन् । चार वटा प्रदेशले बजेटको आकार बढाएका छन्, अन्य तीन प्रदेशमा घटाइएको छ । चालु आर्थिक वर्षको गत ८ महिना (साउन-फागुन) सम्ममा प्रदेशहरूले विनियोजन गरेको कुल बजेटमध्ये औसत खर्च २४ प्रतिशत हाराहारी मात्रै रहे पनि चार वटा प्रदेशले बजेट उल्लेख्य मात्रामा बढाएका हुन् । खर्च क्षमतालाई बेवास्ता गर्दै सबैभन्दा बढी बजेट बढाउनेमा यसपटक पनि वामती प्रदेश नै देखिएको छ । यो प्रदेशले चालु आर्थिक वर्षको भन्दा ६ अर्ब २९ करोड ३४ लाख ३३ हजार रूपैयाँ बृद्धि गर्दै ५७ अर्ब ७२ करोड ९ लाख रूपैयाँको बजेट ल्याएको छ । लुम्बिनीले चालु वर्षको तुलनामा ४ अर्ब ६० करोड रूपैयाँले बृद्धि गरी ४० अर्ब ९५ करोड ९७ लाखको बजेट सार्वजनिक गरेको छ । बाँकी पृष्ठ २ >>

प्रदेश १	प्रदेश २	वामती	गण्डकी	लुम्बिनी	कर्णाली	सुदूरपश्चिम
 <p>बजेट ३२ अर्ब ४६ करोड ८२ लाख चालु खर्च १४ अर्ब १६ करोड १५ लाख पूँजीगत खर्च १५ अर्ब ५ करोड ३५ लाख वित्तीय व्यवस्था ३ करोड हस्तान्तरण ३ अर्ब २२ करोड ४२ लाख</p> <ul style="list-style-type: none"> आकार ८ अर्ब ४३ करोड ७ लाख घट्यो मुख्य कार्यक्रम<ul style="list-style-type: none"> स्वास्थ्यकर्मी, सुरक्षाकर्मी, कर्मचारीलाई अतिरिक्त पारिश्रमिक लैंगिक हिंसा निवारणका लागि प्रदेश संरक्षण कोष स्थापना गर्ने व्यवस्था विषादीमुक्त भान्सा र अनिकालमुक्त चुलो अभियानमा आमा समूहलाई प्रोत्साहन कर्मचारीलाई सुविधासहित १० दिन पर्यटन काज	 <p>बजेट ३३ अर्ब ७८ करोड १४ लाख चालु खर्च १५ अर्ब ६३ करोड ३३ लाख पूँजीगत खर्च १८ अर्ब ५ करोड ८० लाख वित्तीय व्यवस्था १० करोड</p> <ul style="list-style-type: none"> आकार २३ करोड ५० लाख बढ्यो मुख्य कार्यक्रम<ul style="list-style-type: none"> कोभिड-१९ रोकथाम, नियन्त्रण र उपचार प्राथमिकतामा २० करोड भूमि, कृषि, पशुपालन, फलफूल, माछा प्रशोधन उद्योग सम्भाव्यता अध्ययन प्रत्येक जिल्लामा एउटा नमुना सामुदायिक विद्यालय स्थापना सीप विकास तथा रोजगारी शीर्षकमा विपन्नलाई रोजगारी	 <p>बजेट ५७ अर्ब ७२ करोड ८ लाख चालु खर्च २६ अर्ब १ करोड ६६ लाख पूँजीगत खर्च २९ अर्ब ७० करोड ४३ लाख वित्तीय व्यवस्था २ अर्ब</p> <ul style="list-style-type: none"> आकार ६ अर्ब २९ करोड ३४ लाख बढ्यो मुख्य कार्यक्रम<ul style="list-style-type: none"> कोरोना भाइरसविरुद्धको अभिभावक गुमाएका बालबालिकालाई मासिक ५ हजार भत्ता ६५ वर्षमाथिका नागरिकलाई निःशुल्क उपचार विपन्न बस्तीमा मुख्यमन्त्री कार्यक्रम कृषि उत्पादन वृद्धि, पकेट र ब्लक क्षेत्र स्थापनालगायत ९ शीर्षकमा बजेट	 <p>बजेट ३० अर्ब ३ करोड ८४ लाख चालु खर्च १३ अर्ब ६ करोड ४७ लाख पूँजीगत खर्च १६ अर्ब ७३ करोड ४६ लाख वित्तीय व्यवस्था २४ करोड</p> <ul style="list-style-type: none"> आकार ४ अर्ब ८० करोड २७ लाख घट्यो मुख्य कार्यक्रम<ul style="list-style-type: none"> कोभिड-१९ ले दुवै अभिभावक गुमाएका बालबालिकालाई मासिक ५ हजार भत्ता ६५ वर्षमाथिका नागरिकलाई निःशुल्क उपचार विपन्न बस्तीमा मुख्यमन्त्री कार्यक्रम कृषि उत्पादन वृद्धि, पकेट र ब्लक क्षेत्र स्थापनालगायत ९ शीर्षकमा बजेट	 <p>बजेट ४० अर्ब ८५ करोड ८६ लाख चालु खर्च १४ अर्ब ९३ करोड ७३ लाख पूँजीगत खर्च २१ अर्ब १७ करोड ९९ लाख हस्तान्तरण ४ अर्ब ८४ करोड २३ लाख</p> <ul style="list-style-type: none"> आकार ४ अर्ब ६० करोड बढ्यो मुख्य कार्यक्रम<ul style="list-style-type: none"> कोभिड-१९ संक्रमितको उपचारमा खटिने स्वास्थ्यकर्मीलाई ५० प्रतिशत भत्ता मुख्यमन्त्री ग्रामीण विकास तथा रोजगार कार्यक्रम कृषि स्मार्ट गाउँ कार्यक्रम स्वास्थ्यमा सर्वसाधारणको पहुँच बृद्धि उद्योगलाई जग्गा दर्तामा ७५ प्रतिशतसम्म छुट	 <p>बजेट ३६ अर्ब ५४ करोड ६६ लाख चालु खर्च ११ अर्ब ४९ करोड २७ लाख पूँजीगत खर्च २१ अर्ब ६५ करोड ३९ लाख वित्तीय व्यवस्था ३ अर्ब ३९ करोड ९९ लाख</p> <ul style="list-style-type: none"> आकार २ अर्ब ८० करोड ५३ लाख बढ्यो मुख्य कार्यक्रम<ul style="list-style-type: none"> स्वास्थ्यकर्मी, सवारीचालक एवम् सरसफाइकर्मीलाई शतप्रतिशत भत्ता सुर्खेत, जुम्ला र रुकुममा विशिष्टीकृत नमुना शिक्षालय स्थापना कर्णाली कृषि क्षेत्र सहयोग प्रणाली लागू ज्येष्ठ नागरिक प्रदेश प्रमुख दन्त उपचार सेवा तथा देशदर्शन कार्यक्रम	 <p>बजेट ३० अर्ब ३३ करोड ८४ लाख चालु खर्च १० अर्ब ६६ करोड ९ लाख पूँजीगत खर्च १७ अर्ब ६५ करोड ४० लाख वित्तीय व्यवस्था ३० करोड हस्तान्तरण १ अर्ब ७२ करोड ४५ लाख</p> <ul style="list-style-type: none"> आकार करिब ३ अर्ब घट्यो मुख्य कार्यक्रम<ul style="list-style-type: none"> अस्पताल स्तरोन्नति तथा सेवा सुधार वर्ष घोषणा महामारी रोकथाम, उपचार व्यवस्थापनमा ९० करोड विपन्न नागरिकको निःशुल्क औषधोपचार पिछडिएका र जेहेन्दार विद्यार्थीलाई एमबीबीएस र एमडी छात्रवृत्ति योजनाको रकमसहितको विवरण एमफाईत सबैलाई जानकारी दिइने

संक्रमण ओरालो लाग्दै

■ अतुल मिश्र (काठमाडौं)

कोभिड-१९ को परीक्षण र संक्रमितको संख्या कम हुँदै गएको छ । निषेधाज्ञाको छैटौँ सातामा प्रत्येक साता संक्रमण संख्या ६१ हजारसम्म पुगेको थियो, अहिले घटेर करिब २१ हजारमा झरेको छ ।

कोभिडको दोस्रो लहर आएपछि जेठको पहिलो साता पीसीआर परीक्षणमा ५२ प्रतिशतसम्म पोजिटिभ देखिएकामा मंगलबार २२.५६ प्रतिशत पोजिटिभ केस देखिएको छ । हरेक दिन थोरै-थोरै प्रतिशतले संक्रमण घट्दै गएको छ । सात दिनअघि जेठ २६ गते १२ हजार ४७ नमुनाको पीसीआर परीक्षण गर्दा २८.६२ प्रतिशत अर्थात् ३ हजार ४ सय ८९ जना संक्रमित देखिएका थिए भने मंगलबार ७ हजार ४ सय ४९ को पीसीआर गर्दा २२.५६ प्रतिशत अर्थात् १ हजार ६ सय ८१ जनामा संक्रमण पुष्टि भएको छ । ४१ जनाले ज्यान गुमाएका छन् । स्वास्थ्य तथा जनसंख्या

मन्त्रालयका प्रवक्ता डा. कृष्णप्रसाद पौडेलले लक्षण देखिएका विरामीको पीसीआर परीक्षण निःशुल्क गरिए पनि कुल परीक्षण क्षमताभन्दा आधा जति मात्र विरामी आउने गरेको बताए । 'विभिन्न कारणले परीक्षण दर घट्यो देखिएको छ,' उनले भने, 'शंकास्पद व्यक्ति हिचकिचाइरहेका छन् । सामान्य लक्षण भएका धेरै जना परीक्षण नगरी बसेका छन् ।' गम्भीर स्वास्थ्य अवस्था भएर अस्पताल पुगेर परीक्षण गराउनेको संख्यामा समेत कमी आएको उनको भनाइ छ । 'यो सकारात्मक सन्देश हो, निषेधाज्ञा खुकुलो हुँदै गर्दा जनस्वास्थ्यको मापदण्ड कडाइसाथ पालना नगरिए संक्रमण यही स्थितिमा रहला भन्ने छैन, संक्रमण बढ्ने जोखिम रहन्छ,' डा. पौडेलले भने ।

हाल औसत संक्रमण दर २२.५ प्रतिशत देखिएको छ । राजधानी काठमाडौँलगायत देशभर कोभिडका विरामीले वेड र आईसीयू तुलनात्मक रूपले सहजै पाउन थालेका छन् । बाँकी पृष्ठ २ >>

AGRIMOVE

Get fresh vegetables, fruits, meat products & more delivered

NEXT DAY DELIVERY

OUR GUARANTEE

- PCR Testing done for all delivery person
- Safe & contact-less delivery available
- Get Next Day Delivery
- Digital payments accepted
- Best customer support

PLACE YOUR ORDER

Call our hot-line numbers to place your order or get more information
Available from 8am - 8pm
NCELL: 9801016851 | 9801016850
NTC: 9851216800 | 9851216900

We are Also available on [Viber](#) and [Whatsapp](#)

Place your Order Online at

for hundreds of more products visit www.agrimove.org

ACCEPTING ONLINE ORDERS FOR: Organic Vegetables | Naturally Grown | Fruits | Meat | Fish | Eggs | Dairy & Pickles | Rice & Grains | Super Foods | Other organic local products

Vegetables

Rs. 35	Rs. 35	Rs. 90	Rs. 300
Rs. 110	Rs. 35	Rs. 125	Rs. 45
Rs. 60	Rs. 120	Rs. 150	Rs. 55
Rs. 400	Rs. 160	Rs. 150	Rs. 60

Fruits

Rs. 220	Rs. 340
Rs. 150	Rs. 128
Rs. 275	Rs. 280
Rs. 380	Rs. 200
Rs. 250	

Meat Products

Rs. 600	Rs. 1400
Rs. 650	Rs. 450
Rs. 500	Rs. 450
Rs. 600	Rs. 850
Rs. 1450	Rs. 400

Healthy fruit pack

~~Was 1148~~

ONLY Nrs. 1100

Mango - 2kg   Banana - 1 doz
Fuji Apple - 1 kg   Pomegranate - 1 kg

Economy pack - veg

ONLY Nrs. 500

Radish 1 kg   Farsi 1 kg
Okra 1/2 kg   Titho karela 1 kg
Parwal 1/2 kg   Tomato 1 kg
Bodi 1/2 kg   Cauliflower 1 kg
Lauka 1 kg

Rice, Flour & Daal

Rs. 1400	Rs. 160
Rs. 1800	Rs. 120

सम्पादकीय

भारतीय बलमिच्याईप्रति विषादपूर्ण मौनता

वर्षौंदेिख कर्चील्टिएर रहेको नेपाल-भारत सीमावर्ती मामिला र त्यसैको बहानामा बन्ने गरेका कार्यदल, समिति वा संयन्त्र बैठकहरूले अहिलेसम्म दिन नसकेको निचोडमाथि टेकेर भारतले सीमा क्षेत्रमा गर्ने थिचोमिचोको व्यवहार अब ‘खुला रहस्य’ भैँ वनिसकेको छ । एकातर्फ, द्विदेशीय मैत्री सन्धि, सुपुर्दगी, सिमानासहितका सम्पूर्ण मुद्दामा सम्बोधन गर्ने गरी अध्ययन गर्ने भनेर गठन भएको प्रबुद्ध व्यक्ति समूह (ईपीजी) ले महिनाै लगाएर तयार पारेको प्रतिवेदनसमेत भारतले बुझ्न मानेको छैन । अर्कोतर्फ, यो समितिअन्तर्गतका केही प्रबुद्ध सदस्यलाई नेपाल तथा भारतमा दुवैतर्फ सरकारले विभिन्न उच्चपदमा नियुक्त गरेपछि, उठ्नुपर्ने वा उठाइएका सरोकारमा पनि बलात् बोली रोक्ने काम भएको छ । दुई देशबीचका मुद्दाहरू त्यसै थाती रहने, प्रबुद्धहरूको प्रतिवेदन वेवास्ताको सिकार बन्ने र नेपाली भूमिमाथि र नेपाललाई मर्का पर्ने गरी भारतले बलमिच्याई जारी राखे सिलसिलाको पछिल्लो दृष्टान्त मात्रै हो– महाकाली नदीको धार नै परिवर्तन हुने गरी एकतर्फी रूपमा बनाइएको पूर्वाधार ।

नेपालको महाकाली क्षेत्रमा सडक निर्माण तथा अन्य पूर्वाधारको नाममा भारतले गर्दै आएको निरन्तरको बलमिच्याईको पृष्ठभूमिमा सन् २०१५ मे १५ मा वेइजिङमा गरिएको एउटा समझदारीलाई स्मरण गर्नुपर्ने हुन्छ । उक्त समझदारीअन्तर्गत चिनियाँ राष्ट्रपति र भारतीय प्रधानमन्त्रीबीच नेपाली भूमि लिप्लेकलाई भारत-चीन द्विपक्षीय व्यापारिक नाकाका रूपमा विस्तार गर्ने सहमति भएको थियो । त्यसवेला जारी गरिएको समझदारीपत्रको २८ नम्बर बुँदामा उल्लेख छ, ‘दुवै पक्ष व्यापार वस्तुको सूची वृद्धि गर्न तथा नाथुला, किंगला, लिप्लेक नाकाबाट व्यापार गर्न सहमत भएका छन् ।’ यो वेइजिङ-सहमति सार्वजनिक हुनासाथै परराष्ट्र मन्त्रालयले भारत र चीन दुवै राष्ट्रलाई नेपाली भूभाग लिप्लेकसमेत जोडेर गरिएको सहमतिप्रति विरोधपत्र पठाएको थियो । तर, नेपाली पक्षको उक्त सरोकारमा चीनले मात्रै ‘त्यसबारेमा करेक्सन गर्न सकिने’ भन्दै प्रत्युत्तर पठायो, भारत भने मौन रहिरह्यो । कूटनीतिज्ञहरूको बुझाइमा, त्यही सहमतिको आधारमा टेकेर भारतले अहिले पनि बलमिच्याई तीव्र बनाइरहेको हो ।

धार्चुला-लिप्लेक सडक निर्माणका नाममा होस् अथवा मानसरोवर जोड्ने सडकका नाममा– नेपाली भूमिमाथि प्रत्यक्ष-परोक्ष थिचोमिचो भइरहेकै अवस्था छ । त्यही वेइजिङ-सहमतिमा आएको लिप्लेक व्यापार नाकाको विस्तारित रूप बनेर त्यस क्षेत्रमा यतिखेर भारतीय सडक विस्तार कार्य सामुमा आएको छ । धार्मिक तीर्थस्थल कैलाश मानसरोवरसम्म जोड्ने बाटोबारे अन्तर्राष्ट्रिय मिडियामा खबर छाइरहेका बेला चीन मौन रहेको स्थिति पनि उत्तिकै सन्देशास्पद छ । किनभने मानसरोवर भारतसँगको सीमाक्षेत्रमा नभई चीनको भित्री भूभागमै पर्छ, त्यहांसम्म सडकमार्ग जोड्ने भन्ने विषय भारतको एकपक्षीय प्रयासबाट मात्र हुने कुरा होइन । यसकारण यो भारत मात्रैको सरोकारभन्दा पनि चीनसमेत जोडिएको विषय बन्न पुगेको हो । यसमा नेपालको आपत्ति के हो भने भारतले चीनसँग जोड्ने भनेर बनाइरहेको सडक अतिक्रमित नेपाली भूभागमा पर्छ ।

नयाँ दिल्लीले सन् २०१९ नोभेम्बर २ मा आफ्नो नयाँ राजनीतिक नक्सा सार्वजनिक गर्दै त्यसवेलासम्म भारत आफैँले पनि ‘विवादास्पद’ मानेको नेपाली भूमि कालापानी क्षेत्रसमेतलाई आफ्नो भूभागभित्र राखेको थियो । त्यो अमान्य कदमको विरोधमा नेपालले डिसेम्बर २४ मा भारतलाई ‘डिप्लोम्याटिक नोट’ पनि पठाएको थियो । प्रतिउत्तरमा भारतले ‘अहिले उब्जएको विषयमाथि सचिवस्तरीय वार्ता हुने’ भनेर त्यसलाई पन्छाएको थियो । तर सन् २०२० को नोभेम्बर अन्तिम सातामा भारतीय विदेश सचिव हर्षबर्द्धन शृंगलाको काठमाडौँ भ्रमणका क्रममा परराष्ट्र सचिवस्तरीय बैठकमा यो सीमावर्ती विन्दुको मामिला र नयाँ राजनीतिक नक्साको विषयले सधैँभैँ औपचारिकतावश मात्रै प्रवेश पायो, त्यसभन्दा पतिँर छलफल भएन/गरिएन । त्यसपछि २०२१ को जनवरी दोस्रो सातामा परराष्ट्रमन्त्रीस्तरीय संयन्त्र बैठकमा भाग लिन तत्कालीन परराष्ट्रमन्त्री प्रदीपकुमार ज्ञवाली दिल्ली पुग्दा पनि विद्यमान सीमावर्ती मुद्दामा सामान्य छलफलबाहेक केही पनि हुन सकेन । यिनै संवाद, सयन्त्र बैठक र ओठेबोलीका परामर्श जारी रहकै अवस्थामा पनि महाकाली क्षेत्रमा भारतीय बलमिच्याईको सिलसिला अझै निरन्तर छ । दुईदेशीय सीमावर्ती भूभागमा अन्तर्राष्ट्रिय कानुनअनुसार निर्माणलगायतका गतिविधि गर्न नपाइने’ प्रावधान रहेकामा भारतले सदैव खुलेयाम त्यसको उल्लंघन गर्ने गरेको छ ।

जगजाहैरै छ, भारतीय पक्षले महाकाली नदी तटीय क्षेत्रमा कतै सीमा अतिक्रमण अथवा कहीं अनधिकृत भौतिक संरचना निर्माण गरिरहेको यो यथास्थितिमा परराष्ट्र मन्त्रालयले ‘केही बोल्न नचाहेको’ देखिन्छ, जुन आफैँमा विषादपूर्ण छ । नवनियुक्त उपप्रधान एवम् परराष्ट्रमन्त्री रघुवीर महासेठले यो विषयलाई नदेखे र नसुनेभैँ गरिरहनु आश्चर्यजनक छ । अलि वढी नै दबाव पर्दा भारतसँग पत्राचारसम्म गर्ने, तर त्यसभन्दा अगाडि बढेर आफूसँगका ठोस स्रकार र प्रमाण अगाडि सार्दै संवादमा जान नसक्ने यो विरोधाभासले सिंगो अद्वारको भूमिका तथा जिम्मेवारीमाथि सशय उज्याएको छ । त्यसैले यतिबेला नेपाल सरकार तथा परराष्ट्र मन्त्रालयका अतिरिक्त सरकारको निर्देशन आएको छैन भनेर ढुक्कैसँग बसिरहने दिल्लीस्थित नेपाली दूतावास तथा विगतमा यो सीमावर्ती मामिलामा जोडिएको चीनको बेइजिङस्थित नेपाली दूतावासले पनि आफ्नो तहको कूटनीतिक कार्यसम्पादन देखाउन जरुरी छ । भारतीय बलमिच्याई र अर्घत्त्याई यसैगरी जारी रहने हो भने यो हेपाहा प्रवृत्तिको सुनुवाइ होस् भनेर कुनै दिन नेपाल अन्तर्राष्ट्रिय मञ्चमा समेत जानुपर्ने हुन सक्छ । तर सकेसम्म त्यो स्थितिमा नपुगीकनै समस्या समाधान गर्नका लागि सक्रिय लाग्नुपर्छ । यसका निम्ति नेपालले संवाद, परामर्श र आवश्यक ‘लविइङ’ लाई तीव्र बनाउनुपर्छ ।

संस्थागत अपक्षयको नोक्सानी

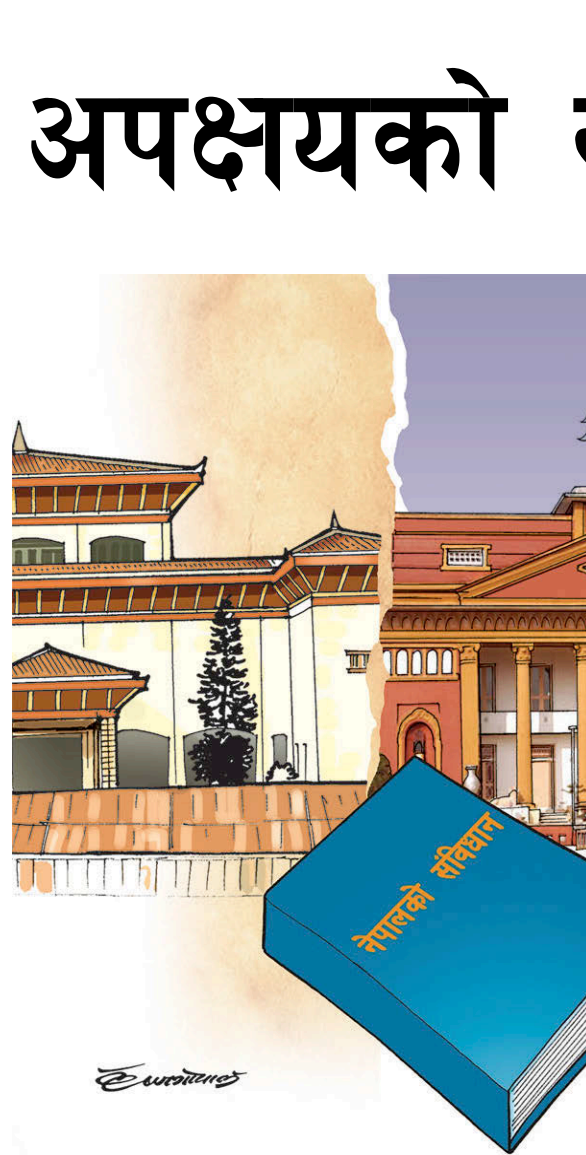
सन् १९५१ मा राणाशाहीको अवसानदेखि कमजोर हुँदै गएको ‘मुखै कानुन’ प्रचलन सन् २००८ मा शाह शासनको अन्तसँगै समाप्त हुने आस पलाएको थियो । लिखित संविधान नभए पनि बेलायतमा कायम रहेको ‘कानुनको सर्वोच्चता’ दर्साउन चिकित्सक तथा बौद्धिक थोमस फुलर (सन् १६१४-१७३४) द्वारा अभिव्यक्त पक्ति विधिवेत्ताहरूका लागि ब्रह्म वाक्यसरह मानिन्छ, ‘जतिसुकै माथि भए पनि तपाईंभन्दा माथि कानुन छ ।’ तर, राजतान्त्रिक व्यवस्थामा मान्य रहेको संविधानभन्दा माथिका अधिपतिहरूको शासनबाट मुक्ति पाए पनि गद्दी वा विर्‍या केही नभएको ‘बोक्ने गणतन्त्र’ भित्रका निर्वाचित अधिनायकहरूको उदयले गर्दा ‘नेपालको कानुन, देवले जान्नु’ भन्ने आहानको सान्दर्भिकता भने अद्यापि समाप्त भएको छैन । प्रजातान्त्रिक व्यवस्थामा संविधान राजकाजका अन्य सबै संस्था एवं संयन्त्रहरूको जननी हुने गर्छ । कान्ति, आन्दोलन, राजनीतिक बन्दोबस्त एवं प्रतिक्रान्तिलाई क्रमैसँग उत्तम, मध्यम, गौण एवं निकट्ट किसिमको संविधान प्रतिस्थापन वा संशोधनका स्थापित प्रक्रियाका रूपमा लिने हो भने नेपालमा परिवर्तनको चक्र विस्तारै ओर्लिँदै गएर फेर्दतिर उन्मुख रहेको महसुस गर्न सकिन्छ । राजनीतिक धरातलमा प्रतिक्रान्तिको सगवगीले पाँच पूर्वप्रधानमन्त्रीलाई समेत अत्याएको जस्तो छ । तिनको विवादास्पद पृष्ठभूमिले गर्दा सामूहिक वक्तव्यले अपेक्षित सार्वजनिक चर्चा भने पाउन सकेको छैन ।

उपसंहारमा पुनुअगाडि नै स्थागित हुन पुगेको भए पनि सशस्त्र लडाकु एवं शान्तिपूर्ण आन्दोलनकारीहरूको सहकार्यबाट सम्पन्न सन् २००६ को युगान्तकारी परिवर्तनलाई ‘लालीगुरास क्रान्ति’ भन्न धक मान्नुपर्दैन । गणतान्त्रिक व्यवस्थाको राष्ट्रिय कार्यसूचीमा समानुपातिक प्रतिनिधित्व, संघीयता एवं समावेशिता बम सफल सन् २००७ को पहिलो तथा सन् २००८ को दोस्रो मधेस विद्रोह क्रमशः सन् २००६ को क्रान्तिका पूरक आन्दोलनहरू थिए । अहिले नेपालमा कायम रहेको राज्यव्यवस्थाको जग भन्ने १३ मार्च २०१३ को राजनीतिक बन्दोबस्त हो । त्यस बन्दोबस्तले नयाँ संविधानसभाको निर्वाचनका लागि तत्कालीन प्रधान न्यायाधीश खिलराज रेग्मीको नेतृत्वमा ‘गैर-संवैधानिक’ (एक्स्ट्रा-कन्स्टिटयुसनल) सरकार गठनको व्यवस्थालाई स्वीकृति प्रदान गरेको थियो । रोयटर्स समाचार एजेन्सीद्वारा प्रकाशित नवेश निव्वकारको त्यस वक्तवको तस्बिरको केन्द्रमा पदचिन्ह हुन लागेका प्रधानमन्त्री बाबुराम भट्टराई एप्रिल मुद्रामा देखिन्छन् । उनीसँग विजेता भावले रक्खा जोडेर हात उचालेहरूमा सुशील कोइराला, फलनाथ खनाल, पुष्पकमल दाहाल एवं शेरबहादुर देउवा पनि खडा छन् । नेतृत्व पीकका दुईतिर रामचन्द्र पौडेल एवं विजयकुमार गच्छादार फड्केर किनाराका साक्षीजस्ता लाग्छन् । तस्बिरको पृष्ठभूमिमा रहेका राजनीतिकर्मी विष्णुप्रसाद पौडेलको हाँसो भने सुस्पष्ट छ ।

प्रतिगामी चरित्रको सन् २०१३ को राजनीतिक बन्दोबस्तका हस्ताक्षरकर्ताहरूमध्ये सुशील कोइरालाको देहान्त भइसकेको छ । सनातन धर्म परम्पराले मृतकका दैहिक कर्महरूको जिम्मेवारी देखलाई सुम्पिदिन्छ । उनको भूमिकाको मृत्युकान गर्न कायम अब इतिहासको हो । रामचन्द्र पौडेल एवं विजयकुमार गच्छादाराको गच्छे अद्यापि सहयोगी एवं साक्षीभन्दा माथि उठ्न सकेको छैन । समयक्रममा त्यस प्रतीकात्मक छविचित्रमा अनुपस्थित रहेका प्रतिस्पर्धी राजनीतिकर्मीहरूमध्ये प्रधानमन्त्री खड्गप्रसाद शर्मा ओली गैरसंवैधानिक बन्दोबस्तका सबभन्दा ठूला लाभार्थी भएर उदाएका छन् भने सबभन्दा वढी राजनीतिक नोक्सान माधवकुमार नेपालको भएको छ । सत्तारूढ भारतीय जनता पार्टीका विदेश विभाग प्रमुख विजय चौधराइबेलाइ नेपाल भ्रमणमा निस्क्याउन सक्ने हैसियत कायम राखेका अर्धमन्त्री विष्णु पौडेल भने पृष्ठभूमिबाट निपण्यकर्ताहरूको अप्रभागमा आइपुगेका छन् । लामछ, गोरखा भुइँचालोका परकर्महरूबीच २०१५ को जुन महिनामा सम्पन्न १६-वृद्धे पड्कन्रबाट सन् २०१३ जस्तै कुनै अर्को राजनीतिक बन्दोबस्तमा फर्किनुबाहेकका नृजातीय मुख्तियार शर्मा ओलीको निर्वाचित अधिनायकवादबाट मुक्त हुन सकिने सबै विकल्प सकिँदै गएका छन् ।

राजनीतिक उपपृकृताको उतारमा पुगिसकेका भए पनि पूर्वप्रधानमन्त्रीहरू शेरबहादुर देउवा, पुष्पकमल दाहाल, माधवकुमार नेपाल, फलनाथ खनाल र बाबुराम भट्टराईको सान्दर्भिकता भने अद्यापि समाप्त भइसकेको छैन । तिनले संयुक्त रूपमा चेतावनी दिने भाषामा विज्ञप्ति जारी गर्नु सामान्य संकेत होइन । विज्ञप्तिको पेटबोली भन्ने अत्याउनै किसिमको छ । प्रधानमन्त्री शर्मा ओलीका दलान्त क्रियाकलापका कारण देशले अस्थिर र अधोलग्नस्त राजनीतिक स्थितिको सामना गरिरहेको पाँच पूर्वप्रधानमन्त्रीको ठहर छ । आन्तरिक राजनीतिमा बाह्य शक्तिको प्रत्यक्ष वा परोक्ष हस्तक्षेप एवम् चलेखल हुन नपाओस् भन्ने कुरामा सजगताका लागि सबैको ध्यानार्कषण गराइएको छ । विज्ञप्तिको अन्तर्निहित तर अव्यक्त भावले भने आसन्न संकटतिर संकेत गर्छ– राज्य व्यवस्था सुस्तरी प्रतिगमनबाट ओर्लिएर प्रतिक्रान्तितिर उन्मुख भइसकेको छ, र, नेपालका संस्थाहरूमा त्यस्तो अशोगतिलाई रोक्न सक्ने क्षमता नभएकोले जनता स्वयं जागरुक र अग्रसर हुनुको विकल्प छैन । भयोत्पादकजस्तो सुनिए पनि त्यस्तो चेतावनीलाई आधाशहीन ठहर्‍याउन मिल्दैन । संस्थाहरूको अपक्षका बारेमा शय शीर्ष व्यक्तिव्हरूको टिप्पणीको शृंखलामा पूर्वप्रधानमन्त्रीहरूको जनाउ सबभन्दा डरलाग्दो लागे पनि त्यस्तै प्रकृृतिका सन्देशहरू १० मे २०२१ मा प्रधानमन्त्री शर्मा ओलीले प्रतिनिधिसभाबाट विश्वासको मत प्राप्त गर्न असफल भएदेखि नै तारन्तार सार्वजनिक वृत्तमा प्रवाहित भइरहेका छन् । त्यस्ता सबै आलोचनाबाट वेखबर सर्वेसर्वा शर्मा ओली भने सदाभैँ आफ्नो मनलागी पनि व्यस्त छन् ।

डरको लहर
महाव्याधिको प्रकोपले सर्वेसर्वा शर्मा ओलीको शासकीय अक्षमतालाई उघार्दििएको मात्रै हो, नभए उन्ले आफ्नो पहिलो कार्यकालमा पनि ठूलठूलो गफ हाँक्नेबाहेक केही गरेका थिएनन् । प्रधानमन्त्री शर्मा ओलीसँग मुर्काविला गर्नुको साटो उन्लाई थकाएर प्रयोग गर्न नयाँ दिल्लीका सुरुशा रणनीतिकारहरूको रणनीतिगत परिवर्तनले गर्दा मधेसका आन्दोलनकारीहरूले नैतिक जिम्मेवारी लिएको नाकाकस्सी अकस्मात् स्थागत हुन पुगेको थियो । निर्वाचित कार्यकारी प्रमुखको भूमिका ग्रहण

ओलीको दुस्साहस अब अदम्य आत्मविश्वासभन्दा पनि गहिरो हताशाको परिचायक लाग्न थालेको छ ।

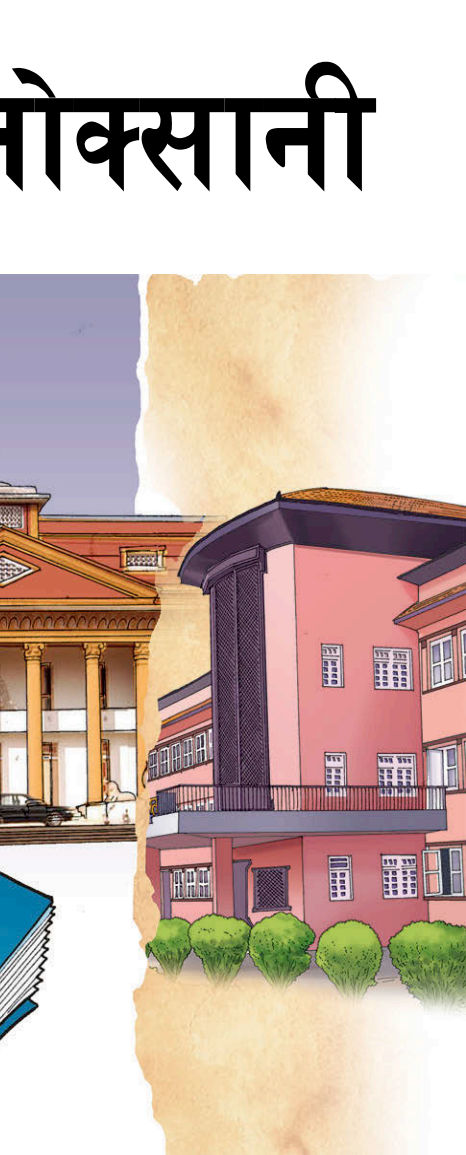
गरेर पदासीन भएदेखि नै सर्वेसर्वा शर्मा ओली राज्य सञ्चालनको हरेक मोर्चामा पुनः असफल ठहरिँदै आएका थिए । तर उनको ख्यालठडामा के-कस्तो जादु छ कुनै, सत्ताधारी दलका पर्णपत्र अय्यक्षसहित कुनै पनि पूर्वप्रधानमन्त्रीले उनको योग्यता, क्षमता वा मनसायमा कहिल्यै कुनै प्रश्न उठाएनन् । पत्रपण अय्यक्ष दाहालको चासो पालो कुनूमा सीमित थियो । पूर्वप्रधानमन्त्री नेपाल मन्त्रिमण्डलमा भागवन्डा पाएपछि बोल्न छाडिसकेका थिए । पूर्वप्रधानमन्त्री खनालका गतिविधि आफ्नो छोराले ठेक्कापट्टा एवं केही राजनीतिक सहकर्मीको हित सुरक्षित राख्नमा सीमित हुन पुगेको थियो ।

प्रतिपक्षका नेता भए पनि पूर्वप्रधानमन्त्री देउवाको सार्वजनिक अभिव्यक्ति र व्यवहार सर्वेसर्वा शर्मा ओलीको अन्त्य सहयोगीको जस्तो हुने गर्थ्यो । लात्थ्यो, राजनीतिका सबै प्रमुख पात्रहरू सर्वेसर्वा शर्मा ओलीले प्रतिनिधित्व गर्ने धनाढ्यजन (ब्लोटोकेसी) का फगत मोहरामा रूपान्तरित भइसकेका छन् । पूर्वप्रतिवृद्धता नमोजिम निर्दिष्ट दुर्दण्ड कार्यकालपछि पार्टीको अय्यक्ष वा प्रधानमन्त्रीमध्ये कुनै एउटा पद सर्वेसर्वा शर्मा ओलीले पत्रपण अय्यक्ष दाहाललाई हस्तान्तरण गरिदिएका भए पूर्वमाओवादी सरदार सायद अहिले पनि एकताकाका भाषाली नक्सलपन्थीको जयजयकार गरिरहेका हुन्थे । तर, सर्वेसर्वा शर्मा ओली कुनै पनि पद त्याग गर्न सत्तासीन भएका होइनन् । उपभोगको सुनिश्चितता नभए वरु उनी पड्ति भताभुंग गरिदिन्छन् तर आफ्नो सिंहासन कदापि छाड्दैनन् । उनी आज जहाँ छन्, त्यहांसम्म पुग्न उनलाई सघाउने देशी-विदेशी खेलाडीहरूले सायद उनका लागि सिंतिमिति पदत्याग गर्ने छनोटसमेत बाँकी राखेका छैनन् । खास गरेर २१ मे २०२१ मा उन्ले प्रतिनिधिसभा विघटन गराएदेखि उन्ले आफ्नो असुरक्षालाई दम्भ र अहंकारको आवरणभित्र छोप्ने प्रयत्नलाई तीव्रता दिएका छन् । उनको दुस्साहस अब अदम्य आत्मविश्वासभन्दा पनि गहिरो हताशामा परिचायक लाग्न थालेको छ । कार्यकारी प्रमुखमा पद्वै गएको डर देखेर जिम्मेवार पूर्वसंवैधानिक पदाधिकारीहरू भयभीत हुन स्याभाविक थियो ।

प्रतिस्पर्धी राजनीतिकर्मीहरूलाई होच्याउन रमाउने प्रधानमन्त्रीको आन्तरिक स्वीकार्यता, संसदीय वैधानिकता एवं संवैधानिक प्रामाणिकता समाप्त गर्ने १० मेपछिको घटनाक्रमको सिंहावलोकन गर्न हो भने सर्वेसर्वा शर्मा ओलीले सघाउतीर समाजका स्थापित व्यक्तित्वहरूको अनुमोदनसमेत गुमाउन थालेका छन् । सर्वेसर्वाको नयाँ ‘संवैधानिक पोसाक’ फगत गुलफतफहमी हो भन्ने कुरा सबभन्दा पहिले पूर्वसभामुखहरूले औल्याएका थिए । सभामुख अन्रिणप्रसाद सापकोटा एवम् पूर्वसभामुखहरू रामचन्द्र पौडेल, तारानाथ रानाभाट, ओनसरी घर्ती एवं कृष्णबहादुर महाराको सहभागिता तथा दमननाथ ढुंगानाको सहमतिमा जारी विज्ञप्तिले प्रधानमन्त्रीको कदमलाई सरासर असंवैधानिक ठहर्‍याएको थियो । विवादित संविधानको सुँडेनीको उपमा पाएका सुवास नेम्वाङले सायद आफ्ना पूर्ववर्ती एवं परवर्ती पूर्वसभामुखहरूको आह्वानभन्दा सर्वेसर्वाप्रतिको बफादारीलाई प्राथमिकतामा राखेका थिए । उनको नाम सामूहिक वक्तव्यमा छैन ।

पूर्वसभामुखहरूको ठहरपछि २७ मेका दिन पूर्व प्रमुख निर्वाचन आयुक्तहरूले भने संवैधानिकताको प्रश्नभन्दा पनि हुन सक्ने निर्वाचनको पवित्रतालाई महत्त्व दिँदै मतदातालाई प्रभाव पार्ने खालको कार्यक्रम बजेटमा नराख्न सार्वजनिक आग्रह गरेका रहेछन् । पूर्व निर्वाचन आयुक्तहरू सूर्यप्रसाद श्रेष्ठ, भोजराज पोखरेल, नीलकण्ठ उप्रेती, डा. अयोधिप्रसाद यादव एवं कार्यवाहक प्रमुख निर्वाचन आयुक्त दोलखबहादुर गुरुङले विज्ञप्तिमार्फत कामचलाउ सरकारले आफ्नी आर्थिक वर्षको बजेट त्याउंदा त्यसमा समेटिने कार्यक्रमले स्वच्छ, स्वतन्त्र र निष्पक्ष निर्वाचनलाई प्रभावित बनाउन नहुनमा जोड दिएका थिए । तिनको सिर्मालित नैतिक बललाई एक्लो अर्धमन्त्रीले सहजै खारेज गर्न सक्दैनथे । निरौँतक चरित्रका सर्वेसर्वालाई भने नैतिकताको मापपण्डले प्रभावित नगर्ने रहेछ । घोषणा गरिएको मितिमा निर्वाचन होस् वा नहोस् एवं प्रियतावादी बजेटको कार्यान्वयनमा जस्तोसुकै समस्या देखियोस्, पूर्व प्रमुख निर्वाचन आयुक्तहरूको सामूहिक अनुशोधानाई पूर्ण वेवास्ता गरेर सर्वेसर्वा शर्मा ओलीले स्थापित भूत्य एवं मायताले उन्लाई नछुने कुरा भने स्पष्टसँग देखाइँदिएका छन् ।

यतिखेर नेपाली राजनीति धरापमा परको छ । बाह्य शक्तिको रिमोटमा चल्ने संस्कार नै बसिसकेको पृष्ठभूमिमा पूर्वप्रधानमन्त्रीहरू शेरबहादुर देउवा, पुष्पकमल दाहाल, माधवकुमार नेपाल, फलनाथ खनाल र बाबुराम भट्टराइले संयुक्त रूपमा निकालेको वक्तव्य पक्कै पनि अर्थहीन हुन सक्दैन । हुन त, प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीको विगतका क्रियाकलाप, हुकुमी प्रवृति तथा बालहठ मनोवृत्तिले गर्दा पूर्वप्रधानमन्त्रीहरूमा पूर्वाग्रह वा आक्रोश हुन सक्ता तर जसरी राजनीति अगाडि बढिरहेको छ, त्यसलाई हेर्दा यो नेपाली मन वा भावनाले निर्देश गरेको छैन भन्न सकिन्छ । किनभने, भारतीय प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीको दूतको रूपमा ‘र’अ’ का प्रमुख नेपाल आइसकेपछि एकाएक प्रधानमन्त्रीको राजनीति बदलियो, उनको लम्पसारवादी रूप देख्न थालियो । प्रतिनिधिसभा विघटन गरी अस्थादेशबाट शासन चलाइयो । निर्वाचनको मिति घोषणा गरियो ।

पूर्वसभामुख एवं पूर्व प्रमुख निर्वाचन आयुक्तहरूपछि सार्वजनिक असन्तुष्टि जारी गर्ने पालो पूर्वप्रधानन्यायाधीशहरूको थियो । पूर्वप्रधानन्यायाधीशहरू मीनबहादुर रायमाझी, अनुराज शर्मा, कल्याण श्रेष्ठ र सुशीला कार्कीले २८ मेमा जारी गरेको विज्ञप्तिमा भनिएको छ, ‘धारा ७६ को प्रयोगको सम्बन्धमा हाल भएका अन्त्यसहस्र संविधानको अक्षर र भावना एवं प्रजातन्त्रको मूल मर्मप्रतिकूल भई विपरीत दिशातर्फ संविधान कार्यान्वयन भइरहेको आभास हुन्छ । यसले संविधान नै समाप्त हुने खतरा बढेर गएको छ ।’ न्यायमूर्तिहरूबाट योभन्दा स्पष्ट चेतावनी अरू हुन सक्दैनथ्यो । तथापि पूर्वप्रधानमन्त्रीहरूबाट राजनीतिक प्रराजयको स्वीकृति एवं संवैधानिक भयको अभिव्यक्ति आउन भन्दै दुई हप्ता लागेको छ । र, अदालतको निष्पक्षता र विश्वास प्रभावित पार्न काम नगर्ने सरकारको ध्यानाकर्षण गराउनसमेत एमाले वरिष्ठ नेता नेपाल, काभ्रेस सभापति शेरबहादुर देउवा एवं माओवादी केन्द्रका अय्यक्ष दाहाललाई पुनः छलफल गर्नुपर्नेो छ । एकअर्काको नियतप्रति विश्वस्त नभएकोले होला, पूर्वप्रधानमन्त्रीयलाई ‘आपसी सम्बन्ध वलियो बनाउने तथा एकआपसमा अविश्वास उत्पन्न गराउने कुराबाट सजग रहने प्रतिवद्धता’ समेत जनाउनुपर्नेो छ ।

पूर्वाभासको उपेक्षा
अरू जे-जस्तो आशेष लगाए पनि सर्वेसर्वा शर्मा ओलीलाई आफ्नो मनसुवा लुकाएको आरोप लगाउन भने मिल्दैन । राष्ट्रपति पक्षका लागि उम्मेदवारको छनोटले उनको एकलौटी शासन गर्ने अभिलाषा स्पष्ट भइसकेको थियो । गनगन गर्ने सहकर्मी एवं प्रतिपक्षका राजनीतिकर्मीहरूको चाहना सम्बोधन गर्न भागवन्डाको नीति अख्तियार गर्नुपरे पनि अदालत, अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग, निर्वाचन आयोग वा कार्यपालिकाका संवेदनशील अंगका पदाधिकारीहरूको छनोटमा उन्ले आफ्नो हित सुरक्षित गर्न सक्नेको क्षमतालाई पात्रता निर्धारणको मुख्य अवयवका रूपमा राख्ने गरेका छन् । पदासीन मन्त्री आफ्नै दलका सहकर्मी भए पनि प्रधानमन्त्री सचिवालयको मञ्जुरीहगर सम्बन्धित मन्त्रालयको सचिवले कुनै निर्णय नलिने परम्परा सर्वेसर्वा शर्मा ओलीले सुरुमै बसासिसकेका थिए । सक्षम निजी सचिवालय वैकल्पिक शक्तिकेन्द्र बन्न सक्ने डरले होला, सर्वेसर्वा शर्मा ओलीले आफूलाई प्रतिभाशाली व्यक्तित्वहरूको साटो चाप्लुसीमै रमाउने औसन्त्यरका वृत्तिकहरूको घेराभित्र राखेका छन् । देशहितभन्दा प्रधानमन्त्रीको पदीय निरन्तरतालाई प्राथमिकतामा राख्ने सल्लाहकार, सहकर्मी, सहायक एवं सहयोगीहरूको जमातले प्रजातन्त्रका संस्थाहरूको क्रियाशीलतालाई सन्देहको दृष्टिले हेर्नु अस्वाभाविक भएन ।

सर्वेसर्वा शर्मा ओलीको नजरमा स्वतन्त्र मिडियाको भूमिका स्वतन्त्रतापूर्वक सत्ताको गुनगान गर्नु हो भन्ने कुरा पनि उन्ले पहिलो पटक बालुवाटारबाट निस्कँदा ‘पत्रकारहरूलाई धन्यवाद’ दिएर जनाउ दिइसकेका थिए । सन् २०१५ को अन्तिर देखिएको नेपालको मूलधारे मिडियाको समन्वयोर्य प्रवृत्ति के हो भने, प्रधानमन्त्री शर्मा ओलीको पहिलो कार्यकालमा उनको कुनै पनि निर्णयको परोक्ष परीक्षणसमेत भएको थिएन, प्रत्यक्ष आलोचना त परको कुरा भयो । उन्ले त्यस्तै समर्पित मिडियाको अपेक्षा दोस्रो कार्यकालमा पनि राख्नु अस्वाभाविक थिएन, आखिर उनी गठबन्धन सरकारको सामान्य बहुमतको साटो दुईतिहाइ मतको प्रचण्ड मतादेशले सत्तासीन जो भएका थिए । मिडियाको अपेक्षित गुनगान हुन नसक्ने देखेर उन्ले (अ)सामाजिक सञ्जालका आफ्ना सेनामेना परिचालित गरेर स्वतन्त्र प्रेसको हुर्मत लिन पनि बाँकी राखेनन् । यद्यपि गैरसरकारी संस्थाको विशाल अनौपचारिक व्यवसायमा एमालेका सचिव्य कार्यकर्ताहरूको लगभग एकाधिकार कायम छ, औलामा गन सकिने असहमत अधिकारकर्मीहरूको हुर्मत लिन स्वतन्त्र संगठनहरूको सञ्चालन क्षमतालाई उन्ले अवरुद्ध गराइदिएका छन् ।

औपचारिक एवं अनौपचारिक संस्थाहरू एक-एक गरेर धराशायी हुँदै गएपछि प्रजातन्त्रको अवसानमा आँसु वगाउनसमेत कोही बाँकी रहनेछैनन् । पूर्वसभामुख, पूर्व प्रमुख निर्वाचन आयुक्त, पूर्वप्रधानन्यायाधीश एवं पूर्वप्रधानमन्त्रीहरू एकसाथ विचलित भएर पदासीन प्रधानमन्त्रीलाई चेतावनी दिने अवस्थामा पुग्नु अबतपुर्व परिघटन हो । यस्तो गतिविधिले एकातिर भय उत्पन्न गराउँछ भने, अर्कोतिर आस पनि जगाउँछ । डर के हो भने, सर्वेसर्वा शर्मा ओली आफ्नो पद जोगाउन जस्तोसुकै कर्म गर्न पछि पर्ने छैनन् । आश्चस्त हुने ठाउँ त्यस्ता निष्पादनको व्यापक अस्वीकार्यतामा भेटाउन सकिन्छ । केही गरी प्रतिगमनकारी सत्ताले देशलाई प्रतिक्रान्तितिर उन्मुख गराए पनि त्यस्तो अवस्था दिगो भने नहुने पक्का छ ।

आयोगको प्रक्रियामाथि आक्रमण

‘प्राज्ञिक स्वतन्त्रतामा फेरि आक्रमण’ समाचार पढ्दा निकै दुःख लाग्यो । संसद् विघटन गरेर अस्थादेशबाट देश चलाइरहेका प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओली भन्नुहुन्छ, यो कलेज धनीहरूका लागि मात्र हो पनि भनिन्छ । कुनै समय बीएन्डसीले आयोजना गरेको कार्यक्रममा ओलीले भनेका थिए ‘यो कलेजले सम्बन्धन पाउनेपछि, पाउँछ पनि ।’ अहिले उनी त्यो वचनलाई पूरा गर्न कसिएका छन् । कानुनले तोकेको मापदण्ड पूरा गरेर प्रक्रिया पुर्‍याएर सम्बन्धन लिनेभन्दा पनि ओलीसँगको निकटताको फाइदा उठाएर पेलेर जाने नीति बीएन्डसीले लिएएको देखिन्छ । हुन त, आफ्ना आसपासेका काम गरिदिएर ओलीले उनीहरूलाई सार्वजनिक तारिफ वा चाकडी गर्न लगाउनु कुनै नौलो होइन । सत्ता सञ्चालन गर्नेहरूको

गरी शुल्क लिने गरेको आरोप पनि खेदै आइरहेका छन् । कोरोना संक्रमितहरूले बीएन्डसीमा उपचार गराउँदा लाखौँ तिरेको समाचार बाहिर आएको थियो, यो कलेज धनीहरूका लागि मात्र हो पनि भनिन्छ । कुनै समय बीएन्डसीले आयोजना गरेको कार्यक्रममा ओलीले भनेका थिए ‘यो कलेजले सम्बन्धन पाउनेपछि, पाउँछ पनि ।’ अहिले उनी त्यो वचनलाई पूरा गर्न कसिएका छन् । कानुनले तोकेको मापदण्ड पूरा गरेर प्रक्रिया पुर्‍याएर सम्बन्धन लिनेभन्दा पनि ओलीसँगको निकटताको फाइदा उठाएर पेलेर जाने नीति बीएन्डसीले लिएएको देखिन्छ । हुन त, आफ्ना आसपासेका काम गरिदिएर ओलीले उनीहरूलाई सार्वजनिक तारिफ वा चाकडी गर्न लगाउनु कुनै नौलो होइन । सत्ता सञ्चालन गर्नेहरूको

तोक आदेशमा सम्बन्धन दिने भए, विज्ञहरूको बैठकको कुनै अर्थ नरहने आयोगका पदाधिकारीहरूले भनिरहेका छन् । ओलीले यस्तै रवैया देखाइरहे कानुनी राज्यको अग्रधारमा नै समाप्त हुने पक्का छ । जसले सबैभन्दा धेरै कानुन र नियमको पालना गर्नुपर्ने हो उही विज्ञहरूको सुझावलाई रद्दीको टोकीरमा फालेर गैरकानुनी रूपमा अगाडि बढ्नु शोभनीय होइन । देशको कार्यकारी प्रमुखको हैसियतमा रहेका ओलीले सत्ताको दुरुपयोग गरी गैरकानुनी रूपमा बीएन्डसी सम्बन्धन दिने छुट छैन । प्रधानमन्त्रीले नाजायज दबाव दिनुभन्दा बीएन्डसीले कर्हाकहाँ बुँटि गरिरहेको छ, कुन-कुन मापदण्ड पूरा गर्न सकेको छैन, कानुनी प्रक्रियामा किन गएन आदि प्रश्नतिर ध्यान दिनु बेस हुन्थ्यो ।

– **गोविन्द विक, बृटानीलकण्ठ-१२, काठमाडौँ**

सरकारका संघीयताविरोधी हर्कत

शिमलाल देवकोटा

संविधानतः तीन तहका सरकार छन्। यी सरकारका लक्ष्मणरेखा संविधानले कोरिदिएको छ। तर संविधानमा उल्लिखित संघीय शासन प्रणालीको भावना र लक्ष्मणरेखा अनुसार काम गर्ने वातावरणको निर्माण प्रदेश र स्थानीय तहका लागि हुन सकेको छैन। संघीयताप्रति ओली सरकार सुरुदेखि नै असहिष्णु छ। संघीयताविरोधी दर्जनौं हर्कत भएका छन्, जसमध्ये केहीबारे यहाँ चर्चा गरिएको छ।

संघमा मन्त्रालय र निकायको अत्यधिक संख्या : २०७० सालमा गठित प्रशासन सुधार सुझाव समितिले संघमा मन्त्रालय तथा निकायको संख्या थोरै राख्न सुझाव दिएको थियो। मन्त्रालयको सन्दर्भमा समिति प्रतिवेदनको पृष्ठ ७ मा भनिएको छ– मुलुक संघात्मक संरचनामा जाँदा प्रादेशिक सरकारको कार्यक्षेत्रको विस्तारले केन्द्रीय तहमा बढीमा १२ वटा मात्र मन्त्रालय कायम गर्नु उपयुक्त हुने। तर त्यो सुझावलाई लत्याउँदै प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकार क्षेत्रलाई प्रभावित हुने गरी केन्द्रमा २२ वटा मन्त्रालय राखिएका छन्। बढीमा दुई दर्जनजति विभाग र निर्देशनालय भए पुग्नेमा पाँच दर्जनभन्दा बढी राखिएका छन्। सार्वजनिक खर्च पुनरवलोकन आयोग-२०७५ को प्रतिवेदनले केन्द्रका २२ वटा मन्त्रालयलाई १६ वटामा सीमित गर्नुपर्ने लगायतका सुझाव दिएको थियो।

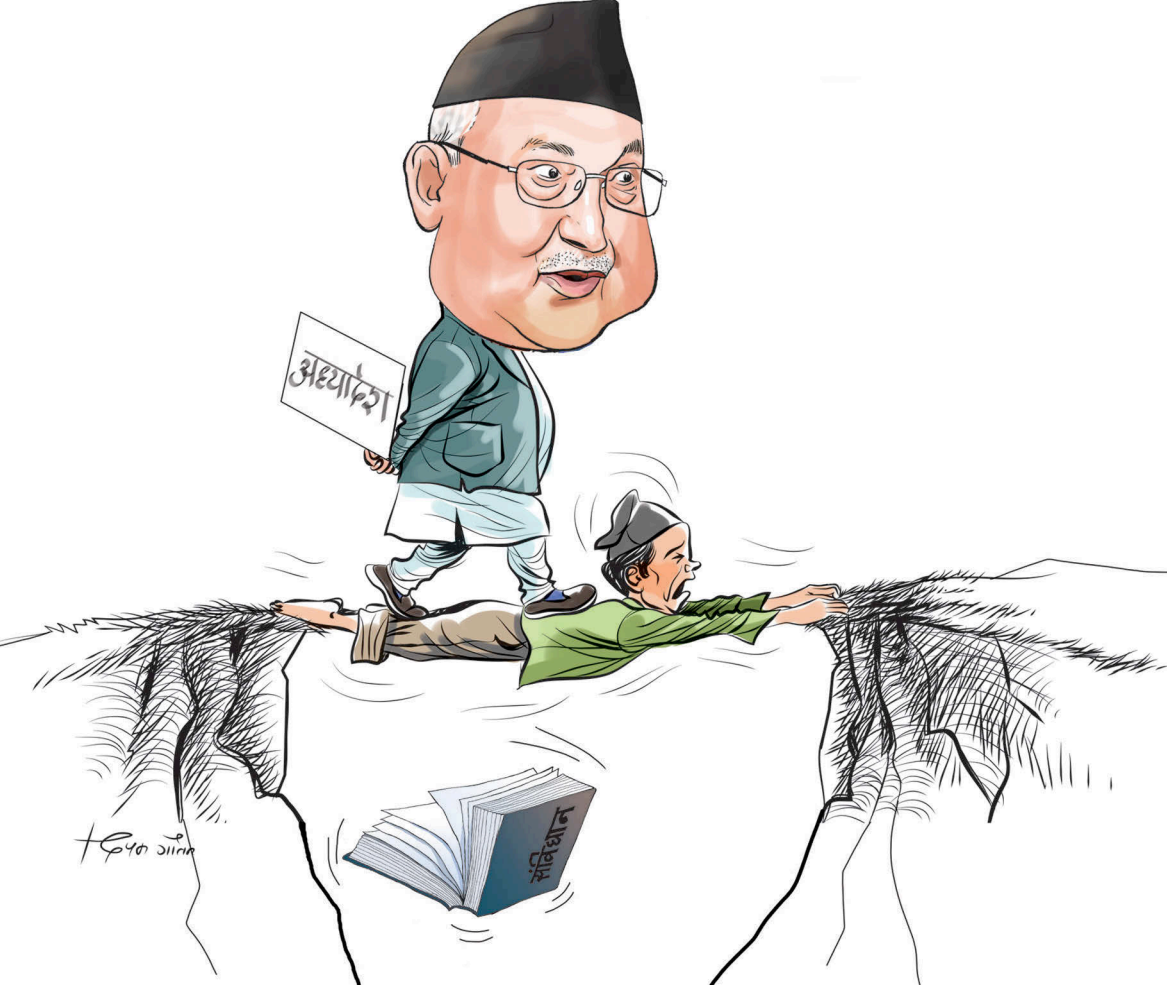
कर्मचारी समायोजनमा प्रदेश र स्थानीय तहको अवमूल्यन : तीनै तहका सरकारबीच कुल १ लाख ३८ हजार ६२२ निजामती कर्मचारी रहने दरबन्दी निर्धारण गरिएकामा संघमा ३९,९६० जना (४७ प्रतिशत); प्रदेशतर्फ १३,८२१ जना (१६ प्रतिशत) र स्थानीय तहतर्फ निजामती सेवाबाट ३१,७०० जना (३७ प्रतिशत) कर्मचारी समायोजन भएका छन्। संविधानतः ६० प्रतिशतभन्दा बढी कार्यबोम्भ प्रदेश र स्थानीय तहमा छ र त्यसैका आधारमा कर्मचारी हुनुपर्ने हो, तर ५० प्रतिशतजति कर्मचारी सिंहदरबारमै थुपारिएका छन्। प्रदेश र स्थानीय तहमा कर्मचारीको हाहाकार छ। कैयौं वडामा वडासचिवसम्म छैनन्। सार्वजनिक खर्च पुनरवलोकन आयोगले सघका मन्त्रालय/विभागमा भएका दरबन्दी र कर्मचारीको संख्या ६० प्रतिशतले कम गर्ने सिफारिस गरेको छ (तालिका ४, पृष्ठ ५९.), तर संख्या घटाउनुको सट्टा भन्नु थपिएको छ। जस्तो– आर्थिक सर्वेक्षण २०७७/७८ अनुसार २०७७ को फागुनसम्ममा संघमा ५१६ दरबन्दी थप गरिएको छ (पृष्ठ २२९)। भएकै दरबन्दीमा आधाभन्दा बढीले कम गर्नुपर्नेमा भन्नु थप गर्दै लम्नु प्रदेश र स्थानीय तहको कार्यक्षेत्र मिच्ने जानु पनि हो।

समानान्तर संगठन संरचनाको निर्माण : स्थानीय तहका अधिकारसँग वाफिने गरी जिल्लामा समानान्तर रूपमा कार्यालयहरू खोलिएको गुनासो स्थानीय तहहरूको छ, जस्तो– शिक्षा विकास तथा समन्वय एकाइ, डिभिजन वन कार्यालय, कृषि ज्ञान केन्द्र, पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, सहरी विकास तथा भवन कार्यालय, स्वास्थ्य कार्यालय आदि। यसै गरी प्रदेशको अधिकारसँग समानान्तर हुने गरी संघीय सरकारले प्रदेशमा खानेपानी तथा ढल, स्थानीय सडक, भवन, शिक्षा, बालकल्याण लगायतका कार्यालय/परियोजनाहरू खोलेको छ। जिल्ला र प्रदेशमा समानान्तर कार्यालय खोल्नु संघीयताविरोधी भएको धारणा स्थानीय तह र प्रदेशको छ।

सम्पत्ति तथा वित्तीय स्रोत हस्तान्तरणमा अनाकानी : संघीयता कार्यान्वयनसँगै खोजि भएका जिल्ला, विकास क्षेत्र र अञ्चलस्तरीय कार्यालयहरूको स्वामित्वमा रहेका जग्गा, जमिन, भवन, फर्निचर, सवारीसाधन लगायत प्रदेश र स्थानीय तहमा हस्तान्तरण गर्नुपर्नेमा कतिपय अहिलेसम्म पनि सघकै मातहत छन्। यसै गरी स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनअनुसार नेपाल सरकारका विषयगत मन्त्रालयहरूले स्थानीय तहलाई प्राप्त अधिकारका आधारमा छु महिनाभित्र आफू मातहतका निकायका नाममा रहेका यस्ता सम्पत्ति तथा वित्तीय स्रोतहरू हस्तान्तरण गर्नुपर्नेमा त्यो पनि सहज तरिकाले बुझाइएको छैन।

अन्तरप्रदेश परिषद् बैठकको निर्णयको बेवास्ता : २०७५ मंसिरमा वसेको अन्तरप्रदेश परिषद्को बैठकले संघीयता कार्यान्वयनमा देखिएका जटिलता कम गर्न २९ बुँदे संघीयता कार्यान्वयन सहजीकरण कार्ययोजना तयार गरेको थियो। संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण, सम्पत्ति तथा पूर्वाधार हस्तान्तरण, योजना तथा कार्यक्रम, लेखा तथा लेखापरीक्षण, मर्यादाक्रम, कानुन जनशक्ति, मापदण्ड/कार्यविधि, कर तथा राज्यस्वसहित सात दर्जनजति थिए यस्ता कार्ययोजना। २०७५ सालभित्रै अधिकांश काम सक्ने गरी कार्ययोजना बने पनि धेरैजसो अझै थाती नै छन्। जस्तो– निजामती सेवा ऐन-२०७५ फागुन, स्थानीय सेवाको गठन र सतसम्बन्धी आधार र मापदण्डसम्बन्धी कानुन २०७५ चैत, साभ्ना अधिकारका महत्त्वपूर्ण कानुन २०७५ चैतसम्म बनाउने निर्णय भए पनि अधिकांश कार्यान्वयन भएका छैनन्। परिषद्का अधिकांश निर्णय अहिलेसम्म कार्यान्वयन नगर्नु संघीयताप्रतिको जालसाजी हो।

कानुन निर्माण गर्नुसट्टा अध्यादेशबाट मुलुक चलाउने प्रपञ्च : संविधानको धारा २०४ मा संविधानसँग वाफिएका कानुनहरू संघीय संसदको पहिलो अधिवेशन बसेको एक वर्षभित्रमा परिमार्जित गर्नुपर्ने, नगरेमा स्वतः अन्त्य हुने व्यवस्था छ। संविधानको यस भावनाअनुसार काम गर्नु त कता हो कता, आवश्यक न्यूनतम कानुनहरू पनि बनाइएका छैनन्। रथा परित्याजित स्थितिमा करिब ३५ वटा ऐन पुनरवलोकन गरी संविधानअनुकूल बनाउनुपर्ने कानुन, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयले जनाएको थियो। तर हालसम्म केवल १५८ (ओली सरकार बनेपछि ६७) मात्र ऐन बनेका छन्। कानुन बनाउने निकाय प्रतिनिधिसभाको ओलीले

प्रधानमन्त्री ओली प्रदेश र स्थानीय तहलाई सरकार मान्न तयार छैनन्। उनले कैयौं स्थानमा तिनलाई संघीय सरकारको एकाइ भनेका छन्। यहाँसम्म कि, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन-२०७४ बाट 'स्थानीय सरकार' शब्दावली हटाउने प्रपञ्चसमेत गरिएको थियो।

पटक-पटक विघटन गरेका छन्। संसदलाई विजिनेस दिने काम सरकारको हो, तर संसद् चलेको अवस्थामा पनि संसदलाई पंगु बनाउने हर्कतमा ओली सरकार लागिपरेो। हाल ४९ वटा विधेयक संसद्मा विचाराधीन छन्। निजामती सेवा विधेयक, नागरिकता विधेयकलगायत कैयौं विधेयक संसद्को सम्वन्धित समितिबाट स्वीकृत भए पनि संसद्बाट स्वीकृत गराउनमा ओली सरकार लागेन। बरु अध्यादेशबाट मुलुक चलाउने प्रपञ्चमै रमायो। सार्वभौम संसद्को तेजोबध र कानुनी राज्यको उप्पहास हुने गरी हालसम्म ३३ वटा अध्यादेश ल्याइएका छन्। प्रदेश र स्थानीय तहकै सन्दर्भमा सघले एकल र साभ्ना अधिकारसूचीमा रहेका कानुनहरू नबनाइदिनाले तिनलाई कानुन तर्जुमालगायतमा समस्या छ।

प्रदेश प्रहरी प्रशासनको अधिकार कार्यान्वयनमा बखेडा : प्रदेश प्रहरी प्रशासन र शान्ति सुरक्षाको जिम्मेवारी संविधानले प्रदेशलाई दिए पनि कार्यान्वयन भएको छैन। काठमाडौं उपत्यकामा त वाम्मेती प्रदेश सरकारलाई छिर्ने नदिने नाँति ओली सरकारको छ। प्रदेशका मुख्यमन्त्री/आन्तरिक मामिलामन्त्रीले सीडीओले पनि हामीलाई टैडैन्न भन्ने गरेको धेरै पटक सुनिएको छ। नगर/स्थानीय प्रहरीको अधिकार स्थानीय तहलाई छ, जसको उचित कार्यान्वयनमा पनि संघीय सरकारले स्थानीय तहलाई सहयोग गरेको छैन। प्रदेश र स्थानीय तहको संविधानप्रदत अधिकार कार्यान्वयनमा संघीय सरकारले सहयोग र समन्वय हैन, बखेडा फिर्का गरेको छ।

वित्तीय आयोगको मानमर्दन : तीन तहका सरकार (भर्टिकल) र उपराष्ट्रिय सरकारहरू (होरिजन्टल) का बीच राज्यका वित्तीय स्रोतको सन्तुलित र न्यायोचित बाँडफाँटलगायतका लागि संविधानमा राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको व्यवस्था छ। तर आयोगलाई यतिसम्म निकम्मा बनाइएको छ, वित्तीय स्रोत बाँडफाँटमा यसको खासै भूमिका छैन। प्रदेश र स्थानीय तहमा जाने थोरै अनुदानमा मात्र आयोगलाई सीमित गरिएको छ। मुलुक संघीयतामा प्रवेश र वित्तीय स्रोतको वैज्ञानिक बाँडफाँटका लागि संवैधानिक आयोग हुँदा पनि भननुपर्ने र तर्जवीजका आधारमा बाँडफाँट गर्ने एकात्मक सोचमा सुधार आउन सकेको छैन।

जिम्मेवारी हेरी वित्तीय हस्तान्तरणमा अर्हति : संविधानतः प्रदेश र स्थानीय तहका धेरै जिम्मेवारी छन्। तर राज्यस्व अधिकार केन्द्रीकृत छ। कार्य-जिम्मेवारी र राज्यस्व अधिकारबीचको प्यापलाई वित्तीय हस्तान्तरणले पूरा गर्ने संविधानको आशय हो। जस्तो– हालैको वजेट प्रदेश र स्थानीय तहले ५ खर्ब १३ अर्ब रूपैयाँ वित्तीय

हस्तान्तरण प्राप्त गर्ने गरी ल्याइएको छ, जुन कुल वजेटको एकतिहाइभन्दा पनि कम हो। कार्य-जिम्मेवारीलाई अनुदान/वजेटले पछ्याउनुपर्ने सामान्य सिद्धान्तको पनि पालना गरिएको छैन।

ज्याभादी योजना सञ्चालनबाट प्रदेश र स्थानीय तहको अपमान : संघीय सरकारले आफ्नो तर्जवीजका आधारमा सञ्चालन गर्ने गरी स्थानीय तह र प्रदेशमा ससर्त अनुदानबाट सञ्चालित कार्यक्रम तथा आयोजनाहरूको ठूलो भारी बोकाएको छ। यसले गर्दा स्थानीय तह र प्रदेशले आफ्ना प्राथामिकताका विकास कार्यक्रमहरूभन्दा संघीय सरकारका तर्जवीजका आयोजना सञ्चालन गर्नमै बढी समय खर्चनुपर्ने स्थिति छ। राष्ट्रपति शैक्षिक सुधार कार्यक्रम, राष्ट्रपति महिला उत्थान कार्यक्रम, प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमजस्ता विवादास्पद कार्यक्रमले अधिकार क्षेत्रमा प्रवेश गरी मानमर्दन गर्ने गरेको गुनासोसमेत उनीहरूको छ।

कर राज्यस्व परिचालनमा असहयोग : संविधानले बहाल करलाई स्थानीय तहको एकल अधिकार मानेको छ, तर संघीय सरकारले राम्रोसँग उपयोग गर्न दिएको छैन। प्रदेशको कृषि आयमा कर अधिकारको प्रयोगमा पनि संघीय सरकारले बखेडा फिर्काइरहेको छ। केही नेपाल संशोधन ऐनका नाममा नदीजन्म सामग्री (गिट्टी, ढुंगा, बालुवा आदि) को संकलन र विक्रीबाट प्राप्त हुने राज्यस्व बाँडफाँटमा स्थानीय तह र प्रदेशबीच फाटो ल्याउने कामसमेत संघीय सरकारले गरेको छ।

चुस्त प्रादेशिक संगठन संरचना निर्माणमा असहयोग : चुस्त संगठन संरचना तयार गर्न सघले असहयोग गरेको धारणा प्रदेशको छ। प्रदेशले जिल्ला-जिल्लामा सानो र चुस्त संगठन संरचना तयार गरी स्वीकृतीका लागि पठाउँदा संघीय सरकारले वास्ते नगरेको, उल्टै ठूलो संगठन संरचना राख्न बाध्य पारिएको धारणा तिनको छ। अहिले प्रदेशका जे-जति संगठन छन्, ती प्रायः संघबाट लाइएका छन्।

प्रदेश र स्थानीय तहलाई प्रशासनिक एकाइ ठान्ने धृष्टता : संविधानमा नेपालको राज्यशाक्तिको प्रयोग संघ, प्रदेश र स्थानीय तहले गर्ने व्यवस्था छ। संविधानका ठाउँ-ठाउँमा प्रदेश र स्थानीय तहलाई सरकार भनिएको छ। तर प्रधानमन्त्री ओली प्रदेश र स्थानीय तहलाई सरकार मान्न तयार छैनन्। उनले कैयौं स्थानमा प्रदेश र स्थानीय तहलाई संघीय सरकारको एकाइ भनेका छन्। यहाँसम्म कि स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन-२०७४ मा उल्लिखित 'स्थानीय सरकार' शब्दावली ऐनका नामबाट हटाउने प्रपञ्चको थालनीसमेत भएको थियो।

आयोजना वर्गीकरणमा अटेर : संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको कार्य-जिम्मेवारीमा पर्ने विकास कार्यक्रम तथा आयोजनाको वर्गीकरण तथा बाँडफाँटसम्बन्धी मापदण्ड-२०७६ अनुसार संघीय सरकारले आयोजनाको वर्गीकरण गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेमा जथाभावी गरिएको छ। सार्वजनिक खर्च पुनरवलोकन आयोगको प्रतिवेदनमा पनि यो कुरो उठेको छ। आयोजनाहरूको मापदण्ड नभन्दा योजना केन्द्रीकृत भई सघकै बोलवाला र एकाधिकारजस्तो देखिन गएको छ।

अभिभावकत्व निर्वाहमा हेलचक्रचाई : संघीयताको मर्मअनुसार कानुन निर्माण, संगठन संरचना, जनशक्ति व्यवस्थापन लगायतमा संघीय सरकारले अभिभावकत्व

निर्वाह नगरेको महालेखा परीक्षकको वार्षिक प्रतिवेदनमा समेत छ।

राजस्व आधारको सुधारलाई अन्देखा : कार्य-जिम्मेवारीका आधारमा प्रदेश र स्थानीय तहको राजस्वको आधार कम छ, जसका कारण संघीय वजेटमा निर्भर हुनुपर्ने बाध्यता छ। राजस्वको आधार बढाउनेतर्फ अहिलेसम्म संघीय सरकारको ध्यान गएको छैन।

मुख्यमन्त्री लगायतको अवमूल्यन : प्रदेशहरूका मुख्यमन्त्री, सभामुख, मन्त्रीलगायत प्रदेशका सांसदहरूलाई अवमूल्यन हुने गरी मर्यादाक्रम राखिएको छ। संघीय मन्त्रीमन्त्रा मुख्यमन्त्री र सभामुखको मर्यादाक्रम तल हुनु भनेको प्रदेशको मानमर्दन हो।

आधारभूत पूर्वाधार निर्माणमा असहयोग : प्रदेश र स्थानीय तहमा अझै पनि पर्याप्त भवन, सवारीसाधन र आधारभूत पूर्वाधारलगायतको समस्या छ। बडातहमा त भन्नु विकराल अवस्था छ। प्रदेशमा अझै पनि मन्त्रालयहरू व्यवस्थित हुन सकिरहेका छैनन्। प्रदेश २ मा पर्याप्त भवन नहुनाले काम गर्ने वातावरण छैन। भवन उपलब्ध गराउनमा उद्योग मन्त्रालयले अझै पनि सहयोग नगरेको तिनको गुनासो छ। प्रायः प्रदेशले भवन, जमिनलगायतका विषयमा संघीय सरकारका निकायहरूबाट सहयोग पाउन सकेका छैनन्।

औद्योगिक लगानीमा व्यवधान : संविधानले प्रदेशलाई कलकारखाना, औद्योगिकीकरण, व्यापारलगायतको अधिकार दिएको छ। तर सार्वजनिक जग्गा हुँदा पनि लगानीकर्ताहरूलाई उद्योग-व्यवसाय सञ्चालन गर्न जमिन उपलब्ध गराउन सक्ने हैसियत नभएको गुनासो प्रदेशहरूको छ। लगानी भित्र्याउन वाम्मेती प्रदेशले लगानी सम्मेलनसमेत गरेको थियो। तर लगानीकर्ताका लागि जमिन उपलब्ध गराउनमा प्रदेश असमर्थ रह्यो। जग्गाप्राप्त लगायतमा संघीय सरकारसँग पटकपटक हारगुहार गर्दा पनि समुचित सम्वोधन नभएको गुनासो प्रदेशहरूको छ।

क्षमता विकासको अवसरबाट कर्मचारी वञ्चित : प्रदेश र स्थानीय तहमा कार्यरत कर्मचारीहरू तालिम, गोष्ठी, सेमिनार, भ्रमणजस्ता क्षमता विकासका अवसरबाट वञ्चित छन्। क्षमता अभिवृद्धिको कुनै पनि अवसर नहुँदा कामप्रति त्पति उत्साहित हुन नसकेको धारणा उनीहरूको छ। संघीय सरकारले प्रदेश र स्थानीय तहका पदाधिकारी र कर्मचारीहरूलाई उपेक्षा गर्ने गरेको गुनासो उनीहरूको छ।

कर्मचारीको पटक-पटक सरुवा : यसै त प्रदेश र स्थानीय तहमा कर्मचारीको ठूलो त्प्युता छ, त्यसमा पनि पटक-पटकको सरुवाले अस्थिरता निम्त्याउने काम भएको छ। कर्मचारी व्यवस्थापन लगायतमा काम गर्न गठित प्रदेश लोकसेवा आयोगले कानुन अभावमा सहज तरिकाले काम गर्न पाएका छैनन्।

स्थानीय तहको कर्मचारी सरुवामा आँखा : दुई वर्षअगाडि विभिन्न स्थानीय तहले संघीय सरकारबाट लोकसेवा आयोगमा कर्मचारी पुर्तिका लागि अनुरोध गरेशुनुसार करिब १० हजार कर्मचारीको नियुक्ति भएको थियो। दूरदराज र दुर्गमका पालिकाहरूको अनुरोधमा पूर्ति भएका कर्मचारीमा पनि सरकारले आँखा लगाएर सरुवा गर्यो, जसका कारण अहिले अधिकांश दुर्गम स्थानका पालिकाहरूमा कर्मचारी अभाव भएर दैनन्दिन सेवा प्रवाहमा व्यवधान उत्पन्न भएको छ। दूरदराज र दुर्गमका पालिकाहरूलाई सरकारले विशेष ध्यान दिनु त कता हो कता, उल्टै भएका कर्मचारी पनि सरुवा गर्नु दुर्भाग्य हो।

प्राकृतिक स्रोतजन्म सम्पत्तिको अनियन्त्रित दोहन : नदीजन्म तथा खानीजन्म पदार्थहरूको उत्खनन, संकलन तथा निकासीलाई नियमन गरी प्राकृतिक स्रोतसाधनको अनियन्त्रित दोहन निरान्त्रण लगायतमा स्थानीय तह र प्रदेशलाई सहयोग गर्नुपर्नेमा त्यो हुन सकेको छैन। ढुंगा, गिट्टी, बालुबालगगायतको दीर्घकालीन व्यवस्थापनमा ध्यान दिनु त कता हो कता, उल्टै चुरेको विनाश गराउने दिशामा ओली सरकार उन्मुख छ।

सेवा प्रवाह गर्ने निकायको ढिलासुस्ती : संघीयतामा नागरिकले छिटोछरितो, गुणस्तरीय र प्रभावकारी सेवा प्रवाहको अपेक्षा गरेका थिए। तर नागरिकहरूको भीडभाड हुने मालपोत, नापी, वैदेशिक रोजगार, राहदानी, अध्यागमन, यातायात व्यवस्था, सरकारी अस्पताल आदि निकायहरूमा ढिलासुस्ती पहिलेकै जस्तो छ। यही कारण सरकारप्रतिको नागरिकको असन्तोष संघीयतातिर तर्सिएको छ।

ठालु प्रवृत्ति : प्रदेश र स्थानीय तहको अस्तित्व स्वीकार गर्ने नसक्ने ठालु र सामन्ती प्रवृत्ति संघीय सरकार र यसका विभिन्न निकायमा छ। प्रदेश र स्थानीय तहका पदाधिकारीहरू पनि जनताको अभिमतबाट निर्वाचित प्रतिनिधि हुन् भन्ने सोच सिंहदरबारका शासकहरूमा छैन।

संयुक्त चुनावी घोषणापत्रको बेवास्ता : ओलीले एमाले र माओवादी केन्द्रको संयुक्त चुनावी घोषणापत्रका कारण बहुमत ल्याएका थिए। त्यसैले उनको बहुमत माओवादी केन्द्रसहितको थियो। तर त्यो घोषणापत्र अनुसार काम भएन, त्यस लत्याइयो। जस्तो– संघीयताकै सन्दर्भमा घोषणापत्रको पृष्ठ २७ मा भनिएको छ– प्रदेश र स्थानीय तहलाई सुदृढ, संविधानप्रदत अधिकारको अभ्यास गर्न सक्षम र आधारभूत लोकतन्त्रको नमुनाका रूपमा विकास गरिनेछ। संघीयतासम्बन्धी यो भावना मात्र हैन, घोषणापत्रमा उल्लिखित अधिकांश प्रतिबद्धता पूरा गराउन ओली सरकार असफल भयो। एमाले र माओवादी केन्द्र अलग अलग एम्पछि बहुमत पनि खण्डित भयो।

अन्तमा, संघीयताप्रति प्रधानमन्त्री त्यति सकारात्मक नभएको उनको व्यवहारबाटै पुष्टि हुन्छ। संविधानअनुसार संघीयता कार्यान्वयनमा अपेक्षित समन्वयकारी र सहयोगी भूमिका निर्वाह नहुनुमा उनी मात्र नभई सरकार सञ्चालनका उनका सारथिहरू पनि त्यत्तिकै जिम्मेवार छन्। यहाँ दोष व्यक्तिको हैन, प्रवृत्तिको हो। बुझ्न र जान्नुपर्ने विषय के पनि हो भने, संविधान र संघीयताको भावनालाई अक्षरशः कार्यान्वयन गर्न संघीयताप्रतिको नियत सफा हुन जरुरी छ।

जसोजसो अमेरिका उसैउसै राष्ट्रसंघ

उषा थपलिया

औपनिवेशिक अभीष्ट, धार्मिक कट्टरता, आणविक प्रतिस्पर्धा, भूमि विवाद तथा आफ्नो राजनीतिक-आर्थिक प्रणालीलाई विश्वव्यापी बनाउने लालसा आदिका कारण धेरै मुलुकबीच आपसी संघर्ष भैरहेको छ। शक्तिसम्पन्न राष्ट्रहरूले कमजोर राष्ट्रमाथि लादने अत्याचार र आन्तरिक मामिलामा गरिने हस्तक्षेपले पनि समस्या उत्पन्न गरेको छ। प्रथम र द्वितीय विश्वयुद्धले निस्त्थाएको विनाशकारी एवं त्रासद परिस्थिति भविष्यमा नवोद्धारियोग्य भन्दै राष्ट्रहरूबीच असल सम्बन्ध विकासका लागि २४ अक्टोबर १९४५ मा संयुक्त राष्ट्रसंघको स्थापना भयो। अन्तर्राष्ट्रिय शान्तिसुरक्षा, राष्ट्रहरूबीच मित्रवत् सम्बन्ध, आधारभूत स्वतन्त्रता र मानव अधिकारको विश्वव्यापी प्रवर्धन आदि बडापत्रमा उल्लेख भएका राष्ट्रसंघका मुख्य उद्देश्यहरू हुन्। अन्तर्राष्ट्रिय विवादको शान्तिपूर्ण समाधान गर्ने सघको सिद्धान्त छ। प्रमुख छ अंगमध्ये महासभा र सुरक्षा परिषद् अन्तर्राष्ट्रिय शान्तिसुरक्षा कायम गर्न क्रियाशील छन्। सयभन्दा बढी द्रव्यशस्त मुलुकमा राष्ट्रसंघीय पिस किपिङ फोर्स परिचालित छन् तर कुनै पनि अन्तर्राष्ट्रिय विवाद र सघर्षहरूको शान्तिपूर्ण ढंगले स्थायी निरटारा हुन सकेको छैन। शक्तिशाली देशहरूको दबाव र प्रभावबाट मुक्त हुन नसकेकाले उद्देश्य हासिल गर्न नसकेको दोष राष्ट्रसंघमाथि लाग्ने गरेको छ।

राष्ट्रसंघले निर्णायक भूमिका खेल्न नसक्दा पुरानै मुद्दामा विवाचित मुलुकहरूबीच युद्ध, विराम र पुनः युद्धको चक्र चलिरेको छ। इजरायल-प्यालेस्टाइन विवाद एउटा टड्करो उदाहरण हो। दुईबीच चलेको

पछिल्लो ११ दिने युद्ध इजिप्टको मध्यस्थतामा विराम भए पनि सन् १९४८ मा इजरायलको स्थापना एक्सरी सुरु भएको विवाद अन्त्य हुन सकेको छैन। यसअघि सन् २०१४ मा एक सहिना लामो द्वन्द्वमा पन्ध्र सय हाराहारी सर्वसाधारणसहित दुई हजारभन्दा बढी प्यालेस्टिनी मारिएका थिए। इजरायलतर्फ लगभग ७० सैनिकसहित आधा दर्जन सर्वसाधारणको ज्यान गएको थियो। द्विपक्षीय सम्बन्धमा उतार-चढावको क्रम चलिरेहै पनि सन् २०१४ यताकै ठूलो सघर्षको रूप गत मे दोस्रो साताको युद्धले लिन पुग्यो। सन् १९६७ को मध्यपूर्व युद्धपछि पूर्वी जेरुसलम इजरायली कब्जामा रहेदेखि भूगोल र धर्मका कारण युद्ध विरामका घटना त्यहाँ सामान्य बनेका छन्। राष्ट्रसंघ यसलाई स्थायी रूपमा चिट मान्न असमर्थ देखिन्छ। निहत्था सर्वसाधारणहरू युद्धको चपेटामा पटकपटक मर्न विवश भइरहेका छन्। यस्तै परिस्थिति युद्धको विभीषिका भोलिरेहका अन्य मुलुकमा पनि कायम छ।

राष्ट्रसंघमाथि शक्तिशाली राष्ट्रहरूको प्रभुत्व हावी हुँदै आएको अन्तर्राष्ट्रिय परिदृश्यले देखाउँछ। यसमा विशेषतः अमेरिका अप्रार्पितमा देखिन्छ। सुरक्षा परिषद्का पाँच स्थायी सदस्यमध्येको एक अमेरिका सधै आफ्नो विशिष्ट अडान लाद्न चाहने र राष्ट्रसंघ अमेरिकी अडानभन्दा माथि उठेर निर्णय गर्न नसक्ने अवस्थाले राष्ट्रसंघीय भूमिका प्रभावकारी हुन नसकेको विश्लेषकहरू बताउँछन्। इजरायल र प्यालेस्टाइनको पछिल्लो सघर्षका दौरान पनि अमेरिकी चरित्र आलोचनामुक्त रहेन। इजरायलमा रक्रेट बसाएँकोप्रति अमेरिकालगायत पश्चिमी मुलुकहरूले प्यालेस्टिनी समूहको चर्को आलोचना गरे तर इजरायलले प्यालेस्टिनी नागरिकमाथि मच्चाएको सहाको विरोध दृढतापूर्वक गर्न चाहनेन। गाजा क्षेत्रमा सर्वसाधारणलाई लक्षित गरी इजरायलबाट भएका भ्रमराष्ट्रसंघीयतालाई लक्षित गरी इजरायलबाट भए पनि अमेरिकाले इजरायललाई दबाव दिन चाहिन। संयुक्त विज्ञप्ति जारी गर्नसमेत अमेरिका तयार नभएकोले राष्ट्रसंघीय प्रणालीअन्तर्गत सुरक्षा

परिषद्का अन्य सदस्य पनि अनिर्णयको बन्दी बनिरहे। मुस्लिम समुदायप्रति अमेरिकाको संवेदनाहीन चरित्र यसको प्रमुख कारक हुन सक्ने आकलनहरू गरिए। तर मुस्लिम समुदायकै लागि समेत मुलुकअनुसार फरक-फरक दृष्टिकोण अधि सार्न अमेरिका अस्थस्त देखिन्छ। केहीअघि चीनको जिनजियाङ प्रान्तमा मुस्लिमहरूमाथि दमन भयो भन्दै बेलायत र जर्मनीसँग मिलेर विरोधमा उत्रिने अमेरिका प्यालेस्टिनी मुस्लिमहरूमाथि बर्बरता हुँदा भने मौन बनिरहयो। आफ्नो भूमिमाथि गैरकानुनी कब्जाविरुद्ध प्यालेस्टिनीहरूको मुक्तिको सघर्ष अमेरिकाका लागि कहिल्यै जायज विषय बनेन तर इजरायलले गरेको प्यालेस्टिनी नरसंहारलाई आफ्नो सुरक्षाका लागि प्रतिरक्षाको अधिकार इजरायलसँग भएको टिप्पणीका साथ इजरायलको आत्मबल

बढाउन पछिल्लो पटक पनि पछि हटेन। सन् २०१६ मा संयुक्त राष्ट्रसंघीय निकाय युनेस्कोले एउटा प्रस्ताव पारित गर्दै यहूदीहरूले टेम्पल माउन्ट मान्दै आएको जेरुसलमको ऐतिहासिक अल अक्सा मस्जिदमा तिनले कब्जा गर्न नपाउने प्रस्ताव पारित गर्यो। यसबाट उक्त मस्जिदमा मुस्लिम समुदायको अधिकार स्वतः स्थापित देखिन्छ तर त्यसमा यहूदीहरूको यथावत् नियन्त्रणकै कारण फेरि द्वन्द्व उत्कल्पमा पुग्यो। बालबालिका, महिलालगायत निहत्था प्यालेस्टिनीहरूले ज्यान गुमाए। आफू मातहतको निकायले पारित गरेको प्रस्तावलाई समेत कार्यान्वयन गर्न राष्ट्रसंघ असमर्थ भएको यो एउटा उदाहरण हो। राष्ट्रसंघको यस्तै कमजोरीका कारण मुन्बासी समुदायको प्रतिरोधबाट आफ्नो प्रतिरक्षा गर्न अधिकार स्थापित गर्न औपनिवेशिक

चीनको जितजियाङ प्रान्तमा मुस्लिमहरूमाथि दमन भयो भन्दै बेलायत र जर्मनीसँग मिलेर विरोधमा उत्रिने अमेरिका प्यालेस्टिनी मुस्लिममाथि इजरायली बर्बरता प्रदर्शन हुँदा भने मौन बनिरहयो।

शक्तिहरूले विगतदेखि नै नरसंहारलाई जायज ठान्दै आएका छन्। शक्तिशाली युरोपेलीहरूबाट थोरैपरिएको उपनिवेशाविरुद्ध स्वाधीनताको लडाइँमा उत्रिएका केन्थली किसानहरूको विद्रोह दबाउन बेलायतले सन् १९५० को दशकमा यातना शिविर खडा गरेर हजारौं किसानमाथि नरसंहार मच्चायो। अहिले पनि विश्वका विवादित घटनाहरूलाई निरान्दा शक्तिसम्पन्न राष्ट्रहरू उपनिवेशकै प्रतिस्पर्धा गरिरहेका छन् जसका कारण नरसंहारसमेत सामान्य घटना हुने गरेको छ। जबकि सन् १९८२ मा राष्ट्रसंघीय महासभाले सकस्य प्रस्ताव पारित गर्दै 'औपनिवेशिक एवं विदेशी हस्तक्षेपबाट आफ्नो भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रिय एकता र मुक्तिका लागि जुनसुकै किसिमको सघर्ष गर्ने जनताको वैधानिक अधिकार' लाई स्वीकार गरेको छ। विनाशकारी रासायनिक तथा आणविक हातहतियार निषेध तथा निःशस्त्रीकरण सम्बन्धी थुप्रै अन्तर्राष्ट्रिय कानुनहरू निर्माण गरिएका छन् तर ती प्रस्ताव र कानुनहरूको कार्यान्वयनका लागि राष्ट्रसंघ दृढतापूर्वक उर्भन सकेको छैन। सबै मुलुक सार्वभौमिक रूपले समान छन् भन्ने सिद्धान्त राष्ट्रसंघको छ तर शक्तिशाली राष्ट्रमा निहित कतिपय विशिष्ट अधिकारले मुलुकहरूबीचको असमान हैसियतलाई राम्रैसँग उजागर गरिरहेको छ। सुरक्षा परिषद्का पाँच स्थायी सदस्य राष्ट्रहरूमा रहेको

निषेध गर्ने अधिकार (मिडो पावर) ले गर्दा कुनै एक मात्र स्थायी सदस्यले नचाहेमा निर्णय पारित हुन नसक्ने व्यवस्था छ, जसका कारण राष्ट्रसंघीय प्रणाली अवरुद्ध भई समयमा उपयुक्त कदम चाल्न नसकेर गम्भीर मानव अधिकार उल्लंघन भएका अनेकौं उदाहरण छन्। पछिल्लो इजरायल-प्यालेस्टाइन युद्धमा पनि अवस्था त्यही रह्यो। घना आवादीको गाजा क्षेत्रमा सर्वसाधारण लक्षित इजरायली हवाई आक्रमण रोकन शक्तिशाली राष्ट्रहरूले चाहनेन्। युद्धरत पक्षहरूले युद्धको समयमा पालना गर्नुपर्ने अन्तर्राष्ट्रिय मानवीय कानुन पालना गराउन नसक्नेमा संयुक्त राष्ट्रसंघ सफल हुन सकेको छैन। पिस किपिङ मिसनका लागि सदस्य राष्ट्रहरूमा भर पर्ने राष्ट्रसंघ सेना परिचालनका लागि अमेरिकालगायत शक्तिशाली राष्ट्रको इच्छामोजिम चल अभिशाप छ। यिनै कमजोरीका कारण अन्तर्राष्ट्रिय शान्ति-सुव्यवस्था कायम राख्ने आफ्नो मुख्य उद्देश्यमा राष्ट्रसंघलाई सफलता मिल्न सकेको छैन। महत्त्वाकांक्षी निर्णय तर फितलो कार्यान्वयन राष्ट्रसंघको अर्को कमजोरी हो। यसका बावजूद विगतदेखि गर्दै आएका धेरै काम भने प्रभावकारी र प्रशासनीय छन्। स्थापनाको सात दशक लामो अबधिमा तेश्रो विश्वयुद्धबाट हामी जोगिइरहेका छौं। विश्वशान्ति, मानवजातिको समग्र विकास र हरकै मानवमा निहित स्वतन्त्रता र मानव अधिकारको रक्षाका लागि विगतदेखि राष्ट्रसंघले निर्वाह गर्दै आएको भूमिका अहिले फर्नु अपरिहार्य बनिरहेको छ तर शान्ति स्थापनाका नाममा शक्तिशाली राष्ट्रको स्वार्थअनुकूल कार्य गर्नुको सट्टा विवादरहित सर्वाच्च भूमिका निर्वाहमा दृढ नबनेसम्म राष्ट्रसंघले आफ्नो गरिमालाई अक्षुण्ण राख्न सक्नेन। तसर्थ सुधारमा देखिएका र आन्तरिक कमजोरीका साथ गतेर राष्ट्रहरूबीच आफ्नो अधिकृत, निष्पक्ष, न्यायपूर्ण र सर्वोच्च छवि कायम राख्न स्वयं संयुक्त राष्ट्रसंघ र समग्र विश्वका लागि हितकारी दृष्टिरहेछ।

३ वर्षदेखि विद्युत् उत्पादन ठप्प

हेटौडा (कास)- मकवानपुरको दुर्गम गाउँमा ८ वर्षअघि सञ्चालनमा ल्याइएको वायु-सौर्य ऊर्जा परियोजना अलपत्र अवस्थामा छ। हावा र घामबाट विद्युत् उत्पादन गर्ने उक्त परियोजनाका ब्याट्री विप्रेकाले विगत तीन वर्षदेखि विद्युत् उत्पादन बन्द छ। हावाबाट १० किलोवाट र सोलारबाट १५ किलोवाट गरी २५ किलोवाट विद्युत् उत्पादन हुँदै आएको थियो। उक्त विद्युत् १ सय १० घरले प्रयोग गर्दै आएका थिए।

वागमती गाउँपालिका-५ भोर्लेनीमा रहेको परियोजनाका सोलार, पंखा र ब्याट्रीको संरक्षण गर्न हम्मे परेको स्थानीय बताउँछन्। 'ब्याट्री एक्कासि पड्निएपछि बन्द भएको विद्युत् उत्पादन अहिलेसम्म पनि सुरु भएको छैन,' परियोजना उपभोक्ता समिति अध्यक्ष पदम घलानले भने, 'यसबारे वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्द्धन केन्द्र काठमाडौँका सरहरूलाई जानकारी दियो। तर अहिलेसम्म उहाँहरू आउनुभएको छैन।

मैले बेलाबेला फोन गरिरहन्छु, आउँछौं भन्नुहुन्छ, खै आउनुभएको छैन।' भोर्लेनीमा १ सय २६ वटा सोलार प्यानल छन् भने हावाबाट विद्युत् उत्पादन गर्ने २ वटा पंखा ठडिएका छन्। केन्द्रबाट प्राविधिक आएर मर्मत नगरिदिएकाले टुकी वालेरै बस्नुपरेको स्थानीयले दुखेसो पोखे। यहाँ राष्ट्रिय प्रसारण लाइन भर्खर पुगे पनि पहिलाको जस्तो क्षमता र सेवा नपुगेको उनीहरूको भनाइ छ।

कोरोनालाई बेवास्ता गर्दै महत्वाकांक्षी बजेट

- चालु आवको भन्दा आकार १० प्रतिशत बढ्यो
- कोरोनाविरुद्धको खोप किन्न २ अर्ब
- सांसदलाई घुमाउरो तरिकाबाट रकम छुट्याइयो

■ **सुवास बिडारी** (मकवानपुर)

वागमती प्रदेश सरकारले कोरोना महामारी नियन्त्रणलाई बेवास्ता गर्दै आगामी आर्थिक वर्ष २०७८/७९ का लागि महत्वाकांक्षी बजेट सार्वजनिक गरेको छ। चालु आवको बजेटको तुलनामा करिब १० प्रतिशतले बृद्धि गर्दै प्रदेश सरकारले ५७ अर्ब ७२ करोड ९ लाख २७ हजार रुपैयाँको बजेट ल्याएको हो।

आर्थिक मामिला तथा योजनामन्त्री कैलाशप्रसाद ढुंगेलले मंगलबारको प्रदेशसभा बैठकमा चालुतर्फ कूल बजेटको ४५ प्रतिशत अर्थात् २६ अर्ब १ करोड ६६ लाख २२ हजार, पुँजीगततर्फ ५१ प्रतिशत अर्थात् २९ अर्ब ७० करोड ४३ लाख र वित्तीय व्यवस्थातर्फ चार प्रतिशत अर्थात् २ अर्ब रुपैयाँ बराबर बजेट छुट्याइएको घोषणा गरे। डोरमणि पौडेल नेतृत्वको सरकारले चालु आवमा ५१ अर्ब ४२ करोड ७४ लाख ९४ हजार रुपैयाँको बजेट ल्याएको थियो। जसमध्ये ७४ प्रतिशत मात्र बजेट खर्च हुने संशोधित अनुमान गरिएको छ।

आगामी आवका लागि अनुमान गरिएका खर्च व्यहोर्ने स्रोतमध्ये कर राजस्वबाट २३ अर्ब ८२ करोड १८ लाख, अन्य राजस्वबाट ६ अर्ब ८२ करोड १२ लाख ३१ हजार, संघीय सरकारबाट वित्तीय हस्तान्तरण अनुदानमा प्राप्त १६ अर्ब ९२ करोड ६८ लाख, विविध प्राप्ति १ अर्ब ५ करोड ९ लाख ९६ हजार र चालु आर्थिक वर्षको राजस्व बचतबाट ९ अर्ब १० करोड रुपैयाँ प्राप्त हुने अनुमान छ। तर कोरोना महामारीका कारण अधिकांश क्षेत्र शीथिल छन्। महामारी रोकिने कुनै ठुलो नभएकाले लक्ष्यअनुसारको राजस्व उठ्नु सक्ने अवस्था देखिदैन। त्यसमाथि राजस्वको दर दायरा बढ्नु सक्ने अवस्था छैन, न राजस्व उठाउन आन्तरिक आधार नै बलियो छ। यस्तोमा सरकारले बजेटको दायरा बढाएर जोखिम मोलेको विज्ञहरूको टिप्पणी छ।

बजेटमा प्रदेश सरकारले १ सय १९ स्थानीय तहका लागि सम्पूर्ण अनुदानतर्फ २ अर्ब ९२ करोड, ससत अनुदानतर्फ २ अर्ब ६६ करोड, वित्तीय हस्तान्तरणतर्फ १ अर्ब ७० करोड र विशेष अनुदानतर्फ ४२ करोड विनियोजन गरेको छ। बजेटमा स्थानीय तहलाई प्रदान गरिने वित्तीय

प्रदेशसभा बैठकमा मंगलबार बजेट प्रस्तुत गर्ने जेदि अर्थिक मामिला तथा योजनामन्त्री कैलाशप्रसाद ढुंगेल। तस्विर : सुवास/कान्तिपुर

हस्तान्तरणमा ३६० प्रतिशतले बृद्धि गरिएको छ। सबै स्थानीय तहका लागि समानीकरण अनुदान १ अर्ब ५० करोड, सम्पूर्ण अनुदान २ अर्ब ९२ करोड र विशेष अनुदान ४२ करोड रुपैयाँ विनियोजन गरिएको मन्त्री ढुंगेलले जानकारी गराए।

बजेटले कोरोना महामारी नियन्त्रण तथा रोकथामलाई उल्लेख्य रूपमा समेट्न सकेको छैन। कोरोनाविरुद्धको खोपमा प्रदेशवासीको पहुँच पुग्याउन 'प्रदेश प्रमुख कोभिड-१९ खोप कार्यक्रम' शीर्षकमा २ अर्ब रुपैयाँ विनियोजन गरिएको छ। तर हालको खोपको बजार मूल्य हेर्दा यसले करिब ५ लाख जनतालाई मात्रै समेट्न सक्छ। यस्तोमा सबै प्रदेशवासीका लागि खोप खरिद गर्ने सरकारको योजना महत्वाकांक्षी छ। कोरोनाका कारण आमाबुवा दुवै गुमाएकालाई ३ हजारको दरले शैक्षिक तथा सामाजिक भत्ता तथा अन्य कारणाबाट आमाबुवा गुमाएकालाई २ हजार रुपैयाँका दरले

सुरक्षा भत्ता प्रदान गरिने बजेटमा उल्लेख छ। एक विद्यालय एक नर्स कार्यकमलाई निरन्तरता दिँदै थप विस्तार गर्न २६ करोड रुपैयाँ विनियोजन गरिएको छ। मुख्यमन्त्री जनता स्वास्थ्य कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिन २२ करोड रुपैयाँ छुट्याइएको छ।

कोभिड-१९ को उपचार, अस्पतालहरूको स्टोर्नलति, स्वास्थ्य सामग्री तथा उपकरणको उपलब्धतालाई बजेटले गम्भीर रूपमा समेटेको छैन। कोभिडका कारण समग्र विकासमा परेको असरलाई न्युनीकरण गर्न भन्दै सहूलियतपूर्ण ऋण प्रवाह गर्न २ अर्ब रुपैयाँ विनियोजन गरिएको छ। १३ वटै जिल्लाका दूध उत्पादक कृषकहरूको बैक खातामा सोभै अनुदान रकम जम्मा गरिने र त्यसका लागि १६ करोड रुपैयाँ छुट्याइएको छ। भीमफेदी-कुलेखानी सुरुङमार्ग निर्माण गर्न ७५ करोड बजेट तोकिएको छ। संघीय सरकारको लगानीमा सुरुङमार्ग निर्माण गरिने मन्त्री ढुंगेलले बताए। प्रदेश राजधानी पूर्वाधार विकास विशेष आयोजनामार्फत हेटौँडालाई सुविधासम्पन्न सरकारी कार्यालय भवन, शिक्षा, स्वास्थ्य, सडक लगायतका विकासका पूर्वाधारहरूको निर्माण गर्न ९७ करोड बजेट विनियोजन गरिएको छ। शिक्षा क्षेत्रको मात्रै भौतिक पूर्वाधार निर्माण गर्न ३५ करोड रुपैयाँ छुट्याइएको छ। चितवनमा मेट्रो रेल, ट्राम यातायातको सम्भाव्यता अध्ययन पनि गरिने बताइएको छ।

सरकारले प्रत्यक्ष र समानुपातिक सांसदलाई घुमाएर बजेट उपलब्ध गराउने भएको छ। बजेट वक्तव्यमा प्रदेश पूर्वाधार विकास साभेदारी कार्यक्रम खारेज गरिएको घोषणा गरिए पनि सांसदहरूलाई फरक शीर्षकमा बजेट विनियोजन गरिएको छ। प्रदेश पूर्वाधार, स्वास्थ्य प्रवर्द्धन तथा कोभिड पुनःस्थापना साभेदारी कार्यक्रम शीर्षकमा सांसदको तजविजमा खर्च गर्ने गरी २ अर्ब ४२ करोड रुपैयाँ विनियोजन गरिएको छ। ६६ प्रत्यक्ष निर्वाचित सांसदलाई तीन करोड रुपैयाँका दरले र ४४ समानुपातिक सांसदलाई एक करोड रुपैयाँको दरले बजेट उपलब्ध गराइने बजेटमा उल्लेख छ। प्रदेशमा आमसञ्चार गृह स्थापना र सञ्चालन गर्न १० करोड रुपैयाँ छुट्याइएको छ।

‘प्राथमिकतै बिसियो’

प्रदेश सरकारको बजेट सन्तुलित नभएको विपक्षीहरूले प्रतिक्रिया दिएका छन्। प्रमुख प्रतिपक्षी दल माओवादी केन्द्रका संसदीय दलका नेता शालिकराम जम्मकट्टेलले बजेट उत्साहप्रद नभएको बताए। 'बजेटले अनावश्यक विषयहरू धेरै समेटेको छ,' उनले भने, 'नीति तथा कार्यक्रममा पनि धेरै अनावश्यक कुराहरू आएको थियो, सोहीअनुसार बजेट आयो। कोरोना महामारीको समयमा प्रदेश सरकारले आफ्नै सञ्चारमाध्यम खोल्ने विषय प्राथमिकतामा राखेको छ।' उनले बजेटले दुर्गम क्षेत्रलाई नसमेटेको भन्दै समाजमा पिछ्छाइएको वर्गलाई समेट्ने गरी केही कार्यक्रम नल्याइएको टिप्पणी गरे। कांग्रेस संसदीय दलका नेता इन्द्रबहादुर बानियाँले बजेट अमूर्त

आएको प्रतिक्रिया दिए। विपद् व्यवस्थापन र प्रदेश गौरवको आयोजनाका रूपमा रहेको सुरुङ मार्गलाई नै निकै कम बजेट छुट्याइएको उनको भनाइ छ। 'प्राथमिकता प्राप्त योजनामा पनि बजेट निकै कम विनियोजन भएको छ,' उनले भने, 'सरकारले काम गर्ने गरी बजेट ल्याएको छैन। अहिलेको प्राथमिकता नै सरकारले बिसेको छ।

विवेकशील साका पार्टीका सांसद रमेश पौड्यालले सांसद विकास कोष खारेज हुनु सकारात्मक भएको भन्दै सोही प्रकृतिको अर्को कार्यक्रम ल्याइएकाले आशाका कारण रहेको बताए। खोप पहिलो प्राथमिकतामा रहनुपर्ने भन्दै उनले खोपका लागि विनियोजित बजेट नै अपर्याप्त रहेको टिप्पणी गरे।

छोटकरी

चरित्र हत्याको अभियोगमा २ पक्राउ

काठमाडौँ (कास)- सामाजिक सञ्जालको दुरुपयोग गरी चरित्र हत्या गरेको अभियोगमा प्रहरीले २ जनतालाई पक्राउ गरेको छ। प्रहरी प्रधान कार्यालय साइबर ब्यूरोका अनुसार पक्राउ पर्नेहरूमा काठमाडौँ-१७ डल्लुका २६ वर्षीय सानु पोडे र बागलुङ नगरपालिका-८ सिगानाका ५२ वर्षीय रामेन्द्र खड्का छन्। पक्राउ परेका दुवै जनतालाई काठमाडौँ जिल्ला अदालतबाट ७ दिनको म्याद अनुमति लिई आवश्यक अनुसन्धान भइरहेको ब्यूरो प्रमुख नाबिन्द अर्यालले बताए।

कमसल सेनिटाइजर उत्पादन गर्ने समातिए

भक्तपुर (कास)- गुणस्तरहीन ह्यान्ड सेनिटाइजर उत्पादन तथा बिक्रीवितरण गरेको अभियोगमा प्रहरीले २ जनतालाई पक्राउ गरेको छ। मध्यपुर थिमि-१ लोकन्थलीस्थित मोंडग्राफ ग्रुप अफ कम्पनी लोकन्थलीबाट सेनिटाइजर बनाउन प्रयोग हुने मेसिनसहित रामेछाप सुनापति-१ गुन्गी भदौरे घर भई नयाँ बानेश्वर बस्ने २२ वर्षीय सुजन गौतम र बक्राङ केदारसुब्-८ भण्डार घर भई कोटेश्वर बस्ने २८ वर्षीय चन्द्रप्रसाद जोशी मंगलबार पक्राउ परेका हुन्। कम्पनीका सञ्चालक काठमाडौँ सामाखुसीका सुजन दाहाल फरार छन्।

Government of Nepal Ministry of Health and Population **Covid-19 Unified Central Hospital** **Bir Hospital** **Mahabouddha, Kathmandu** **Inviation for Sealed Quotations**

Date of Publication : 16 June 2021 (2078/03/02 B.S.)

1. The **Covid-19 Unified Central Hospital, Bir Hospital, Mahabouddha, Kathmandu** invites sealed quotations from eligible bidders for the Supply, Delivery & Installation of following goods, bidding is open to all eligible bidders.
2. Eligible bidders may obtain further information **Covid-19 Unified Central Hospital, Bir Hospital, Mahabouddha, Kathmandu** Telephone No. 977-1-4221800, 4221119, Telefax: +977-1-4222864. and can inspect the Bidding Documents in **www.bolpatra.gov.np/egp** and the e-Bidding procedure shall be as specified in the bid document.
3. Sealed Quotation Forms may be purchased upon payment of non-refund fee Rs.1000.00 for per Sealed Quotation.
4. Sealed Quotation documents can be purchased after deposit cost in the following bank:
  - a. Name of Bank : Prabhu Bank
  - b. Name of Office : National Academy of Medical Sciences, Bir Hospital
  - c. Office Account No. : 02800101314140000001
5. Sealed Quotation must be purchasing on 12:00 hour; 2078-03-17.
6. Last Bid Submission Date is 2078-03-17; 12:00 hr. Quotation received after the deadline shall not be accepted.
7. It the bidder with to submit the bid security in the forms of cash, the cash should be deposited in the orm of bank voucher drawn in the name of **National Academy of Medical Sciences, Bir Hospital, Mahabouddha, Kathmandu Nepal Office Code No. 370613501, Deposit Account No. : 1700102030000, of Treasury Controllor Office, Tripureshwor, Kathmandu.**
8. Any provisions which are not mentioned in this notice will be consistent with public procurement act (PPA), 2063/Public Procurement Regulation (PPR), 2064 and other prevailing Nepalese Rules.

Bid ID No.	Requirement	Opening Date	Bid Document Fee	Bid Security
NAMS/ SQ/77/78/04 (Re:)	Supply & Delivery of Medical Raw Salt	2078-03-17; 14:00	1,000.00	33,000.00
NAMS/ SQ/77/78/11	Supply, Delivery & Installation of Laryngeal Stroboscopy System	2078-03-17; 14:00	1,000.00	1,30,000.00
NAMS/ SQ/77/78/12	Supply, Delivery & Installation of Advance ENT Treatment Unit	2078-03-17; 14:00	1,000.00	1,30,000.00
NAMS/ SQ/77/78/13	Supply, Delivery & Installation of ENT Surgical Microscope OPTO Fine Bliss LED	2078-03-17; 14:00	1,000.00	1,30,000.00
NAMS/ SQ/77/78/14	Supply & Delivery of Laproscopic Hand Instrument	2078-03-17; 14:00	1,000.00	1,30,000.00

-Chief Administrative Officer

हार्दिक समवेदना

जन्मः
वि.सं. १९९० साल

स्वर्गारोहणः
वि.सं. २०७८/०२/२२

स्व. लक्ष्मी कुमारी महर्जन

यस संस्थाका उपाध्यक्ष श्री उत्तम महर्जनकी भगमातमयी माता लक्ष्मी कुमारी महर्जनको स्वर्गारोहण भएको आज १२ औं दिनको पुण्यतिथिमा दिवंगत आत्माको चिरशान्तिको कामना गर्दै शोकसन्तप्त परिवारजनप्रति हार्दिक समवेदना प्रकट गर्दछौं।

श्री रघुनाथ महर्जन
अध्यक्ष तथा
कस्मिरा बवत तथा ऋण सहकारी संस्था लि. परिवार
गोदावरी न.पा.-१२, ठेबो, ललितपुर

भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली

जन्म
२०८६/०३/१८

स्वर्गारोहण
२०८८/०२/२१

स्व. राज कुमार के.सी.

हाम्रा अत्यन्तै इमानदार, मिलनसार एवं मेहनती कर्मचारी

श्री राज कुमार के.सी. को स्वर्गारोहण भएको आज १३ औं दिनको

पुण्य तिथिमा दिवंगत आत्माको चीर शान्तिको कामना गर्दै हार्दिक

श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं। साथै, यस दुःखद घडीमा शोकसन्तप्त

परिवारजन प्रति धैर्यधारण गर्ने शक्ति मिलोस् भन्ने कामना सहित

हार्दिक समवेदना प्रकट गर्दछौं।

पर्पल मिडिया क्राफ्ट प्रा.लि. तथा परिवार
दरबार मार्ग, काठमाडौं
newscastnepal.com

विदेशी मुद्रा		
अमेरिकी डलर	११७५५४	रुप
युरो	१४२३७	रु १३,२००
पाउन्ड स्टर्लिङ	१६५६३	
अस्ट्रेलियन डलर	१०६८	चाँदी
कनादी रियल	३२२८	रु १३५५
राष्ट्र बैंकको आवायमा		

सेयरमा ५१ कम्पनी जोखिमयुक्त, थप अध्ययन गरिंदै

■ यज्ञ बज्जाडे (काठमाडौं)

सेयर बजारमा अस्वाभाविक मूल्यवृद्धि भएका चार दर्जनभन्दा बढी सूचीकृत कम्पनीको कारोबार सम्बन्धमा अध्ययन भइरहेको धितोपत्र बोर्डले खुलासा गरेको छ। प्राविधिक र आधारभूत विश्लेषणका आधारमा जोखिमयुक्त भानिएका कम्पनीको नामावली सार्वजनिक गर्दै ती कम्पनीको कारोबार सम्बन्धमा विस्तृत अध्ययन गरिरहेको बोर्डले बताएको हो।

नामावली सार्वजनिक भएका ५१ कम्पनीलाई 'जोखिमयुक्त कम्पनी' को संज्ञा दिँदै तिनमा लगानी गर्दा सचेत बन्न पनि बोर्डले लगानीकर्तालाई आग्रह गरेको छ। सेयर बजारमा तीव्र चलखेल भइरहेको गुनासो आइरहेका बेला मंगलवार बोर्डले जोखिमयुक्त मानिएका कम्पनीको सूची सार्वजनिक गरेको हो। नाम सार्वजनिक भएका कम्पनीमा धेरैजसो जलविद्युत् छन्। बाँकीमा विकास बैंक, फाइनेान्स कम्पनीलगायत छन्। प्रायः कम्पनी चुक्ता पुंजी कम भएका र सर्वसाधारणमा कम सेयर जारी गरेका छन्।

एक वर्षमा सूचीकृत संस्थाको मूल्यवृद्धि ३ सय प्रतिशत र सोभन्दा धेरैले बढेका, मूल्य आम्दानी अनुपात (पीई रेटियो) सय र सोभन्दा बढी भएका, प्रतिसेयर आम्दानी ऋणात्मक भएका, अंकित मूल्यभन्दा प्रतिसेयर नेटवर्ग कम भएका कम्पनीहरूको सेयर मूल्य उच्च वृद्धि भएकाले ती कम्पनी जोखिमयुक्त रहेको बोर्डले प्रस्ट्याएको छ। 'सम्बन्धित संस्थाको सम्बन्धमा लगानीकर्ताले समेत आवश्यक जानकारी प्राप्त गरी लगानीसम्बन्धी निर्णय गर्न उचित हुने देखिएकाले हाललाई त्यस्ता जोखिमयुक्त कम्पनीको परिसूचक/विवरण सार्वजनिक गरिएको छ,' बोर्डद्वारा जारी विज्ञप्तिमा उल्लेख छ। ती कम्पनीहरूको सेयर कारोबारमा व्यापक चलखेल भएको पनि बोर्डको निष्कर्ष छ।

'ती कम्पनीका कारोबारमा भित्री कारोबार, सफुंदर कारोबार, कर्नरिङलगायतका धितोपत्रसम्बन्धी कसुरजन्म गतिविधि भएको प्रारम्भिक अध्ययनमा देखिएको छ,' बोर्डले भनेको छ, 'सोही आधारमा ती कम्पनीका कारोबार सम्बन्धमा समेत विस्तृत अध्ययन भइरहेको छ।' अध्ययनको सुफावका आधारमा दोषी देखिएका व्यक्ति वा संस्थालाई केकस्तो

कारवाही गर्ने भन्ने सम्बन्धमा निर्णय हुने बोर्डका अध्यक्ष भीष्मराज ढुंगानाले बताए। 'यी कम्पनीको मूल्यले वित्तीय अवस्थालाई प्रतिनिधित्व गरिरहेको छैन। यही कुरा लगानीकर्तामाझ राखिदिएका हौं,' उनले भने, 'यस्ता कम्पनीमा कस्ता लगानीकर्ताले किन लगानी गरिरहेका रहेछन् भन्नेबारे खोजी गरिरहेका छौं।' जोखिमयुक्त कम्पनी भनेर नामावली सार्वजनिक भइसक्दा पनि तिनै कम्पनीको सेयर मूल्य बढ्छ/बढाइन्छ भने किन यस्तो गरेको भनेर ती लगानीकर्तालाई बोलाएर स्पष्टीकरण लिइने अध्यक्ष ढुंगानाको दावी छ। 'यति भए पनि अब ती लगानीकर्तालाई बोलाएर तपाईंले किन यस्तो गर्नुभएको भनेर सोच्ने आधार त बन्यो नि,' उनले भने, 'हाम्रो उद्देश्य आम सर्वसाधारण लगानीकर्ताको सम्पत्ति कसरी सुरक्षण गर्न सकिन्न भन्ने हो।'

यी कम्पनीहरूबारे बोर्डले करिब एक साताअघि नै प्रारम्भिक अध्ययन पूरा गरे पनि सार्वजनिक गरेको थिएन। सोमवार वसेको बोर्ड सञ्चालक समिति बैठकमा यस विषयमा पनि धेरै छलफल भयो। बजार अस्वाभाविक रूपमा बढिरहेका

- लगानी गर्दा सचेत बन्न आग्रह
- सेयर बजारमा भएको उच्च वृद्धि अस्वाभाविक भएको निष्कर्ष

सन्दर्भमा जतिसक्थो छिटो यस्ता सूचना बाहिर ल्याउनु उचित हुन्छ भन्ने निष्कर्षका आधारमा बोर्डले मंगलवार अध्ययनले जोखिमयुक्त ठहराएका ५१ कम्पनीको नामावली सार्वजनिक गरेको हो। 'तीमध्ये ५ देखि ७ वटा कम्पनीबारे बोर्डले धेरै गहििराइमा गएर अध्ययन गरेको छ। कारोबारमा प्रमुख भूमिका रहेका ती कम्पनीका सञ्चालक वा ठुला लगानीकर्तालाई कारवाही गरेर मात्र जोखिमयुक्त कम्पनीको नाम सार्वजनिक गर्ने कि भन्ने विषयमा सञ्चालक समितिमा धेरै छलफल भयो,' स्रोतले भन्यो, 'विस्तृत अध्ययन गर्न समय लाग्ने भन्दै बोर्डले तत्काल यी कम्पनीको नामावली सार्वजनिक गर्न निर्देशन दिएको हो।' ती कम्पनीहरूमा जलविद्युत् र वित्त कम्पनी धेरै छन्। ती

कम्पनीमा हदैसम्मको वदमासी भएको देखिन्छ। तर, बोर्डले चाहेर पनि ठूलो कारवाही गर्न सक्ने अवस्था नभएको स्रोतले बताएको छ।

सेयर बजारमा भएको उच्च वृद्धि प्राकृतिक र स्वाभाविक नभएको नियामक निकाय धितोपत्र बोर्डको एक अर्को अध्ययनले पनि देखाएको छ। सबै पक्षबाट राम्रो अवस्था नभएका धेरै कम्पनीका सेयर मूल्य उच्च अंकले बढेकाले बजारको वृद्धि अस्वाभाविक देखिएको निष्कर्ष अध्ययनले निकालेको हो। बजार अस्वाभाविक रूपमा बढिरहँदा पनि मंगलवारसम्म बोर्डले न कुनै लगानीकर्ता वा कम्पनीलाई पत्र काटेको छ, न कसैलाई स्पष्टीकरण नै सोधेको छ। बोर्डको यही कमजोरीका कारण बजारमा चलखेल गर्नेलाई पनि हैसला मिलेको जानकारीहरू बताउँछन्। 'अध्ययन प्रतिवेदनमा मात्र दोषी देखाएर भएन,' स्रोतले भन्यो, 'तिनीहरूलाई कारवाही गरेर पनि देखाउनुपर्छ।' धितोपत्र बोर्डले भने लगानीकर्ताको हित संरक्षणका लागि बजारका हरेका क्रियाकलापलाई नजिकबाट अध्ययन गर्ने गरेको र बजार सहभागीको जोखिमको स्तरलाई विश्लेषण गरिरहेको दावी गरेको छ।

इनर्जी एक्सचेन्जमा विद्युत् बिक्री स्वीकृतिमा ढिलाइ

■ विजय तिम्हिसना (काठमाडौं)

नेपालमा उत्पादित विद्युत् बिक्रीका लागि भारतीय इनर्जी एक्सचेन्जमा पहुँच पाउन ढिलाइ हुँदा बर्खामा बिजुली खेर जाने जोखिम बढेको छ। नेपाल विद्युत् प्राधिकरणले करिब एक महिनाअघि नै भारतीय इनर्जी एक्सचेन्जबाट विद्युत् खरिद गर्न पहुँच पाए पनि बिक्रीका लागि भने स्वीकृति पाएको छैन। प्राधिकरणले वैशाख १८ देखि भारतको इनर्जी एक्सचेन्ज बजारबाट विद्युत् खरिद गरिरहेको छ।

फागुन दोस्रो साता भारतको केन्द्रीय विद्युत् प्राधिकरणले अन्तरदेशीय विद्युत् व्यापार कार्यविधि जारी गर्दै भारतसँग भारतीय कम्पनीमार्फत एक्सचेन्ज बजारमा विद्युत् खरिदबिक्री गर्न पाउने व्यवस्था लागू गरेको थियो। सोहीअनुसार प्राधिकरणले भारतीय एक्सचेन्ज बजारबाट विद्युत् खरिद गर्न थालेको हो।

प्राधिकरणले विद्युत् खरिद र बिक्रीका लागि आवेदन दिएको भए पनि खरिदका लागि मात्रै स्वीकृति पाएको थियो। खरिदको स्वीकृति पाएको करिब तीन सातामा बिक्रीको स्वीकृति पनि प्राप्त हुने बताइए पनि हालसम्म पनि प्राधिकरणले त्यो सुविधा पाएको छैन। प्राधिकरणले वर्षायाममा ४ सय ५६ मेगावाटको माथिल्लो तामाकोसी र ४५ मेगावाटको भोटेकोसी विद्युत् आयोजनाबाट उत्पादित विद्युत् बिक्रीका लागि भारतसमक्ष प्रस्ताव गरेको थियो। प्राधिकरणका कार्याकारी निर्देशक हितेन्द्रदेव शाक्य भने करिब तीन साताभित्र इनर्जी एक्सचेन्जमा नेपालमा

बढी भएको विद्युत् बिक्रीका लागि स्वीकृति प्राप्त हुने बताउँछन्। 'एक साताभित्रमा केन्द्रीय विद्युत् प्राधिकरणबाट स्वीकृतिका लागि आवश्यक प्रक्रिया अघि बढाउन भारतीय ऊर्जा मन्त्रालयमा पत्र जान्छ,' उनी भन्छन्, 'त्यसको दुई सातामा स्वीकृति पाइने हाम्रो अनुमान छ।'

यसअघि विद्युत् खरिदका लागि स्वीकृति नपाउने आशंका गरिए पनि प्राधिकरणले अहिले इनर्जी एक्सचेन्ज बजारबाट विद्युत् खरिद गरिरहेको र बिक्रीका लागि पनि तीन साताभित्र स्वीकृति आउने उनको दावी छ। भारतले जारी गरेको कार्यविधिमा

- बर्खामा बिजुली खेर जाने जोखिम
- तीन साताभित्र स्वीकृति पाउने प्राधिकरणको दाबी

आफ्नो विद्युत् व्यापार सम्झौता भएको मुलुकबाट विद्युत् आयात र निर्यात गर्न सकिने प्रावधान भए पनि विद्युत् व्यापार सम्झौता नभएका तर भारतको सीमा जोडिएका मुलुकको लगानी भएका आयोजनाको विद्युत् खरिद गर्न भने सरकारको विशेष स्वीकृति चाहिने प्रावधान छ।

भारतले आफ्ना छिमेकी मुलुकका जलविद्युत् आयोजनामा चिनियाँ लगानी रोक्न यो प्रावधान राखेको धेरैको अनुमान छ। भारतले आफ्नो सीमा जोडिएका मुलुकमध्ये नेपाल, भुटान र बंगलादेशसँग विद्युत् व्यापार सम्झौता गरेको छ। तर सीमा जोडिएको

नविल बैंकको सूचना

यस नविल बैंक लि को Core Banking System (CBS) स्तरोन्नति गर्नुपर्ने भएकोले यहि मिति २०७८-०३-०४ गते शुक्रवार दिउसो ४ बजे देखि २०७८-०३-०७ गते सोमवार बिहान ९ बजे सम्म बैंकको सम्पूर्ण शाखाहरू, इन्टरनेट बैंकिङ्ग, मोबाइल बैंकिङ्ग, ATM, Card(Credit/Prepaid Card बाहेक), रेमिट्र्यान्स लगायतका सेवाहरू एवम सम्पूर्ण बैंकिङ्ग कारोवारहरू पूर्ण रूपमा बन्द रहने व्यहोरा ग्राहक महानुभावहरूमा अवगत गराउन चाहन्छौं ।

बैंकिङ्ग कारोवारहरू बन्द रहने मितिमा आईपर्न सक्ने अत्यावश्यक कारोवारहरूको लागि सम्बन्धित शाखा कार्यालयमा अग्रिम रूपमा सम्पर्क गर्नुहुन हार्दिक अनुरोध गर्दछौं । यसबाट ग्राहक महानुभावहरूमा पर्न जाने असुविधा प्रति बैंक क्षमाप्रार्थी छ ।

थप जानकारीको लागि बैंकको ग्राहक सेवा केन्द्रको सम्पर्क नम्बर ०१-५१७००१५ मा तथा बैंकको वेबसाइटमा उल्लेख गरिएका शाखा प्रबन्धकहरूलाई सम्पर्क गर्न सक्नुहुनेछ ।

NABIL BANK®
प्रधान कार्यालय, दरबारमार्ग, काठमाडौं, फोन नं. ४२२७५८१

PROCUREMENT NOTICE	
Request for Quotation (RFQ) for 30 number of Laptops	
Procurement Form (PF) Number	PF-NP-CO-2021-6-11
Issuance Date:	June 16, 2021
Quotation Submission Deadline:	June 28, 2021 by 1:00 p.m. Nepal Standard Time
Quotation Submission Method:	Quotation must be submitted electronically at Suaaahara.Procurement@hki.org and please refer to RFQ posted on http://hki.org.np/ for additional details and requirements.
Background:	Helen Keller International is a nonprofit organization dedicated to saving and improving the sight and lives of the world's vulnerable by combatting the causes and consequences of blindness, poor health and malnutrition. It is leading the consortium of CARE, FHI 360, Nepali Technical Assistance Group (NTAG), Digital Broadcast Initiative Equal Access (DBI EA), Environment and Public Health Organization (ENPHO), and Vijaya Development Resource Centre (VDRC) to implement the USAID's Suaaahara II “Good Nutrition” Program in Nepal.
Funded By:	United States Agency for International Development (USAID) Cooperative Agreement No.: AID-367-A-16-00006
Implemented By:	Helen Keller International Nepal
Helen Keller International reserves the right to reject any or all quotations received without explanation.	

बोलपत्र आह्वान

प्रकाशित मिति: २०७८ साल असार २ गते
यस अस्पतालको सुरक्षा, सरसफाई तथा ओ.पि.डी. सहयोग विभागका लागि आगामी आर्थिक वर्ष २०७८/७९ का लागि देहाय बमोजिमका जनशक्तिहरूको आवश्यकता परेको हुँदा नेपाल सरकारबाट सम्बन्धित कार्यकालागि स्वीकृती प्राप्त गरी नियमानुसार दर्ता भएका सेवा प्रदायक /आपूर्तिकर्ता (Service Provider) फर्महरूबाट शिलबन्दी बोलपत्र आह्वान गरिन्छ। बोलपत्र पेश गर्दा प्राविधिक सेवा प्रस्ताव तथा आर्थिक प्रस्ताव गरी दुई भिन्दा भिन्नै शिलबन्दी बोलपत्र यस अस्पतालको प्रशासन शाखामा पेश गर्नुपर्ने छ। बोलपत्र पेश गर्ने अन्तिम मिति २०७८ साल असार १६ गते बुधवार दिउँसो ४:०० बजेसम्म रहने छ। बोलपत्र पेश गर्दा कानून बमोजिम दर्ता तथा संचालनका लागि आवश्यक सम्पूर्ण कानूनी व्यवस्थाहरू पुरा गरेको प्रमाण खुल्ने कागजातहरू तथा कर चुक्ता प्रमाणपत्र, मूल्य अभिवृद्धि करको दर्ता प्रमाणपत्र, कम्पनी अध्यावधिक भएको प्रमाणपत्र संलग्न गर्नु पर्नेछ। श्रम तथा रोजगारी सम्बन्धी कानूनले तोकेको न्यूनतम सुविधाहरू श्रमिकलाई उपलब्ध गराएको फर्म हुनुपर्ने छ। प्राविधिक सेवा सम्बन्धी बोलपत्रमा छनौट भएका फर्महरूको मात्र आर्थिक बोलपत्र मुल्याङ्कन गरिने छ। यस अस्पतालको सेञ्चुरी कर्मसंयल बैंकमा रहेको चल्ती खाता नं.००१०००१९४३ CA मा रु. ५,०००/- (अक्षरेपी रु. पाँचहजार मात्र) (पछि फिर्ता नहुने गरी) जम्मा गरेको भौचर प्रशासन शाखामा बुक्काई दररेट फारम कार्यालय समय (१० बजेदेखि ४ बजेसम्म) प्राप्त गर्न सकिनेछ। बोलपत्रको दररेट भर्दा अंक र अक्षर दुवैमा लेखिएको हुनु पर्नेछ। रीत नसुगी वा शर्त राखि आएको बोलपत्र उपर कुनै कारवाही गरिने छैन। प्राप्त हुन आएका बोलपत्र स्वीकृत गर्ने वा नगर्ने अधिकार, आंशिक वा पूर्ण रुपमा बांडफांड गर्ने सम्पूर्ण अधिकार यस कार्यालयमा सुरक्षित रहनेछ। यस सूचनामा नपरेका अन्य कुराहरू यस संस्थाले निर्णय गरे बमोजिम हुनेछ।

प्रशासन शाखा
ॐ हस्पिटल एण्ड रिसर्च सेन्टर प्रा.लि.
फोन नं. ४४७६२२५, EXT: ५२२

निषेधाज्ञामा घट्यो डिजिटल कारोबार

काठमाडौं (कास)- निषेधाज्ञाको अवधिमा बजार र कारोबार खुम्चिएपछि डिजिटल कारोबार घटेको पाइएको छ। वैशाखको आधा महिना निषेधाज्ञा भए पनि डिजिटल कारोबारको परिमाण र संख्या ठूलो मात्रामा नघट्नु सर्वसाधारण डिजिटल कारोबारमा अभ्यस्त हुँदै गएको संकेत भएको जानकारीहरू बताउँछन्। काठमाडौं उपत्यकासहित देशभरका प्रमुख सहरमा वैशाख १६ देखि निषेधाज्ञा लागू छ। मोबाइल बैंकिङबाहेक निषेधाज्ञाको अवधिमा सबै खालका डिजिटल कारोबारको संख्या र परिमाण घटेको राष्ट्र बैंकले सोमवार सार्वजनिक गरेको तथ्यांकमा उल्लेख छ। वैशाखमा कनेक्ट आईएमएस, डेबिट कार्ड, इन्टरनेट बैंकिङ, वालेट, क्युआरमा आधारितसहित सबै खालका डिजिटल कारोबारको परिमाण घटेको हो। निषेधाज्ञाको अवधिमा मोबाइल बैंकिङको कारोबारको संख्या र परिमाण दुवै बढेको छ। वैशाखमा क्युआरमा आधारित भुक्तानीको परिमाण २ अर्ब ५२ करोड १० लाखमा सीमित भएको छ। चैतमा यसको परिमाण २ अर्ब ७२ करोड २० लाख थियो। फागुनमा क्युआरमा आधारित भुक्तानी २ अर्ब ५

करोड ५० लाख थियो। निषेधाज्ञा सुरु हुनुअघि डिजिटल कारोबार लगातार बढिरहे पनि निषेधाज्ञा सुरु भएसँगै कारोबारको संख्या र परिमाण घटेको राष्ट्र बैंकको तथ्यांकमा छ। वैशाखमा मात्रै ६ लाख ७२ हजारपटक क्युआरमा आधारित कारोबार भएको थियो। यो संख्या चैतमा ७ लाख ८२ हजार थियो। फागुनमा यो संख्या ६ लाख ३५ हजार रहेको राष्ट्र बैंकको तथ्यांक छ। जेटामा डिजिटल कारोबारको संख्या थप घट्नु सक्ने जानकारीहरू बताउँछन्।

वैशाखमा दुई साता मात्रै बजार खुला भयो, त्यसपछि निषेधाज्ञा सुरु भयो,' राष्ट्र बैंकका एक अधिकारीले भने, 'आधा महिना मात्रै बजार खुला भएर कारोबार हुँदा पनि डिजिटल कारोबारको परिमाण र संख्या धेरै मात्र घटेको देखिनु सर्वसाधारणबीच कारोबार गर्न अभ्यास बढ्दै गएको संकेत हो।' वैशाखमा डिजिटल वालेटमार्फत हुने कारोबार पनि घटेको छ। वैशाखमा डिजिटल वालेटमार्फत १० अर्ब १० करोड ६० लाख रुपैयाँको कारोबार भएको थियो। यो चैतको तुलनामा करिब एक एक अर्ब रुपैयाँ कम हो। चैतमा वालेटमार्फत ११ अर्ब रुपैयाँभन्दा बढीको कारोबार भएको थियो।

होन्डा सीबी ३५०

बजारमा

काठमाडौं (कास)- नेपालका लागि होन्डा मोटरसाइकल तथा स्कुटरको अधिकारिक विक्रेता स्याकार ट्रेडिङ कम्पनीले नेपाली बजारमा होन्डाको सीबी ३५० डीएलएसस ल्याएको छ। कम्पनीका अध्यक्ष सौरभ ज्योतिषले युट्युबमा प्रिमियर गरिएको एक भिडियोमार्फत यस बाइकलाई सार्वजनिक गरेको हुन्। यस बाइकमा ३५० सीसी इन्जिन रछ। नेपाली बजारमा यसको मूल्य सात लाख ५० हजार रुपैयाँ रहेको कम्पनीले जनाएको छ।

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

कोभिड-१९ यूनिफाईड केन्द्रिय अस्पताल

वीर अस्पताल

ताहाबौद्ध, काठमाण्डौ

संशोधन सम्बन्धि सूचना

सूचना प्रकाशित मिति २०७८/०३/०२

यस अस्पतालबाट मिति २०७७/०२/३० गतेको गोरखापत्र दैनिकमा प्रकाशित शिलबन्दि दरभाउपत्रको सूचना मा तपसिल बमोजिम हुनु पर्नेमा अन्यथा हुन गएकोले संशोधन गरिएको छ।

तपसिल :-

1. Last sealed quotation purchasing date 2078-03-14; 12:00 Hour

प्रमुख कार्यकारी अधिकारी

रोनाल्डोको कीर्तिमान

बुडापेस्टस्थित पुस्कास एरिनामा हंगेरीविरुद्ध गोल गर्ने क्रममा पोर्चुगलका क्रिस्टियानो रोनाल्डो ।

बुडापेस्ट (एएफपी)- क्रिस्टियानो रोनाल्डोले युरोपियन च्याम्पियनसिपमा कीर्तिमानहरू बनाउँदा साबिक विजेता पोर्चुगलले मंगलबार हंगेरीमाथि ३-० को विजय हात पारेको छ। पोर्चुगलले अन्तिम ८

मिनेटमा सबै तीन गोल गर्दै 'गुप अफ डेथ' मानिएको समूह 'एफ' को पहिलो खेलमा महत्त्वपूर्ण जित निकालेको हो। हंगेरीसँगको खेलमा उत्रिएपछि पाँच युरोपियन

च्याम्पियनसिप खेल्ने पहिलो खेलाडी बनेका रोनाल्डोले खेलको अन्त्यतिर अन्य कीर्तिमान थप्दै गए। खेलको दावेदार भनिए पनि पोर्चुगललाई गोलको खडेरी तोड्न ८४ मिनेट लागेको थियो।

रक्षक राफेल गुइरेरोले गरेको प्रहार डिफेलेन्ड भएर गोल भएको थियो। त्यसको तीन मिनेटपछि नै रोनाल्डोले पेनाल्टीमा गोल गरे। इन्जुरी टाइमको दोस्रो मिनेटमा रोनाल्डोले नै आफ्नो दोस्रो गोल थपे।

रोनाल्डोले आफूले खेलेका पाँचै युरोपियन च्याम्पियनसिपमा गोल गर्ने कीर्तिमान बनाए। पहिलो गोल गरेसँगै उनी युरोपियन च्याम्पियनसिपमा सर्वाधिक गोल गर्ने खेलाडी बने। फ्रान्सका मिचेल प्लाटिनीको ९ गोललाई उछिन्दै उनले युरोपियन च्याम्पियनसिपमा आफ्नो कूल गोलसंख्या ११ पुऱ्याएका छन्। साथै इरानका अली देइको राष्ट्रिय टोलीबाट सर्वाधिक १ सय ९ गोलको कीर्तिमानभन्दा रोनाल्डो ३ गोलले मात्र पछाडि छन्।

पुस्कास एरिनामा ६७ हजारभन्दा बढी दर्शकमाफ्न रोनाल्डोले पहिलो हाफमा सजिलो गोल गर्ने मोका चुकाएका थिए भने डिएको जोटाको दुई प्रहार हंगेरीका गोलरक्षकले असफल तुल्याइदिए। यस समूहका अन्य दुई टोलीमा फ्रान्स र जर्मनी छन्।

बुडापेस्टस्थित पुस्कास एरिनामा हंगेरी र पोर्चुगलको खेल फन्डै ६७ हजार दर्शकले प्रत्यक्ष हेरेका थिए। कोरोना महामारी सुरु भएपछि पहिलो फल्ट रंगशालाको क्षमताअनुसार दर्शकलाई प्रवेश दिइएको हो।

प्लेयर्स टु वाच

आरोन रामसे (वेल्स)

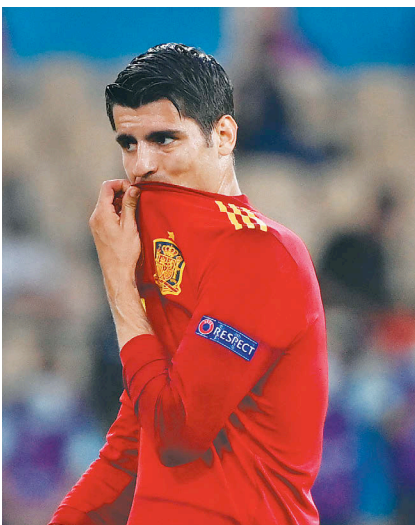
सुरुआती खेलमा स्विट्जरल्यान्डसँग १-१ को बराबरीमा रोकिएको वेल्सलाई नकआउट चरणमा पुग्ने सम्भावना बलियो बनाउन टर्कीलाई हराउनेपर्ने हुन्छ। टर्कीविरुद्ध वेल्सले मध्यक्षेत्रमा सबैभन्दा धेरै आस आरोन रामसेबाट गर्नेछ। युभेन्टुसका ३० वर्षे अनुभवी मिडफिल्डर वेल्सका प्रतिभाशाली खेलाडीमध्ये एक हुन्। तर, उनले देशका लागि योगदान गर्न बाँकी छ।

रामसेले आफ्नो करिअरको अधिकांश समय आर्सनलमा बिताए। जहाँ उनी मध्यक्षेत्रमा आफ्नो आक्रामण शैलीका कारण प्रख्यात भए। बल लिएर अघि बढ्ने उनको कलाले मन्त्रमुग्ध बनाउँछ। महत्त्वपूर्ण पास निकाल्नु उनी माहिर मानिन्छ। सन् २००८ मा डेब्यु गरेका उनले त्यसयता ६४ खेलमा १६ गोल गरेका छन्।

सिरो इमोबाइल (इटाली)

टर्कीमाथि ३-० को जितसाथ इटालीले युरो २०२० को सुरुआत गर्दाका गोलकर्ता हुन्, सिरो इमोवाइल। युरोपका पछिल्लो सिजनका सबैभन्दा सानदार स्ट्राइकरमध्ये एक इमोवाइलले लाजियोबाट ३६ गोल गरी सिरो 'ए' मा गोलडेन बुट जितेका थिए। लाजियोबाट पछिल्लो ५ सिजनमा १ सय ५० भन्दा बढी गोल गरेबाट उनको क्षमता पुष्टि हुन्छ। उनैले यो संस्करणमा अग्रपंक्तिको मुख्य जिम्मेवारी पाएका छन्। उनको मुभमेन्ट उत्कृष्ट छ भने फिनिशिङ उच्चस्तरको छ। क्लबस्तरको प्रदर्शन तुलनामा राष्ट्रिय टोलीबाट उनको तथ्यांक सुस्त छ। सन् २०१४ मा राष्ट्रिय टोलीबाट डेब्यु गरेयता उनले ४७ खेलमा १४ गोलमात्र गरेका छन्।

निरास देखिएका स्पेनका खेलाडी अल्बारो मोराटा ।

तस्विर : एपी

बीबीसी- अधिकांश स्पेनिस सञ्चारमाध्यमको आलोचनालाई सहेर राष्ट्रिय टोली छनोटमा साहसिक निर्णय लिएका स्पेनिस प्रशिक्षक लुइस इनरिकेलाई युरो २०२० को सुरुआती खेलमा टिमको निराशाजनक प्रदर्शनले थप दबावमा राखेको छ। स्विडेनसँग गोलरहित बराबरी खेलेसँगै सानदार सुरुआत गर्न नसकेपछि समूह 'ई' मा स्पेन टिम स्लोभाकियाभन्दा पछाडि परेको छ। सेभियामा खेलको अन्तिम सिट्टी बजेसँगै घरेलु समर्थकको नैराश्यता सहजै अनुमान गर्न सकिन्थ्यो। उनीहरू हातले सिट्टी बजाएर आफ्नो टिमप्रति आक्रोश व्यक्त गरिरहेका थिए। समूहको अर्को खेलमा स्पेनले आफ्नो लय भेट्नउने शंका गर्न थालिएको छ। स्विडेनविरुद्ध स्पेनले आफ्नो पारम्परिक विशेषताअनुसार बलमा पूर्ण नियन्त्रण राख्यो। फुटबलसम्बन्धी तथ्यांक संकलन गर्ने संस्था ओटाले ८५ प्रतिशत बल पोसेसन र ९ सय १७ पास युरो इतिहासमै कीर्तिमान भएको बताएको छ। यो संस्थाले सन् १९८० देखि युरोपियन च्याम्पियनसिपको तथ्यांक विश्लेषण गर्न थालेको हो। उनीहरूको उत्कृष्ट दृष्टिकोणले उपयुक्त फिनिशिङ पाएन या पाएका अवसर पनि पर्याप्त उपयोग भएन। डानी ओल्मोले हेडर अवसर खेर फाले। कोकेको प्रहार पोस्टमा लाग्न पुग्यो। नम्बर ९ स्ट्राइकर अल्बारो मोराटा विपक्षी रक्षापंक्तिको कमजोरी उपयोग गर्ने उत्कृष्ट अवसरमा चुम्न पुगे।

स्पेनिस सञ्चारमाध्यमले यो खेलमा मोराटालाई छनोट गर्नु नै इनरिकेको कमजोरीका रूपमा चित्रित गरेका छन्।

इनरिकेले जेराड मोरानोलाई बेन्चमा राख्ने निर्णय गरेका थिए, जबकि युरोपा लिगा च्याम्पियन भिल्लारियलका यी स्ट्राइकरले गत सिजन ३० गोल गरेका थिए।

केही फुटबल विश्लेषकको भनाइ मान्ने हो भने स्पेन पर्याप्त सम्भावना र क्षमता हुँदाहुँदै आफ्नै कारणले खुम्चियो। 'यदि १० पास बराबर एक गोलको गणना गर्दा स्पेन कति अगाडि थियो?', इंग्ल्यान्डकी पूर्व स्ट्राइकर कारेन कानी भन्छिन्, 'म यतिवेला बेल्जियमका रोमेलु लुकाकुलाई सम्झिरहेको छु। स्पेनमा मुख्य स्ट्राइकरबाहेक सबै कुरा छ।'।

इंग्ल्यान्डका पूर्व कप्तान एनल शेररले पनि स्पेनलाई आफ्नो कमजोरी आफैँभित्र खोज्न सुझाव दिए। 'उनीहरूले पर्याप्त अवसर सिर्जना गरे। तर गोल गर्न सकेनन्, किनभने त्यहाँ गोल गर्नसक्ने खेलाडी नै थिएनन्।' फ्रान्सबाट झले राष्ट्रियता परिवर्तन गर्दै स्पेनस टोलीबाट डेब्यु गरेका म्यानचेस्टर सिटीका डिफेन्डर एमरिक लापोर्टले मोराटाको वचाउ गरे। 'हामीलाई थाहा छ उनी के गर्न सक्छन्,' उनले भने, 'हामी आगामी खेलमा तीन गोलभन्दा बढी गर्न सक्छौं र सबैको मुख बन्द गर्न सक्छौं।' स्पेनको विश्व विजेता टिमका मुख्य खेलाडी सेस फाब्रिगास आफ्नो टिम आरामवादी रूपमा समूह चरण पार गर्न अपेक्षा गर्छन्। 'तपाईंले सुरुआत कसरी गर्नुभयो भन्ने कुराले अर्थ राख्दैन। कसरी अन्त्य गर्नुहुन्छ, त्यो महत्त्वपूर्ण हुन्छ,' उनले भने, 'स्पेनिस टोली कम्तीमा समूह चरण पार गर्न सक्षम छ।'।

उनी टिममा सुधारको आवश्यकता देख्छन्। 'तपाईंले पहिलो हाफ हेर्नुभयो भने उनीहरूले धेरै राम्रो प्रदर्शन गरेका थिए। मात्र पाएको अवसरमा सफल भएनन्। स्पेन हारेको होइन। यो बराबरी हाम्रो अन्त्य पनि होइन। उनीहरू उठ्नेछन् तर निश्चित रूपमा टिममा सुधार आवश्यक छ,' उनले थपे। आगामी दिनमा स्पेनिस टोलीमा सुधार आउँछ/आउँदैन् त्यो अलग कुरा हो। तर स्पेनिस फुटबलका विश्लेषक गुडलेम बालागले भन्छन्, उनीहरूले आफ्ना दृष्टिकोण बदल्नु हुँदैन।

स्पेनी टिम र समर्थक एउटा तथ्यबाट चार्हिं खुसी हुन सक्छन्। त्यो के भने स्पेनले सुस्त सुरुआत गरेको प्रतियोगिताको अन्त्य धमाकेदार रूपमा गरेको छ। स्पेनले सन् २०१० मा विश्वकपको आफ्नो पहिलो खेल स्विट्जरल्यान्डसँग हारेर त्यसपछि विश्वकप जितेको थियो। यस प्रतियोगितामा स्पेनले समूह चरणको तीनै खेल घरेलु मैदान सेभियामा खेल्दैछ। पोल्यान्ड र स्लोभाकियासँग हुने खेलमा टोलीले उल्लेख्य घरेलु समर्थकको आशा राखेको छ। प्रशिक्षक लुइस इनरिकेले बाँकी दुई खेलमा सकारात्मक नतिजा निकाल्दै समूहको शीर्षस्थानमा रहने प्रयास जारी राख्ने बताएका छन्। 'शीर्षस्थानमा रहन सकेनौं भने दोस्रो स्थानमा रहने प्रयास गर्नेछौं। त्यो भएन भने उत्कृष्ट तेस्रो वनेर अन्तिम १६ पुग्नेछौं,' उनले भने।

रोम (एएफपी)- इटालीले अहिले लगातार उत्कृष्ट प्रदर्शन गरिरहेको छ। युरो २०२० मा बुधबार स्विट्जरल्यान्डको सामना गर्दा इटालीको उद्देश्य यही लय कायम राख्ने हुनेछ। आफ्नो पहिलो खेलमा इटाली टर्कीविरुद्ध निकै बलियो देखिएको थियो। त्यसमा उसले आत्मघाती गोल मदतमा अग्रता लिएपछि सिरो इमोवाइल र लोरेन्जो इन्सिग्नेले गोल गरेका थिए। यो इटालीको लगातार नवौं जित हो। यी सबै खेलमा इटालीले कुनै गोल पनि खाएको छैन।

अब रोबर्टो मान्चिनीको इटालीले दसौं खेलमा पनि गोल नखाएर जित निकाले यस्तो उत्कृष्ट लय उसको फुटबल इतिहासमै दोस्रोपल्ट मात्र हुनेछ। स्विट्जरल्यान्डले भने वेल्सविरुद्धको आफ्नो पहिलो खेल गोलरहित बराबरी खेलेको थियो। यसपल्ट इटालीको सामना गर्दा स्विस् टिमले केही न केही प्राप्त गर्न उद्देश्य राख्न सक्नेछ। यो गोलका रूपमा हुन सक्छ वा एक अंकका रूपमा। स्विस् प्रशिक्षक भ्ल्यादिमिर पेटकोभिच मान्छन्, यो खेल निकै कठिन हुनेछ। उनले भनेका छन्, 'इटालीविरुद्धको खेल पक्कै फरक हुनेछ। हामीले वेल्सविरुद्ध निकै फरक देखेका थियौं, तर अवसर बनायौं, त्यसबाट खाली एकै गोलमात्र गर्न सक्थौं। यो हाम्रा लागि निराशाजनक रह्यो।'।

मान्चिनीले भने स्विस्विरुद्धको खेललाई लिएर भनेका छन्, 'टर्कीविरुद्ध हाम्रो प्रदर्शन सुन्दर रह्यो। विश्वास गर्, अबको खेल पनि यस्तै हुनेछ। मलाई लाग्छ, यस्तो नतिजा अझै आउने छ। हामीलाई लामो बाटो तय गर्नुपर्नेछ, र यो उपाधितर्फ नै हुनेछ।'।

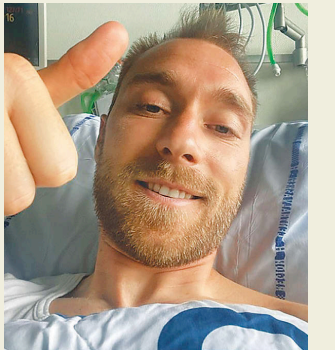
टर्कीविरुद्ध वेल्स

बाक्- टर्कीले बुधवार समूह 'ए' मा वेल्सको सामना गर्दा दुवै टिम आफ्नो स्थिति बलियो बनाउने उद्देश्यमा हुनेछ। वेल्सले स्विट्जरल्यान्डविरुद्धको आफ्नो पहिलो खेलमा १-१ को बराबरी खेलेको थियो। टर्की भने इटालीको हातबाट ३-० ले पराजित भएको थियो। त्यो खेलमा टर्की कमजोर देखिएको थियो। 'डाक हर्स' मानिए पनि टर्कीले इटालीविरुद्ध यस छविअनुसार प्रदर्शन गर्न सकेन। लगातार दोस्रो हारको अर्थ टोलीका लागि प्रतियोगिताबाट लगभग वार्हिरिनु हुनेछ।

बेडबाटै एरिक्सनले भने- म ठीक छु

कोपनहेगन (एएफपी)- डेनमार्कमा युरो २०२० मा खेलेको पहिलो खेलमा मैदानमै अचेत भएर ढलेका क्रिस्टियन एरिक्सनले मंगलबार इन्टरग्राममा आफू ठीक रहेको बताएका छन्। उनले अस्पतालको बेडबाटै यो सन्देश पोस्ट गरेका हुन्। उनले भनेका छन्, 'अहिले म ठीक छु। अस्पतालमा म अझै केही परीक्षणबाट गुज्रिनुपर्नेछ। तर अहिले म ठीक महसुस गरिरहेको छु।'।

उनले आफ्नो पोस्टमा मुस्कानसहितको तस्विर पनि हालेका छन्। त्यसमा वूडीऔँला देखाएर ठीक रहेको संकेत दिएका छन्। उनले त्यसमा थपेका छन्, 'अबका खेलमा म डेनमार्कका खेलाडीले राम्रो गरोस् भनेर कामना गर्नेछु। सबैले डेनमार्कका लागि उत्कृष्ट खेलन सक्ने।'। डेनमार्कका प्रशिक्षक कास्परन हिज्जुमन्डले आफ्ना खेलाडी फेरि मैदानमा फर्कदा भावुक भएको बताए। उनले भने, 'मैले भनेको छु, एरिक्सन हाम्रो टिमका मुटु हुन्, उनी नै टिमका ज्यान पनि हुन्। उनको स्थान कसैले पनि लिन सक्दैनन्। तर अब हामीले सबै मिलेर केही राम्रो खेल्नुपर्नेछ, र यो फरक हुनुपर्नेछ।'। एरिक्सन फिनल्यान्डविरुद्धको खेलको

पहिलो हाफको अन्त्यतिर अचेत भएर मैदानमा ढलेका थिए। पछि उनलाई अस्पताल लगिएको थियो।

युरोपेली फुटबल महासंघ (युईएफए) ले खेलाडीलाई रंगशालामै रहन भन्दै शनिवार नै फेरि खेल खेल्ने वा त्यसको भोलिपल्ट दिउँसो खेल्ने विकल्प दिइएको थियो। हिज्जुमन्डले युरोपेली फुटबलको सर्वोच्च संस्थाको यो निर्णयका लागि आलोचना पनि गरे। उनले थपे, 'खेलाडी र हामी सबै चर्को दबावमा थियौं। यो नै सत्य हो, अन्य केही पनि होइन।

वेल्स भने तुलनात्मक रूपमा केही बलियो स्थितिमा छ। टर्कीले इटालीको सामना गर्नु अगाडि लगातार ६ खेलमा हार बेहेरेको थिएन। वेल्सविरुद्धको खेलमा टर्की केही अगाडि रहेको छ। टर्की वेल्ससँग सन् १९८१ मा पछिल्लो पटक पराजित भएको थियो। यो समूहमा सबैभन्दा बलियो टिम इटाली हो र उसले नै समूह जित्ने सम्भावनाबीच अन्य तीन टिमका लागि बराबरीको नतिजा पनि उत्तिकै महत्त्वपूर्ण हुन सक्नेछ।

फिनल्यान्डविरुद्ध रूस सेन्ट पिटर्सबर्ग- युरो २०२० को समूह 'बी' मा बुधबार फिनल्यान्डले रूसको सामना गर्दा दुवै टिमको मनस्थिति फरक हुनेछ। फिनल्यान्डले युरोमा गरेको डेब्यु खेलमा डेनमार्कलाई हराएको थियो। त्यसमा जोएल

फोजानपालो हेडबाट निर्णायक गोल गरेका थिए। अफ्न त्यसमा गोलरक्षक लुकास हाडेकीले पेनाल्टीमा गोल जोगाएर फिनल्यान्डको जित निश्चित पारेका थिए। भनै, यो खेल क्रिस्टियन एरिक्सनको घटनाले ओफर्नेलमा परे पनि फिनल्यान्ड जितमा खुसी भने छ।

त्यसको ठीकौंपरीत रूस आफ्नो पहिलो खेलमा बेल्जियमसँग ३ गोलले पराजित भएको थियो। त्यसमा रूस आफ्नो विपक्षी टिम अगाडि कमजोर नै देखिएको थियो। युरोमा रसले आफ्ना पछिल्ला ६ खेलमा जित निकाल्न सकेको छैन, त्यसमध्ये ४ खेलमा पराजित छ। फिनल्यान्डविरुद्धको खेलमा भने रूस अगाडि छ। टोलीले आफ्नो छिमेकीविरुद्ध बेहोरेको एकमात्र हार सन् १९९२ को ओलम्पिकमा सम्भव भएको थियो।

BERGERHOME SHIELD

SCIENTIFIC WATERPROOFING SOLUTIONS

अंक तालिका

Since 1760

Leavis

Berger

Paint your imagination

समूह ई						समूह एफ					
देश	खेल	जित	बराबर	हार	गोल अंक	देश	खेल	जित	बराबर	हार	गोल अंक
स्लोभाकिया	१	१	०	०	२-१ ३	पोर्चुगल	१	१	०	०	३-० ३
स्पेन	१	०	१	०	०-० १	फ्रान्स	०	०	०	०	० ०
स्विडेन	१	०	१	०	०-० १	जर्मनी	०	०	०	०	० ०
पोल्यान्ड	१	०	०	१	१-२ ०	हंगेरी	१	०	०	१	०-३ ०

आजका खेल

फिनल्यान्डविरुद्ध रूस
सेन्ट पिटर्सबर्ग, १८:४५ बजे

टर्कीविरुद्ध वेल्स
बाक्, २१:४५ बजे

इटालीविरुद्ध स्विट्जरल्यान्ड
रोम, ००:४५ बजे

SCAN & WIN*

*Conditions apply!

चिली-अर्जेन्टिना बराबरी

कोपा अमेरिका

रियो दी जेनेरियो (एएफपी)- लियोनल मेसीले फ्रिक्किबाट उत्कृष्ट गोल गरेपछि कोपा अमेरिकाको समूह 'ए' को खेलमा चिलीको हातबाट १-१ को बराबरीमा रोकिएको छ। खेलका क्रममा अर्जेन्टिनाका दिवंगत डिएगो म्याराडोनाप्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली पनि पोखेको छ। पहिलो हाफमा मेसीले फ्रिक्किबाट गोल गरेपछि एडुवार्डो भार्गसले चिलीका लागि बराबरी गोल फर्काए।

आर्तुरो भिडालको पेनाल्टी प्रहार गोलमा परिणत हुन सकेको थिएन। त्यसमै फर्केको बलमा भार्गसले गोल गरेका हुन्। यसअघि मेसीले बायाँ खुट्टाले गरेको फ्रिक्कि प्रहार दर्शनीय ढंगले गोलमा परिणत भएको थियो। खेल सुरु हुनु ठीकअगाडि म्याराडोनाको सम्झनामा आकर्षक प्रकाशको संयोजनमा कार्यक्रम प्रस्तुत

गरिएको थियो।

विश्व फुटबलका महान खेलाडी म्याराडोनाको ६० वर्षको उमेरमा तर नोभेम्बरमा निधन भएको थियो। तर कोरोना भाइरस संक्रमणको महामारीबीच दर्शकलाई रंगशाला प्रवेशमा रोक लगाइएको

फिफा वरीयतामा तीन स्थानमाथि

काठमाडौँ (कास)- फिफा वरीयतामा नेपाल मंगलबार तीन स्थान माथि उक्लेको छ। नयाँ वरीयतामा नेपाल १ सय ७१ औँ स्थानबाट १ सय ६८ औँ स्थानमा पुगेको हो। नेपालले एसियाली विश्वकप छनोटमा आफ्ना तीन खेलपछि यो वरीयतावाहिर आएको हो। यसअघि नेपालले इराकविरुद्ध पनि मैत्रीपूर्ण खेल खेलेको थियो। विश्वकप छनोटमा नेपालले चाइनिज ताइपेईलाई हराएको थियो। बाँकी खेलमा भने नेपाल पराजित रहेको थियो। सन् २०१९ पछि नेपालको वरीयतामा सुधार आएको हो। त्यसअगाडि नेपाल १ सय ६१ औँ स्थानमा रहेको थियो। पछिल्लो समय नेपाल लगातार १ सय ७१ औँ स्थानमा रहेको थियो।

अक्सिजन प्लान्ट अनिश्चित

ताप्लेजुङ (कास)- हिमाली तथा पहाडी जिल्लाका अस्पतालमा अक्सिजन प्लान्ट स्थापनाका लागि सरकारले बजेट विनियोजन गरेको बताए पनि अस्पतालले आर्थिक वर्षभित्रै प्लान्ट स्थापना गर्न नसके जनाएका छन् ।

ताप्लेजुङ जिल्ला अस्पतालका प्रमुख डाक्टर सोनिम लामा अहिलेसम्म बजेटको सुनिश्चितता नभएको, मन्त्रालयले दररेट नदिएको र टेन्डर गर्ने समय नभएको बताउँछन् । अर्थ मन्त्रालयले जेठ ६ गते जारी गरेको सूचनामा ताप्लेजुङ अस्पतालसहित १३ वटा अस्पतालमा

प्लान्ट स्थापनाका लागि १७ करोड ८७ लाख ७० हजार रुपैयाँ विनियोजन गरिएको उल्लेख छ । ताप्लेजुङका लागि ७५ लाख रुपैयाँ दिने निर्णय भएको छ ।

अर्थ मन्त्रालयको पत्र संख्या ३७०-०२-२० को चलानी नम्बर २३२४ मा जेठ ६ गते नै अर्थ मन्त्रालयले बजेटको सहमति दिएको उल्लेख छ । जिल्ला अस्पतालले भने फ्रन्डै एक महिनापछि प्लान्ट स्थापना गर्न नसकिने बताउन थालेका हुन् । प्लान्ट स्थापना हुन नसके विषय आफूले भर्खर मात्रै थाहा पाएको अस्पताल सञ्चालन तथा

व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष धनेन्द्र मादेन बताउँछन् । सरकारले प्रत्येक अस्पतालमा 'अस्पताल सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समिति' गठन गरेको छ । जिल्ला समन्वय समितिका संयोजकको अध्यक्षतामा हुने समितिमा अस्पताल रहेको नगरपालिकाको प्रमुख, प्रदेशको सामाजिक विकास मन्त्रालयले छनोट गरेका ५ जना र अन्य संरोकारवाला निकायका प्रमुख सदस्य हुने व्यवस्था छ । जिल्ला अस्पतालको खातामा रकम हालिदिए प्रक्रिया सुरु गर्न सजिलो हुने मादेन बताउँछन् ।

३२ अर्ब ४६ करोड ९२ लाखको बजेट

चालुतर्फ ४३.६ प्रतिशत र पुँजीगततर्फ ४६.३ प्रतिशत रकम विनियोजन

■ देवनारायण साह (मोरङ)

प्रदेश १ सरकारले आर्थिक वर्ष २०७८/७९ का लागि ३२ अर्ब ४६ करोड ९२ लाख रुपैयाँको अनुमानित बजेट प्रस्तुत गरेको छ । आर्थिक मामिला तथा योजनामन्त्री टंक आङबुहाङले प्रस्तुत गरेको बजेटमा चालुतर्फ १४ अर्ब १६ करोड १५ लाख अर्थात् ४३ दशमलव ६ प्रतिशत र पुँजीगततर्फ १८ अर्ब ३० करोड ७७ लाख अर्थात् ४६ दशमलव ३ प्रतिशत विनियोजन गरेको छ । स्थानीय तहमा वित्तीय हस्तान्तरणतर्फ ३ अर्ब २२ करोड ४२ लाख अर्थात् १० प्रतिशत तथा वित्तीय व्यवस्थातर्फ ३ करोड रुपैयाँ रहेको मन्त्री आङबुहाङले बताए ।

बजेटको स्रोततर्फ आन्तरिक स्रोतबाट ४ अर्ब ९ करोड ७७ लाख, राजस्व बाँडफाँटबाट ९ अर्ब ८१ करोड ६६ लाख अनुमान गरिएको आङबुहाङले बताए । यस्तै, संघबाट प्राप्त हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान ८ अर्ब ५६ करोड ७८ लाख, ससर्त अनुदानबाट ५ अर्ब ९६ करोड ७७ लाख, समपुरक अनुदानबाट १ अर्ब १६ करोड ४८ लाख र विशेष अनुदानबाट ५९ करोड ३३ लाख गरी राजस्व तथा वित्तीय हस्तान्तरणबाट कुल ३० अर्ब २० करोड ७९ लाख रुपैयाँ खर्च व्यहोरिनेछ । बाँकी अपुग रकम चालु आर्थिक वर्षको रहन गएको नगद मौज्दातबाट २ अर्ब र वैदेशिक अनुदानबाट २६ करोड १३ लाख रुपैयाँ व्यहोरिने उनले बताए । बजेटमा चालु आर्थिक वर्षमा आर्थिक वृद्धिदर १ दशमलव १८ प्रतिशतले ऋणात्मक रहने उल्लेख छ तर यो कोरोना महामारीका बीच आउँदो आर्थिक वर्षमा आर्थिक वृद्धिदर ३ दशमलव ६ प्रतिशतले वृद्धि हुने लक्ष्य लिए पनि पूरा गर्ने कार्यक्रम तथा योजनामा बजेट केन्द्रित छैन । बजेटमा कोभिड-१९ रोकथामका लागि अग्रपंक्तिमा रहेर काम गर्ने स्वास्थ्यकर्मी, सुरक्षाकर्मी लगायत अन्य राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरूलाई अतिरिक्त भत्ताका साथै कोभिड-१९ महामारीको रोकथाम, उपचार र नियन्त्रणका लागि ४४ करोड रुपैयाँ विनियोजन गरेको छ । प्रादेशिक तथा जिल्ला अस्पतालहरूको स्तरोन्नतिको साथै खोपलगायतको प्रदेशवासीको स्वास्थ्योपचारका लागि स्वास्थ्य क्षेत्रमा ३ अर्ब २५ करोड रुपैयाँ बजेट विनियोजन गरिएको छ । मेची अस्पताललाई २०० शय्या, धनकुटा र पाँचथर

आर्थिक मामिला तथा योजनामन्त्री टंक आङबुहाङ मोल्लवार प्रदेशसभामा बजेट प्रस्तुत गर्दै ।

तस्विर : कान्तिपुर

कोभिड-१९ महामारीको रोकथाम, उपचार र नियन्त्रणमा	४४ करोड
प्रादेशिक तथा जिल्ला अस्पतालहरूको स्तरोन्नति, खोपमा	३ अर्ब २५ करोड
मुख्यमन्त्री युवा उद्यमशीलता कार्यक्रमलाई	१० करोड
मुख्यमन्त्री शैक्षिक सुधार कार्यक्रमलाई	२३ करोड ४८ लाख
बहुवर्षीय सडक आयोजनामा	५ अर्ब २१ करोड
कृषि	५ करोड ७२ लाख

जिल्ला अस्पताललाई १००/१०० शय्या र अन्य जिल्ला अस्पतालहरूलाई न्यूनतम ५० शय्यामा स्तरोन्नति गर्ने बजेटमा भनिएको छ । प्रदेश सरकारले स्थानीय पूर्वाधार विकास कार्यक्रम तथा निर्वाचन क्षेत्र विशेष कार्यक्रमका लागि बजेट विनियोजन गरेको तर बदनामीको डरले रकम तोकेको छैन । प्रदेश सरकारले यसअघि विवादास्पद बनेको 'म अघि बढ्छु' कार्यक्रमलाई प्रदेशका २ लाख विद्यार्थी परिचालन गर्ने गरी

सञ्चालन र विस्तार गर्ने व्यवस्था मिलाउन ४ करोड ८० लाख रकम विनियोजन गरेको छ । सरकारले नेताहरूको नाममा स्थापना गरिएको रामप्रसाद राई, नारदमुनि थुलुङ, मनमोहन अधिकारी, मदन भण्डारी, गिरिजाप्रसाद कोइराला, सुशील कोइराला, सूर्यबहादुर थापा, कृष्णप्रसाद भट्टराई, नोना कोइराला, भरतमोहन अधिकारी, बालागुरु पडानन्द र योगमाया स्मृति प्रतिष्ठान, फाउन्डेसन, अध्ययन केन्द्रलाई अनुदान बापत ३ करोड बजेट विनियोजन गरेको छ । ठगैसाँधु, सहिदभूमि छिन्ताङ, सुबानी र उर्लावारीमा प्रेरणादायी स्मृतिकेन्द्र निर्माणका लागि ५ करोड रुपैयाँ विनियोजन गरेको छ । अपारदर्शिताको आरोप लाग्दै आएको मुख्यमन्त्री युवा उद्यमशीलता कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिन १० करोड बजेट विनियोजन गरेको छ । प्रदेशमा खेलकूद गतिविधिलाई निरन्तरता दिनुका साथै एक पालिका एक खेल मैदानलाई निरन्तरता दिँदै खेलकूद तथा श्रम तथा रोजगार क्षेत्रको विकासका लागि १६ करोड रुपैयाँ विनियोजन गरेको छ । 'मेरो कृषि मेरो पौरख' नाराका साथ सुरु गरिएको प्रदेश प्रमुख नवप्रवर्तन कृषि कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिँदै ५ करोड ७२ लाख बजेट विनियोजन गरेको छ । प्रदेश गौरवको आयोजना विराटचौक-हरेँचा-धिनाघाटलगायत स्रोत सुनिश्चितता भई दायित्व सिर्जना भइसकेका बहुवर्षीय सडक आयोजनाहरूका लागि ५ अर्ब २१ करोड बजेट विनियोजन गरिएको छ । विपन्न वर्ग लक्षित सौर्य ऊर्जा उज्यालो कार्यक्रम स्थानीय तहसँगको सहकार्यमा सञ्चालन गर्ने ५ करोड बजेट विनियोजन गरेको छ । सेवा प्रवाहलाई भरपर्दो, जनमुखी, उत्तरदायी र पारदर्शी बनाउन मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालयमा एक उच्च स्तरीय संयन्त्रको स्थापना गरिने बजेटमा भनिएको छ । निपेधाज्ञाको अवधिभर घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय र यातायात व्यवस्था कार्यालयबाट प्रवाह हुने सेवामा वृत्ताुनपनै कर तथा शुल्कमा जरिवाना, थप जरिवाना, दस्तुर, थप दस्तुर छुट दिने बजेटमा व्यवस्था गरेको छ । सञ्चार क्षेत्रको अनुमतिपत्र दर्ता र नविकरण दस्तुर छुट दिने भएको छ ।

‘कार्यान्वयन चुनौतीपूर्ण’

प्रमुख प्रतिपक्षी दल कांग्रेसका नेता राजीव कोइरालाले स्वास्थ्य र शिक्षा क्षेत्रमा यस वर्ष केही बजेट बहाएर ल्याउनुका साथै तोकिएको समयमा बजेट आउनु नै यो बजेटको सकारात्मक पक्ष भएको बताए । विगत वर्ष जस्तै बजेटको कार्यान्वयन चुनौतीपूर्ण देखिएको उनको भनाइ छ । 'बजेटमा धेरै कार्यक्रम गोलमटोल खालका सस्तो लोकप्रियतामा बजेट रुमालिएको छ,' कोइरालाले भने, 'नहुने निर्वाचन लक्षित आँखा देख्न भ्याएसम्मको कार्यक्रम ल्याएकाले कार्यान्वयन पक्ष चुनौतीपूर्ण छ ।' विपक्षी दल माओवादी केन्द्रका नेता तथा पूर्व आर्थिक मामिला तथा योजनामन्त्री इन्द्रबहादुर आङबोले सरकारले चालु आर्थिक वर्षमा १ दशमलव १८ प्रतिशत ऋणात्मक आर्थिक वृद्धि दरलाई ३ दशमलव ६ प्रतिशतले वृद्धि गर्ने लिएको लक्ष्य हावाबारी भएको टिप्पणी गरेका छन् ।

'चालु र आउँदो वर्षमा कोरोना महामारी रहने विद्यमान अवस्थामा ऋणात्मक आर्थिक वृद्धि दरलाई ३ दशमलव ६ प्रतिशत पुर्‍याउनु निकै कठिन हुन्छ,' उनले भने, 'त्यसका लागि आर्थिक पुनरुत्थान केन्द्रित बजेट आउनुपर्ने थियो तर त्यस्तो नभएकाले आर्थिक वृद्धि दरको लक्ष्य पूरा हुँदैन ।' जनता समाजवादी पार्टीका नेता जयराम यादवले तोकिएको समयमा बजेट वक्तव्य आउनु राम्रो पक्ष भएको तर कार्यान्वयन कठिन रहेको टिप्पणी गरेका छन् । 'गत विगतको असफल हुँदै आएको जस्तै यो बजेट पनि असफल हुने देखियो,' उनले भने, 'प्रदेश सरकारको प्राथमिकताभन्दा पार्टीको किचलो केन्द्रित बजेट रहेको छ ।' सस्तो लोकप्रियताका लागि र कार्यकर्ता पोस्ने बजेट आएको यादवले टिप्पणी गरे ।

Government of Nepal
Ministry of Health and Population

Covid-19 Unified Central Hospital
Bir Hospital
Mahabouddha, Kathmandu

Inviation for Sealed Quotations

Date of Publication : 16 June 2021 (2078/03/02 B.S.)

- The **Covid-19 Unified Central Hospital, Bir Hospital, Mahabouddha, Kathmandu** invites sealed quotations from eligible bidders for the Supply, Delivery & Installation of following goods, bidding is open to all eligible bidders.
- Eligible bidders may obtain further information **Covid-19 Unified Central Hospital, Bir Hospital, Mahabouddha, Kathmandu** Telephone No. 977-1-4221800, 4221119, Telefax: +977-1-4222864. and can inspect the Bidding Documents in **www.bolpatra.gov.np/egp** and the e-Bidding procedure shall be as specified in the bid document.
- Sealed Quotation Forms may be purchased upon payment of non-refund fee Rs.1000.00 for per Sealed Quotation.
- Sealed Quotation documents can be purchased after deposit cost in the following bank:
  - Name of Bank : Prabhu Bank
  - Name of Office : National Academy of Medical Sciences, Bir Hospital
  - Office Account No. : 02800101314140000001
- Sealed Quotation must be purchasing on 12:00 hour; 2078-03-17.
- Last Bid Submission Date is 2078-03-17; 12:00 hr. Quotation received after the deadline shall not be accepted.
- It the bidder with to submit the bid security in the forms of cash, the cash should be deposited in the orm of bank voucher drawn in the name of **National Academy of Medical Sciences, Bir Hospital, Mahabouddha, Kathmandu Nepal Office Code No. 370613501, Deposit Account No. : 1700102030000, of Treasury Controllor Office, Tripureshwor, Kathmandu.**
- Any provisions which are not mentioned in this notice will be consistent with public procurement act (PPA), 2063/Public Procurement Regulation (PPR), 2064 and other prevailing Nepalese Rules.

Bid ID No.	Requirement	Opening Date	Bid Document Fee	Bid Security
NAMS/ SQ/77/78/04 (Re:)	Supply & Delivery of Medical Raw Salt	2078-03-17; 14:00	1,000.00	33,000.00
NAMS/ SQ/77/78/11	Supply, Delivery & Installation of Laryngeal Stroboscopy System	2078-03-17; 14:00	1,000.00	1,30,000.00
NAMS/ SQ/77/78/12	Supply, Delivery & Installation of Advance ENT Treatment Unit	2078-03-17; 14:00	1,000.00	1,30,000.00
NAMS/ SQ/77/78/13	Supply, Delivery & Installation of ENT Surgical Microscope OPTO Fine Bliss LED	2078-03-17; 14:00	1,000.00	1,30,000.00
NAMS/ SQ/77/78/14	Supply & Delivery of Laproscopic Hand Instrument	2078-03-17; 14:00	1,000.00	1,30,000.00

-Chief Administrative Officer

हार्दिक समवेदना

जन्म: वि.सं. १९९० साल

स्वर्गारोहण: वि.सं. २०७८/०२/२२

स्व. लक्ष्मी कुमारी महर्जन

यस संस्थाका उपाध्यक्ष श्री उत्तम महर्जनकी ममतामयी माता लक्ष्मी कुमारी महर्जनको स्वर्गारोहण भएको आज १२ औं दिनको पुण्यतिथिमा दिवंगत आत्माको चिरशान्तिको कामना गर्दै शोकसन्तप्त परिवारजनप्रति हार्दिक समवेदना प्रकट गर्दछौं ।

♦♦♦

श्री रघुनाथ महर्जन
अध्यक्ष तथा

कस्मिरा बवत तथा ऋण सहकारी संस्था लि. परिवार
गोदावरी न.पा.-१२, ठेबो, ललितपुर

भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली

जन्म २०८६/०३/१८

स्वर्गारोहण २०७८/०२/२१

स्व. राज कुमार के.सी.

हाम्रा अत्यन्तै इमानदार, मिलनसार एवं मेहनती कर्मचारी

श्री राज कुमार के.सी. को स्वर्गारोहण भएको आज १३ औं दिनको पुण्य तिथिमा दिवंगत आत्माको चीर शान्तिको कामना गर्दै हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं । साथै, यस दुःखद घडीमा शोकसन्तप्त परिवारजन प्रति धैर्यधारण गर्ने शक्ति मिलोस् भन्ने कामना सहित हार्दिक समवेदना प्रकट गर्दछौं ।

पर्रपल मिडिया क्राफ्ट प्रा.लि. तथा परिवार दरबार मार्ग, काठमाडौं
newscastnepal.com

असार ७ सम्म निषेधाज्ञा

मोरङ (कास)- कोरोना संक्रमण नियन्त्रणका लागि जिल्ला प्रशासन कार्यालय मोरङ र सुनसरीले निषेधाज्ञाको समयवाध थप एक साता लम्‍याएको छ । मोरङका प्रमुख जिल्ला अधिकारी कोषहरि निरौलाले जिल्लामरि असार ७ गते मध्यरातिसम्मका लागि सातौं पटक निषेधाज्ञा अवधि थप गरेको हो ।

निषेधाज्ञा अवधिभरि असारबाट शैक्षिक सत्र सुरु हुने भएकाले भौतिक दूरी कायम गरी बिहान ११ बजेसम्म खोल्न पाउने जिल्ला प्रशासन मोरङले व्यवस्था गरेको छ । मोरङ प्रशासनले सरकारले हालै जारी गरेको कोभिड-१९ संकट व्यवस्थापन अध्यादेश २०७८ बमोजिम प्रशासनले निषेधाज्ञा थप कडाइ गर्ने जनाएको छ । निषेधाज्ञा उल्लंघन गर्ने, अवरोध गर्नेलाई १ वर्ष कैद वा ५ लाख जरिवाना वा दुवै सजाय गर्ने प्राजअलाई अधिकार दिएको छ । यसैबीच कोरोना संक्रमितको संख्यामा कमी आए पनि जोखिम कायमै रहेको भन्दै सुनसरीमा जिल्ला प्रशासन कार्यालयले असार ७ गतेसम्म निषेधाज्ञा अवधि थपेको छ । असार ७ गते सोमवार मध्यरातसम्मका लागि थपिएको हो ।

શિલાન્યાસ ગરિણ્કા અસ્પતાલ અલપત્ર

जर्जाविराज (कास)- गत मंसिर १५ गते देशभरी एकैसाथ ३ सय ९ स्थानीय तहमा नयाँ अस्पताल बनाउन शिलान्यास गरियो । सप्तरीका ३ पालिकामा पनि बढो ताम्रफामा साथ अस्पतालको शिलान्यास भयो । अस्पताल बन्न लागेकोमा स्थानीय खुसी थिए । तनपुर, शिलाज्यास भएको साढे ६ महिना बिता पनि अझै निर्माणको सरसर छैन ।

सप्तरीका कञ्चनरूप, सुरुङ्गा नगरपालिका र
तिरहुत गाउँपालिकामा अस्पताल शिलन्यास गरिएको

थियो । एउटा अस्पतालको लागत ३६ करोड रुपैयाँका दरले पहिलो चरणमा तीनै पालिकामा संघ सरकारले ३ करोड रुपैयाँ पठाइसकेको छ । तर, कतै टेन्डर हुन नसकेको, कतै जग्गा नमिलेको त कतै टेन्डर भई मूल्यांकनमै समय लागेको भन्दै अस्पतालको काम अघि बढ्न सकेको छैन ।

तिरहुतमा टेन्डर नै हुन सकेको छैन । अब टेन्डर प्रक्रियामा जान लागेको तिरहुत गाउँपालिकाका अध्यक्षहेमन्तकुमार बहरखेरले जनाए । 'केही समस्याका कारण

हिला भयो, उनले भने, 'श्व चडि टेन्डर प्रक्रियामा जान्छौँ।' प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत नहुँदा गाउँपालिकाको कामकाजसमेत एक महिनादेखि प्रभावित छ। कञ्चनजम्मा पाँच टेन्डर नै हुन सक्यो छैन। प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत नवराज खड्काले अस्पतालको डीपीआर बनिसकेको र श्व टेन्डरमा जाने बताए। संघ सरकारले पठाएको इस्टिमेट र डीपीआर अनुसूच जग्गा नामलेको केही जग्गा खरिदको प्रक्रियामा रहेको उनको भनाइ छ।

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

कोभिड-१९ यूनिफाईड केन्द्रिय अस्पताल
वीर अस्पताल
महाराजगढ, काठमाण्डौ

प्रोप्राईटरी सामान खरिद सम्बन्धि सूचना

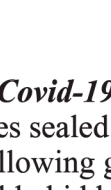
सूचना प्रकाशित मिति २०७८/०३/०२

यस अस्पतालको जनरल ओ.टि. यूरो सर्जरी विभाग मातहत रहेको Olympus Medical System Pvt.Ltd. कम्पनिको Thunderbeat Laparoscopic Hand Set मेसिनको Thunderbeat Hand Instrument (TB-0535FCS) बिक्री प्रतिस्थापन गर्नु पर्ने भएकोले सो कम्पनिको नेपाल स्थित आधिकारीक बिक्रेता श्री Lifeline Trade International Pvt.Ltd. ललितपुर सँग सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ (संशोधन सहित) को दफा ४१ को उपदफा १ (घ) तथा उपदफा ३ बमोजिम खरिद गर्नु पर्ने भएकोले सो सँग सम्बन्धित अन्य आपूर्तिकर्ता भएमा यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ७ (सात) दिन भित्र यस अस्पतालको खरिद इकाई शाखामा कागजात सहित सम्पर्क राख्न हुन जानकारी गरिन्छ ।

यस अस्पतालको जनरल ग्याष्ट्रो मेडिसिन यूनिट मातहत रहेको Fujifilm कम्पनिको Video Dudonescope, Endoscopic Ultrasound Double Ballon Endoscopy System, Video Gastroscope र Video Clonoscope मेसिनको लागि खर्च भई नजाने EG-530 WR Gastroscope-2 Set, EG-530 WL3-H Clonoscope W/ACC-2 Set र ED-530XT8 Video Dudenoscope-1 Set बिक्री प्रतिस्थापन गर्नु आवश्यक भएकाले सो कम्पनिको नेपाल स्थित आधिकारीक बिक्रेता श्री National Electrotech Pvt.Ltd. काठमाण्डौ सँग सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ (संशोधन सहित) को दफा ४१ को उपदफा १ (घ) तथा उपदफा ३ बमोजिम खरिद गर्नु पर्ने भएकोले सो सँग सम्बन्धित अन्य आपूर्तिकर्ता भएमा यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ७ (सात) दिन भित्र यस अस्पतालको खरिद इकाई शाखामा कागजात सहित सम्पर्क राख्न हुन जानकारी गरिन्छ ।

- प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी

Government of Nepal
Ministry of Health and Population

Covid-19 Unified Central Hospital

Bir Hospital
Mahabouddha, Kathmandu

Inviation for Sealed Quotations

Date of Publication : 16 June 2021 (2078/03/02 B.S.)

1. The **Covid-19 Unified Central Hospital, Bir Hospital, Mahabouddha, Kathmandu** invites sealed quotations from eligible bidders for the Supply, Delivery & Installation of following goods, bidding is open to all eligible bidders.
2. Eligible bidders may obtain further information **Covid-19 Unified Central Hospital, Bir Hospital, Mahabouddha, Kathmandu** Telephone No. 977-1-4221800, 4221119, Telefax: +977-1-4222864. and can inspect the Bidding Documents in **www.bolpatra.gov.np/egp** and the e-Bidding procedure shall be as specified in the bid document.
3. Sealed Quotation Forms may be purchased upon payment of non-refund fee Rs.1000.00 for per Sealed Quotation.
4. Sealed Quotation documents can be purchased after deposit cost in the following bank:

a. Name of Bank : Prabhu Bank

b. Name of Office : National Academy of Medical Sciences, Bir Hospital

c. Office Account No. : 02800101314140000001
5. Sealed Quotation must be purchasing on 12:00 hour; 2078-03-17.
6. Last Bid Submission Date is 2078-03-17; 12:00 hr. Quotation received after the deadline shall not be accepted.
7. It the bidder with to submit the bid security in the forms of cash, the cash should be deposited in the orm of bank voucher drawn in the name of **National Academy of Medical Sciences, Bir Hospital, Mahabouddha, Kathmandu Nepal Office Code No. 370613501, Deposit Account No. : 1700102030000, of Treasury Controller Office, Tripureshwor, Kathmandu.**
8. Any provisions which are not mentioned in this notice will be consistent with public procurement act (PPA), 2063/Public Procurement Regulation (PPR), 2064 and other prevailing Nepalese Rules.

Bid ID No.	Requirement	Opening Date	Bid Document Fee	Bid Security
NAMS/ SQ/77/78/04 (Re:)	Supply & Delivery of Medical Raw Salt	2078-03-17; 14:00	1,000.00	33,000.00
NAMS/ SQ/77/78/11	Supply, Delivery & Installation of Laryngeal Stroboscopy System	2078-03-17; 14:00	1,000.00	1,30,000.00
NAMS/ SQ/77/78/12	Supply, Delivery & Installation of Advance ENT Treatment Unit	2078-03-17; 14:00	1,000.00	1,30,000.00
NAMS/ SQ/77/78/13	Supply, Delivery & Installation of ENT Surgical Microscope OPTO Fine Bliss LED	2078-03-17; 14:00	1,000.00	1,30,000.00
NAMS/ SQ/77/78/14	Supply & Delivery of Laproscopic Hand Instrument	2078-03-17; 14:00	1,000.00	1,30,000.00

-Chief Administrative Officer

३३ अर्ब ७९ करोडको बजेट

स्वास्थ्य, शिक्षा, कृषि र रोजगारीलाई प्राथमिकता

■ सन्तोष सिंह (धनुषा)

प्रेष २ सरकारले स्वास्थ्य, शिक्षा, कृषि र रोगप्रतिकारलाई प्राथमिकतामा राख्दै आर्थिक वर्ष २०७६/७९ को वजेट तय्यारको छ । मंगलवार प्रदेशका आर्थिक मामिला तथा योजनामन्त्री विजय यादवले प्रदेशसभामा ३३ अर्ब ७९ करोड १४ लाख ३० हजार रुपैयाँको वजेट सार्वजनिक गरेका हुन् । सरकारले कोरोना संक्रमण रोकथाम, नियन्त्रण तथा उपचारलाई पनि प्राथमिकतामा राखेको छ । चालुतर्फ १५ अर्ब ६३ करोड ३३ लाख (४६.२६ प्रतिशत), पुँजीगततर्फ १८ अर्ब ४ करोड ८० लाख (३६.४४ प्रतिशत) र वित्तीय व्ययन्यायन्याय ९० करोड (०.३०

मंगलबार आगामी आर्थिक वर्षका लागि प्रदेश सरकारको बजेट प्रस्तुत गर्दै
आर्थिक मामिला तथा योजनामन्त्री विजय यादव । तस्विर : कान्तिपुर

तस्विरः कान्तिपुर

स्वर्च :

चालु	पूँजीगत	वित्तीय
१५ अर्ब ६३ करोड	१८ अर्ब ५ करोड	१० करोड

स्रोत :

आन्तरिक राजस्व	राजस्व बॉण्डफॉण्ड	अनुदान
३ अर्ब १ करोड	८ अर्ब ५८ करोड	१३ अर्ब ८० करोड

चालु आवको बचत	आन्तरिक ऋण
६ अर्ब १५ करोड	१ अर्ब

गरिएको छ ।

आसुरीयूका लागि प्रादेशिक अस्थिताललाई १९ करोड तथैप्य विनियोजन गरिएको छ। प्रत्येक जिल्लामा एक एक वटा नमुना विचारण स्थपना तथा शौकिक स्तर अभिवृद्धि गर्न २४ करोड, सामुदायिक विचारणका विद्यार्थीका लागि खेलकुद सामग्री तथा खेल मैदान गरिएको छ करोड विनियोजन गरिएको छ। आदिवासी, दलित, मुस्लिम तथा मध्य आन्दोलनका सहिद परिवारको छोरछोरीको छात्रवृत्तिका लागि २ करोड, एक विद्यार्थि एक नसलाई निरन्तरता दिने ३ करोड ४० लाख तथैप्य विनियोजन गरिएको छ। विपन्न परिवारलाई रोजगारीका लागि ६ करोड र युवा स्वरोजगार कार्यक्रममा १५ करोड रकम छुट्याएको

निरन्तरता दिँदै ६७ करोड २० लाख बजेट छुट्याइएको छ । प्रदेशमा सञ्चालनमा रहेका दलित गरिब आवास निर्माण योजनालाई निरन्तर दिँदै ८ करोड रकम विनियोजन गरिएको छ ।

विपन्न नागरिकाई लक्षित
अहेन्दुरायाण निधि आवास
महेन्द्रका लागि २० करोड,
प्रदेशको कृषि विकास सुदृढीकरणका
लागि मधौला सिन्धु आयोजना
निर्माण गर्न ४१ करोड, बाढी
पहिरोजस्ता समस्या र नदी
विकासका लागि ३० करोड,
बडादेखि सदरमुकाम जोडने सडक
निर्माण र हलान गर्न ६८ करोड,
सार्वजनिक निर्माणसम्बन्धी कार्यका
लागि २० करोड, रामगञ्ज सिंह र
गजेन्द्रनारायण सिंहको सालिक
निर्माणका लागि ४ करोड र
दुर्गानन्द भाको सालिक निर्माणका
लागि २ करोड वजेट विनियोजन
गएको छ । सुरक्षा किरायाको
भौतिक करणन बनाउन, लागूऔषध
निबन्धन, मोटो सहिद पार्कका लागि
१ करोड ५० लाख, प्रयासका ८ वटै
जिल्लामा दलित छात्रावासका लागि
६ करोड, मुख्यमन्त्री बेटी पढाउन,
वेदी वचाउन अभियानका लागि
२० करोड वजेट विनियोजन
गएको छ ।

पुश्केश २ सरकारले बजेटमा
मठमन्दिर, पोखरी र पार्क निर्माणमा
होलो रकम विनियोजन गरेको छ।
सुदूरका हरेक निवाँचन क्षेत्रमा
पोखरी संरक्षणका लागि ३२ करोड,
मठ मन्दिर, धार्मिक गुम्बालगायत
संरक्षणका लागि १८ करोड,
पर्यटकीय पूर्वाधार निर्माण र सम्पदा
संरक्षणका लागि ५५ करोड, हरेक
निवाँचन क्षेत्रमा हरित पार्क निर्माण
गर्न १९ करोड, स्तो सिटी पाना
पार्कका लागि १८ करोड विनियोजन
गएएको छ। मन्त्री यादवले
सहिदहरुको स्मृति पार्क निर्माणमा
१ करोड पौराणिक एवं ऐतिहासिक
सम्पदाको संरक्षण र त्यसलाई
पर्यटकीय क्षेत्रका रूपमा विकास
गर्न १५ करोड विनियोजन
गरेका छन्।

हार्दिक समवेदना

जन्तः
वि.सं. १९९० साल

स्वर्गारोहणः
वि.सं. २०७८/०२/२२

स्व. लक्ष्मी कुमारी महर्जन

यस संस्थाका उपाध्यक्ष श्री उत्तम महर्जनकी ममतामयी माता लक्ष्मी कुमारी महर्जनको स्वर्गारोहण भएको आज १२ औं दिनको पुण्यतिथिमा दिवंगत आत्माको चिरशान्तिको कामना गर्दै शोकसन्तप्त परिवारजनप्रति हार्दिक समवेदना प्रकट गर्दछौं ।

◆◆◆

श्री रघुनाथ महर्जन
अध्यक्ष तथा
कस्मिरा बवत तथा ऋण सहकारी संस्था लि. परिवार
गोदावरी न.पा.-१२, ठेंगो, ललितपुर

औरही खोलामा
राति उत्खनन

भानुषा (कास)- प्रहरीले धनुषाको
 औरही खोलाबाट टप्टर र जैसीवी
 नियन्त्रणमा लिएको छ। आइतबार
 राति बालुवा-गिट्टी उत्खनन गरिरहेको
 इलापछि नियन्त्रणमा लिएको हो।
 इलाका प्रहरी कार्यालय मोहननगरले
 नाअख १६७३ नम्बरको जैसीवी र
 जाउत ६२१ नम्बरको टप्टर नियन्त्रणमा
 लिएको प्रहरी निरीक्षक लिख सुनारले
 बताए। स्थानीयले जानकारी दिएपछि
 प्रहरी पुगेको थियो। प्रहरीलाई देखेपछि
 खोलाका फरार भएका थिए। औरही
 खोलाबाट ठेका लागेको छैन। खोला
 ठेकेकै नलागेको अभिप्रेतमा अन्यायपूर्ण
 नदीजान पदार्थ अन्वेषणको भेटिएपछि
 स्थानीयको सहयोगमा प्रहरीले

उत्खनन स्थल घेरा हाती सवारीसाधन
नियन्त्रणात एलिको प्रहरी निरीक्षक
सुनारले बताए।
ती जेसीबी व टिपर खोलांनजक
कमरेदेव यादव व रामसुमार महेतोले
सञ्चालन गरेके वनेदी बाजूवा
प्रशोधन उद्योगको रेलवे प्रहरीले
जनाएको छ। कसर व्यवसायीले छत्त
औरीहमा उत्खनन गरे आएका छन्।
१५ मिटरसम्म गाडियो उभारए बालुवा-
गिट्टी खोला किनारमा सञ्चालनमा
आएका अर्जन कसर उद्योगमा
लाने गरेके स्थानीय बताउछन्।
धनुषाको औरही, जनाद, वडहरी,
सुखजोर, रातु, जगधरा व कमला
नदीमा अर्धे उत्खनन बेदोके छ।

भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली

स्व. राज कुमार के.सी.

हाम्रा अत्यन्तै इमानदार, मिलनसार एवं मेहनती कर्मचारी श्री राज कुमार के.सी. को स्वर्गारोहण भएको आज १३ औं दिनको पुण्य तिथिमा दिवंगत आत्माको चिर शान्तिको कामना गर्दै हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं । साथै, यस दुःखद घडीमा शोकसन्तप्त परिवारजन प्रति धैर्यधारण गर्ने शक्ति मिलोस् भन्ने कामना सहित हार्दिक समवेदना प्रकट गर्दछौं ।

पर्पल मिडिया क्राफ्ट प्रा.लि. तथा परिवार
दरबार मार्ग, काठमाडौं
newscastnepal.com

ਠਗੀ ਮੁਢਾਕਾ ਫਰਾਰ ਪਤ੍ਰਾਤ

राजविराज (कास)- ठाणी मुद्दामा
एक वर्ष कैद र १ लाख २५ हजार
रुपैयाँ जरिवाना तोकिएका फरार
अभियुक्तलाई सप्टरी प्रहरीले पक्राउ
गरेको छ। विष्णुपुर गाउँपालिका-५
का ४६ वर्षीय इनदरेब यादवलाई
पक्राउ गरिएको सप्टरी प्रहरीका
प्रवक्ता डीएसपी माधवप्रसाद
काफ्लेले जनाए। उनलाई जिल्ला
अदालतको आदेशमा कारागार
चलाउन गरिएको छ। उनले जैफु
खातुनका छोरालाई विदेश
पठाइदिन्छ भन्ने ठाणी गरेका थिए।

सर्लाहीमा
निषेधाज्ञा थप

सर्लाही (कास) - जिल्ला प्रशासन कार्यालय सर्लाहीले निषेधाज्ञा अख्तियार ७ गतेसम्मका लागि निषेधाज्ञा थप गरेको छ । जिल्ला काँभेड-१९ संकेतक व्यवस्थापन केन्द्रको निर्णयअनुसारको प्रशासन निषेधाज्ञा थप गरेको हो । कोरोना संक्रमणको जोखिम पूर्ण रूपले नियन्त्रणमा आइतसकेको हुँदा निषेधाज्ञा थप गरिएको प्रशासनले जनाएको छ ।

सर्लाहीमा कुल संक्रमितको संख्या २ हजार १ सय ११ पुगेको छ, जसमध्ये १०५३ उचारणरहित १ हजार ५६ जना नसोप भएका छन् । ७८ जना संक्रमितले स्वास्थ्य गुमाएका छन् । जिल्लामा सक्रिय संक्रमितको संख्या भने ८ सय २५ छ ।

● ४० अर्ब ९५ करोड ९७ लाख विनियोजन ● कृषिमा नारा र अभियान धेरै

निरन्तर परिहरेको पागीले मचवारी गाउँपालिकाका केही भागमा डुबान भएकको प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत लक्ष्मण अर्यालले बताए । घर, सडक निर्माण गर्दा माटो निस्कान र ढलान गर्दा पानी सोसिने माध्यम हराएपछि डुबान बढेको उनले सुनाए ।

सञ्चैत्य अहिले पनि विपद्को संकेत निरन्तरको वर्षाको दिन थालेकोमा आन्तरिक रूपमा हरेक शाखालाई तयारी अवस्थामा रहन निर्देशन दिइसकिएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय रुपन्देहीका प्रवक्ता प्रहरी नायब निरीक्षक सत्यनारायण थापाले बताए ।

गर्न सरकारको प्रतिबद्धता छ । रूपन्देहीको प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशालालाई वीएसएल बोसो स्तरमा सञ्चालन गर्न १ करोड बजेट छ । त्यस्तै, सबै जिल्लामा कोभिड-१९ परीक्षण प्रयोगशाला तयार गरेर एक दिनमा परिणत आउने बनाउन पनि सरकारले बजेट व्यवस्था गरेको छ । अहिलेसम्म ५० शय्यामा स्टोर्नलित भएका अस्पतालबाट विशेषज्ञ सेवा प्रदान गर्ने पनि बजेट छ । दाङको प्रादेशिक आयुर्वेद अस्पतालको स्टोर्नलित र वटुलकोछ । लुम्बिनी आयुर्वेद अस्पताललाई १५ शय्यामा विस्तार गर्न २ करोड बजेट छ । प्रदेशका सबै सरकारी अस्पतालमा निशुल्क रेकसञ्चार सेवा उपलब्ध गराउने गरी ५ करोड बजेट व्यवस्था गरेको छ । स्वास्थ्य तालिमको समता अभिवृद्धि, स्वास्थ्य तालिम, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय अनुभव आदानप्रदान प्राप्त एवं बायोमोडकल बक्सस सञ्चालन गर्न ८ करोड बजेट विनियोजन गरेको छ । सरकारले मिर्गौला प्रत्यारोपणका लागि संघीय पहुँच शीर्षकमाफत लुम्बिनी प्रदेशका १ सय ९ स्थानीय तहमा कृषि अधिकृत १ सय ८२ बढाउमा कृषि प्राविधिक राने सरकारको उद्देश्य छ । त्यसका लागि ३३ करोड बजेट विनियोजन गरेको छ । त्यसबाट १ हजार ९८ जनाले प्रत्यक्ष रोजगारी पाउने सरकारको आकलन छ । कोभिड विशेष कृषि तथा पशुपन्छी उत्पादनमा आधारित स्वास्थ्यका लागि ११ करोड बजेटको व्यवस्था गरिने छ । त्यसले पनि २ हजार २ सय १८ जनाले रोजगारीमा जोडिने सरकारको विश्वास छ ।

आयात प्रतिस्थापन गर्दै प्रदेशलाई आर्थिकमर्म गराउने गरी सरकारले उत्पादन सामग्रीमा दिँदै आएको अनुदान कार्यक्रमलाई प्रतिफलमा आधारित प्रोत्साहन कार्यक्रममा रूपान्तरण गरेको छ । त्यसका लागि ३२ करोड ५० लाख बजेट छ । तीन वर्षेछ निरन्तर सञ्चालनमा रहेको कृषि स्मार्ट कार्यक्रमका लागि ३२ करोड बजेट छ । गत वर्षेछ सरकारले यो कार्यक्रम प्रदेशका सबै स्थानीय तहमा सञ्चालन गरेको छ ।

पनि निरन्तरता मात्र भएको बताएको छ । वजेटले मस्त्काकोशी योजना अघि सारेकोले कार्यान्वयनमा शंका रहेको काँग्रेस प्रमुख सचेतक अधिकार खलेले बताए । 'धेरै वजेट नारा र अभियानमुखी कार्यक्रमको वैधानिक छ' उनले भने, 'जुन कार्यान्वयनमा सम्पन्न हुन्छ ।' तर स्वास्थ्य क्षेत्रको वजेट हेर्दा केही सकारात्मक खालको भएको उनले बताए । वजेटले पर्यटन क्षेत्रलाई पूरै उपेक्षा गरेको पनि उनले बताए । नेकपा माओवादी केन्द्रका प्रमुख सचेतक तुलाराम घर्तीले वजेटले लोकप्रियतामा आधारित र स्थानीय तहको निर्वाचन केन्द्रतर्फ भएको बताए । 'स्वास्थ्य र कृषिमा स्थानीय तहलाई धेरै कार्यक्रम देखिएका छन्', उनले भने, 'त्यो भनेको चुनावकेन्द्र नै हो ।' नारा राम्रै भए पनि त्यसलाई कार्यान्वयन गर्ने गरी प्यान्त वजेट नभएको र शिक्षा, पर्यटन क्षेत्रलाई वजेटले चासो नदिएको उनले बताए ।

मडिया क्राफ्ट प्रा.लि. तथा परिवार
दरबार मार्ग, काठमाडौं
newscastnepal.com

- प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी

Bid ID No.	Requirement	Opening Date	Bid Document Fee	Bid Security
NAMS/ SQ/77/78/04 (Re:)	Supply & Delivery of Medical Raw Salt	2078-03-17; 14:00	1,000.00	33,000.00
NAMS/ SQ/77/78/11	Supply, Delivery & Installation of Laryngeal Stroboscopy System	2078-03-17; 14:00	1,000.00	1,30,000.00
NAMS/ SQ/77/78/12	Supply, Delivery & Installation of Advance ENT Treatment Unit	2078-03-17; 14:00	1,000.00	1,30,000.00
NAMS/ SQ/77/78/13	Supply, Delivery & Installation of ENT Surgical Microscope OPTO Fine Bliss LED	2078-03-17; 14:00	1,000.00	1,30,000.00
NAMS/ SQ/77/78/14	Supply & Delivery of Laproscopic Hand Instrument	2078-03-17; 14:00	1,000.00	1,30,000.00

-Chief Administrative Officer

भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली

जन्म
२०८८/०३/१८

स्वर्गारोहण
२०७८/०२/२१

स्व. राज कुमार के.सी.

हाम्रा अत्यन्तै इमानदार, मिलनसार एवं मेहनती कर्मचारी श्री **राज कुमार के.सी.** को स्वर्गारोहण भएको आज १३ औं दिनको पुण्य तिथिमा दिवंगत आत्माको चीर शान्तिको कामना गर्दै हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं। साथै, यस दुःखद घडीमा शोकसन्तप्त परिवारजन प्रति धैर्यधारण गर्ने शक्ति मिलोस् भन्ने कामना सहित हार्दिक समवेदना प्रकट गर्दछौं।

पर्पल मिडिया क्राफ्ट प्रा.लि. तथा परिवार
दरबार मार्ग, काठमाडौं
newscastnepal.com

मुगुमा रोपाइँको चटारो

मुगु (कास)- कोरोना महामारीवीच गाउँमा रोपाइँको चटारो सुरु भएको छ । गर्हुवाली टिपेपछि किसान रोपाइँमा जुटेका हुन् ।

वैशाख २० मा धानका बेर्ना राखेका स्थानीयबासीले जेठ तेस्रो सातादेखि रोपाइँ सुरु गरेका छन् । सोरु गाउँपालिका-४, तल्लिबुका पन्नबहादुर शाहीले यसपटक मौसम अनुकूल भएकाले वाली सफिने बताए । 'आकाशेपानी पर्न थालेपछि रोपाइँ राम्रो हुने आशा

पलाएको छ,' उनले भने, 'कोरोनाको डर भए पनि गाउँमा त्यसको कुनै प्रवाह छैन ।' मुगुमा असार तेस्रो सातासम्म रोपाइँ सकिने उनले बताए ।

जिल्लाका ४ स्थानीय तहमध्ये सबैभन्दा बढी धान खत्याड गाउँपालिकामा फल्छ । खत्याडका तल्लो क्षेत्र रातापानी, गम्था, तलिवगर, श्रीकोट बस्तीका किसानलाई रोपाइँको चटारो छ । खत्याड, गम्थाका पूर्ण जैसीले रोग आयो भन्दैमा खेतपातीको काम छोडेर भाग्न नसकिने

बताए । वरु सावधानी अपनाएर रोपाइँमा जुटिरहेको उनले बताए । 'ओल्लोपल्लो घरका मान्छेहरू मिलेर रोपाइँ गरिरहेका छौं,' उनले भने, 'समयमै रोपाइँ गर्न नसके त राम्रो फल्दैन ।' छायानाथरारा नगरपालिकाको श्रीनगर, चैन, छत्याडवाडालगायत बस्तीमा पाखो धान लगाइएको छ । रोपेकोभन्दा छर्रेको धान बढी फल्ने भएकाले गर्हु टिपेलगात्तै धान छर्रिएको काकीवाडाका बलिचन्द्र काकीले बताए ।

नेपाल सरकार

स्वास्थ्य तथा जनसँख्या मन्त्रालय

कोभिड-१९ यूनिफाइड केन्द्रिय अस्पताल

वीर अस्पताल

महाबौद्ध, काठमाण्डौ

प्रोप्राइटर्री सामान खरिद सम्बन्धि सूचना

सूचना प्रकाशित मिति २०७८/०३/०२

यस अस्पतालको जनरल ओ.टि. यूरो सर्जरी विभाग मातहत रहेको Olympus Medical System Pvt.Ltd. कम्पनिको Thunderbeat Laparoscopic Hand Set मेसिनको Thunderbeat Hand Instrument (TB-0535FCS) बिग्री प्रतिस्थापन गर्नु पर्ने भएकोले सो कम्पनिको नेपाल स्थित आधिकारीक विक्रेता श्री Lifeline Trade International Pvt.Ltd. ललितपुर सँग सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ (सँशोधन सहित) को दफा ४१ को उपदफा १ (घ) तथा उपदफा ३ बमोजिम खरिद गर्नु पर्ने भएकोले सो सँग सम्बन्धित अन्य आपूर्तिकर्ता भएमा यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ७ (सात) दिन भित्र यस अस्पतालको खरिद इकाई शाखामा कागजात सहित सम्पर्क राख्न हुन जानकारी गरिन्छ ।

यस अस्पतालको जनरल ग्याष्ट्रो मेडिसिन यूनिट मातहत रहेको Fujifilm कम्पनिको Video Dudonescope, Endoscopic Ultrasound Double Ballon Endoscopy System, Video Gastroscope र Video Clonoscope मेसिनको लागि खर्च भई नजाने EG-530 WR Gastroscope-2 Set, EG-530 WL3-H Clonoscope W/ACC-2 Set र ED-530XT8 Video Dudenoscope-1 Set बिग्री प्रतिस्थापन गर्नु आवश्यक भएकाले सो कम्पनिको नेपाल स्थित आधिकारीक विक्रेता श्री National Electrotech Pvt.Ltd. काठमाण्डौ सँग सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ (सँशोधन सहित) को दफा ४१ को उपदफा १ (घ) तथा उपदफा ३ बमोजिम खरिद गर्नु पर्ने भएकोले सो सँग सम्बन्धित अन्य आपूर्तिकर्ता भएमा यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ७ (सात) दिन भित्र यस अस्पतालको खरिद इकाई शाखामा कागजात सहित सम्पर्क राख्न हुन जानकारी गरिन्छ ।

- प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी

Government of Nepal

Ministry of Health and Population

Covid-19 Unified Central Hospital

Bir Hospital

Mahabouddha, Kathmandu

Inviation for Sealed Quotations

Date of Publication : 16 June 2021 (2078/03/02 B.S.)

- The **Covid-19 Unified Central Hospital, Bir Hospital, Mahabouddha, Kathmandu** invites sealed quotations from eligible bidders for the Supply, Delivery & Installation of following goods, bidding is open to all eligible bidders.
- Eligible bidders may obtain further information **Covid-19 Unified Central Hospital, Bir Hospital, Mahabouddha, Kathmandu** Telephone No. 977-1-4221800, 4221119, Telefax: +977-1-4222864. and can inspect the Bidding Documents in **www.bolpatra.gov.np/egg** and the e-Bidding procedure shall be as specified in the bid document.
- Sealed Quotation Forms may be purchased upon payment of non-refund fee Rs.1000.00 for per Sealed Quotation.
- Sealed Quotation documents can be purchased after deposit cost in the following bank:
  - Name of Bank : Prabhu Bank
  - Name of Office : National Academy of Medical Sciences, Bir Hospital
  - Office Account No. : 02800101314140000001
- Sealed Quotation must be purchasing on 12:00 hour; 2078-03-17.
- Last Bid Submission Date is 2078-03-17; 12:00 hr. Quotation received after the deadline shall not be accepted.
- It the bidder with to submit the bid security in the forms of cash, the cash should be deposited in the orm of bank voucher drawn in the name of **National Academy of Medical Sciences, Bir Hospital, Mahabouddha, Kathmandu Nepal Office Code No. 370613501, Deposit Account No. : 1700102030000, of Treasury Controller Office, Tripureshwor, Kathmandu.**
- Any provisions which are not mentioned in this notice will be consistent with public procurement act (PPA), 2063/Public Procurement Regulation (PPR), 2064 and other prevailing Nepalese Rules.

Bid ID No.	Requirement	Opening Date	Bid Document Fee	Bid Security
NAMS/ SQ/77/78/04 (Re:)	Supply & Delivery of Medical Raw Salt	2078-03-17; 14:00	1,000.00	33,000.00
NAMS/ SQ/77/78/11	Supply, Delivery & Installation of Laryngeal Stroboscopy System	2078-03-17; 14:00	1,000.00	1,30,000.00
NAMS/ SQ/77/78/12	Supply, Delivery & Installation of Advance ENT Treatment Unit	2078-03-17; 14:00	1,000.00	1,30,000.00
NAMS/ SQ/77/78/13	Supply, Delivery & Installation of ENT Surgical Microscope OPTO Fine Bliss LED	2078-03-17; 14:00	1,000.00	1,30,000.00
NAMS/ SQ/77/78/14	Supply & Delivery of Laproscopic Hand Instrument	2078-03-17; 14:00	1,000.00	1,30,000.00

-Chief Administrative Officer

कर्णाली बजेट

स्वास्थ्यलाई प्राथमिकता

कलेन्द्र रेजुवाल (सुर्खेत)

कर्णाली प्रदेश सरकारले अधिकांश पुराना कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिँदै आगामी आर्थिक वर्षका लागि साढे ३६ अर्ब रूपैयाँको बजेट ल्याएको छ । बजेटले स्वास्थ्य क्षेत्र र कोभिड-१९ लाई प्राथमिकतामा राखेको छ ।

आर्थिक मामिला तथा योजनामन्त्री गोपाल शर्मांले प्रस्तुत गरेको बजेटमा समग्र स्वास्थ्य प्रणालीको सुदृढीकरण र गुणस्तरीय स्वास्थ्यका लागि २ अर्ब ६१ करोड रूपैयाँ विनियोजन गरिएको छ । सुर्खेतस्थित प्रदेश अस्पताललाई ५ सय शय्याको बनाउने बजेटमा उल्लेख छ । रुकुमपश्चिम, कालीकोट, जाजरकोट, सल्यान र दैलेख जिल्ला अस्पताललाई १ सय शय्या र डोल्पा, मुगु र हुम्ला जिल्ला अस्पताललाई ५० शय्याको बनाइने सरकारको योजना छ । अक्सिजन प्लान्ट स्थापना कोर्नेलाई महत्त्वका साथ बजेटमा समेटिएको छ ।

आर्थिक मामिला तथा योजनामन्त्री शर्मांले सुर्खेतमा उच्च क्षमताको र अन्य जिल्लामा भिनी अक्सिजन प्लान्ट स्थापना गरिने बताए । कोभिड-१९ नियन्त्रण, रोकथाम, उपचार, परीक्षणका लागि करिब ५४ करोड विनियोजन गरिएको छ । बजेटमा कोभिड संक्रमण अवधारका लागि चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी, सरसफाइकर्मी र एम्बुलेन्स चालकलाई सुरु तलबको शतप्रतिशत भत्ता दिने उल्लेख छ ।

सरकारले वीरेन्द्रनगर-सिद्धाडोला, मान्मा-कोटवाडा विमानस्थल र रारा-मुर्माटम्मा ग्राभिटी रोपवे र केबुलकार निर्माणको लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरी काम थाल्ने जनाएको छ । त्यस्तै 'एक जिल्लामा एक आर्थिक सहर', एक जिल्लामा एक उद्योग ग्राम' कार्यक्रमका लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरिने बजेटमा उल्लेख छ । निर्वाचन क्षेत्र पूर्वाधार कार्यक्रमलाई यस वर्ष पनि निरन्तरता दिइएको छ । यसका लागि ९६ करोड रूपैयाँ विनियोजन गरिएको छ । सहूलियत कर्जामार्फत 'एक घर रोजगार' कार्यक्रमका लागि १ अर्ब रूपैयाँ विनियोजन गरिएको छ ।

प्रदेश राजधानीमा वीरेन्द्रनगर नगरपालिकासँगको सहकार्यमा अतिथि सेवा गृह स्थापना गर्ने मन्त्री शर्मांले बताए । उनका अनुसार वीरेन्द्रनगरमा संघीय सरकारसँगको समन्वयमा प्रादेशिक रंगशाला र चौरजहारीमा क्षेत्रीय रंगशाला निर्माण गरिने छ । सुर्खेत, जुम्ला र चौरजहारीमा विशिष्टीकृत नमुना शिक्षालय स्थापना गर्ने नयाँ कार्यक्रम बजेटमा समेटिएको छ । प्रत्येक स्थानीय तहमा एक नमुना विद्यालय निर्माणका लागि ३९ करोड ५० लाख रूपैयाँ छुट्याइएको छ । आगामी वर्षका लागि प्रस्तावित बजेटमा विभिन्न

प्रदेशसभामा बजेट प्रस्तुत गर्दै कर्णालीका आर्थिक मामिला तथा योजनामन्त्री गोपाल शर्मा । तस्विर : कलेन्द्र कान्तिपुर

- सुर्खेत अस्पताललाई ५ सय शय्याको बनाइने
- सहिदका बुबाआमालाई मासिक २ हजार भत्ता
- ३ स्थानमा ग्राभिटी रोपवे र केबुलकार
- चिकित्सक-स्वास्थ्यकर्मीलाई शतप्रतिशत भत्ता

आन्दोलनका घाइते र सहिद परिवारका लागि राहत तथा भत्ताको व्यवस्था गरिएको छ । जनआन्दोलन, प्रदेश आन्दोलन र जनयुद्धमा ज्यान गुमाएका व्यक्तिका बुबाआमाको पहिलो हक कायम हुने गरी मासिक २ हजार भत्ता दिइने बजेटमा उल्लेख छ । त्यस्तै, आन्दोलन र जनयुद्धका घाइतेलाई राहत स्वरूप मासिक अधिकतम २ हजार रूपैयाँ भत्ता दिइने मन्त्री शर्मांले बताए । आन्तरिक पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि कर्मचारीलाई तलबसहित १२ दिनको पर्यटन विदा दिइने बजेटमा उल्लेख छ ।

३ मन्त्री बाहिरै

सर्वोच्च अदालतको आदेशबाट सांसदमा पुनर्बहाली भएका एमालेका ३ मन्त्री मंगलवार प्रदेशसभा बैठकमा गएनन् । पार्टी संसदीय दलले विपक्षी सिटमा बस्न निर्देशन गरेको र प्रदेशसभा सचिवालयले समेत उनीहरूका लागि प्रतिपक्षी लहरमा सिट व्यवस्था गरेपछि, उनीहरू नीति तथा कार्यक्रमको मतदान र

बजेट प्रस्तुत कार्यक्रममा उपस्थित नभएका हुन् । सरकारमा सहभागी एमालेका नन्दसिंह बुढा, अम्बरबहादुर थापा र कर्मराज शाहीले आफूहरू सरकारमा सहभागी भएकाले सत्तापक्षको कुर्सीमा बस्न पाउनुपर्ने माग गर्दै आएका छन् । एमाले संसदीय दलले भने उनीहरूलाई प्रतिपक्षीको कुर्सीमा बस्न निर्देशन दिएको छ । 'हामीले मन्त्रीलाई सत्तापक्षकै सिटमा बस्न दिनुपर्छ भन्दै एमालेलाई मनाउन खोज्यौं, तर उहाँहरूले मान्नुभएन,' सत्तापक्षका एक सांसदले भने, 'मन्त्रीहरू संसदमा आए बजेट ल्याउने नदिने धम्की दिएपछि बजेट ल्याउने दिन पनि मन्त्री संसदबाहिरै बस्नुपर्थ्यो ।'

भौतिक योजना तथा सहरी विकासमन्त्री अम्बरबहादुर थापाले मन्त्री भइसकेपछि प्रतिपक्षी कुर्सीमा नबस्ने बताए । 'कर्णालीमा एमाले पनि सत्ता साझेदार हो, प्रतिपक्षी त राष्ट्रपामात्र छ,' उनले भने, 'पार्टीको नवौं महाधिवेशनबाट निर्वाचित कर्णाली प्रदेश इन्चार्ज युवराज ज्ञवालीले सरकारबाट बाहिरिन निर्देशन दिएपछि, मात्र हामी सरकार छाड्यौं ।'

सर्वोच्च अदालतको आदेशको भावना पनि यही भएकाले उनले बताए । वैशाख ३ गते 'पुन्यो र कस' गर्दै मुख्यमन्त्री महेन्द्रबहादुर शाहीलाई मतदान गरेपछि एमालेले यी तीन मन्त्रीका साथै अर्का सांसद प्रकाश ज्ञवालीलाई सांसदबाट पदमुक्त गरेको थियो । त्यसपिछिद सर्वोच्च गएका उनीहरूलाई शुक्रवार अदालतले पदमा रहन अन्तरिम आदेश दिएको थियो ।

साढे ३६ अर्बको बजेट

प्रदेश सरकारले आगामी आर्थिक वर्ष २०७८/७९ का लागि ३६ अर्ब ५४ करोड ६६ लाख रूपैयाँको बजेट ल्याएको छ । यो बजेट चालु आर्थिक वर्षको तुलनामा करिब ३ अर्बले बढी हो । विनियोजित बजेटमध्ये २१ अर्ब ६५ करोड ३९ लाख पुँजीगत, ११ अर्ब ४९ करोड २७ लाख चालु र ३ अर्ब ३९ करोड ९९ लाख वित्तीय हस्तान्तरणतर्फ छ । मन्त्री शर्मांले आगामी आर्थिक वर्षका लागि कोभिड-१९ लगायत महामारीबाट कर्णालीलाई सुरक्षित राख्न अत्यावश्यक औषधि, स्वास्थ्य सामग्री एवं उपकरणको उपलब्धता, अत्यावश्यक खाद्यान्नको भण्डारण, खाद्य सुरक्षा, रोजगारी सिर्जनालाई बजेटको प्राथमिकतामा राखेका छन् ।

प्रमुख प्रतिपक्षी दल एमालेले बजेट वितरणमुखी र सस्तो लोकप्रियताले भरिएको टिप्पणी गरेको छ । प्रमुख सचेतक गुलाबजंग शाहले संघीय सरकारले दिने अनुदानलाई कार्यान्वयन हुन नसकेको क्षेत्रमा वितरण गरिएको बताए ।

निजी क्षेत्रले बजेटको आकार ठूलो भए पनि यसबाट साना उद्योगीको हित तथा प्रवर्द्धनमा खासै आसलाग्दो कार्यक्रम नआएको प्रतिक्रिया दिएको छ । 'कोभिडले कमजोर भएकाले अर्थतन्त्र र मारमा परेका साना उद्यमीलाई राहत पुग्ने कार्यक्रम आउँछ कि भन्ने आशा थियो, तर बजेटमा त्यसको सम्बोधन भएन,' नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघका कर्णाली प्रदेश समिति अध्यक्ष पदमबहादुर शाही भने, 'बजेटमा आएका कतिपय राम्रा कार्यक्रम पनि कार्यान्वयन नहुने समस्याले हामीलाई खासै उत्साहित बनाउँदैन ।'

हार्दिक समवेदना

जन्म: वि.सं. १९२० साल

स्वर्गारोहण: वि.सं. २०७८/०२/१२

स्व. लक्ष्मी कुमारी महर्जन

यस संस्थाका उपाध्यक्ष श्री उत्तम महर्जनकी ममतामयी माता लक्ष्मी कुमारी महर्जनको स्वर्गारोहण भएको आज १२ औं दिनको पुण्यतिथिमा दिवंगत आत्माको चिरशान्तिको कामना गर्दै शोकसन्तप्त परिवारजनप्रति हार्दिक समवेदना प्रकट गर्दछौं ।

◆◆◆

श्री रघुनाथ महर्जन
अध्यक्ष तथा
कस्मिरा बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि. परिवार
गोदावरी न.पा.-१२, ठेजो, ललितपुर

भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली

जन्म २०८६/०३/१८

स्वर्गारोहण २०७८/०२/२१

स्व. राज कुमार के.सी.

हाम्रा अत्यन्तै इमानदार, मिलनसार एवं मेहनती कर्मचारी श्री राज कुमार के.सी. को स्वर्गारोहण भएको आज १३ औं दिनको पुण्य तिथिमा दिवंगत आत्माको चीर शान्तिको कामना गर्दै हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं । साथै, यस दुःखद घडीमा शोकसन्तप्त परिवारजन प्रति धैर्यधारण गर्ने शक्ति मिलोस् भन्ने कामना सहित हार्दिक समवेदना प्रकट गर्दछौं ।

परपल मिडिया क्राफ्ट प्रा.लि. तथा परिवार
दरबार मार्ग, काठमाडौं
newscastnepal.com

कोरोनाले पाटन सुनसान

मुगु (कास)- विगत वर्षमा जेठ पहिलो सातादेखि असार अन्तिमसम्म जिल्लाका पाटनहरूमा याचाँगुम्यु सकलन गर्नेहरूको भीड हुन्थ्यो । यो वर्ष मुगमकामारोड गाउँपालिकाले याचाँ संकलनमा प्रतिबन्ध लगाउने निर्णय गरेपछि पाटनहरू सुनसान बनेका छन् । कोरोनाका कारण पाटनहरू सुनसान भएका हुन् । मुगमकामारोड गाउँपालिकाका साना, कोइकी, रिमार, टाके, छापाखोला, ह्याजिमस्थान, हाडवाडलगायत पाटनमा याचाँ पाइन्छ । कोरोना संकलनको जोखिम बढेको भन्दै गाउँपालिकाले गत वर्ष र यो वर्ष याचाँ संकलनमा प्रतिबन्ध लगाएको हो । विगत वर्षमा मुगुका पाटनमा झन्डै १० हजार संकलक याचाँ टिप्न आउने गरेको गाउँपालिकाको तथ्यांक छ । याचाँ पाइने क्षेत्रहरू लगातार दुई वर्ष मानवविहीन बनेको मुगमकामारोड गाउँपालिका-२ चित्तेगाउँका छेवाङ्गु तामाङले बताए । 'परारसम्म वैशाख लागेसँगै गाउँहरूमा चहलपहल सुरु हुन्थ्यो,' उनले भने, 'अहिले मानिसको आउजाउ शून्य छ ।' निषेधाज्ञाका कारण गाउँमा यो वर्ष छिमेकी गाउँका बासिन्दासमेत नआएको उनले बताए । पाटन नखुल्दा चित्ते आसपासका गाउँको कारोबारसमेत शून्य बनेको छ ।

